

Bibliothèque numérique

medic@

**Geber. Geberi philosophi ac
alchimistae maximi, De alchimia. Libri
tres**

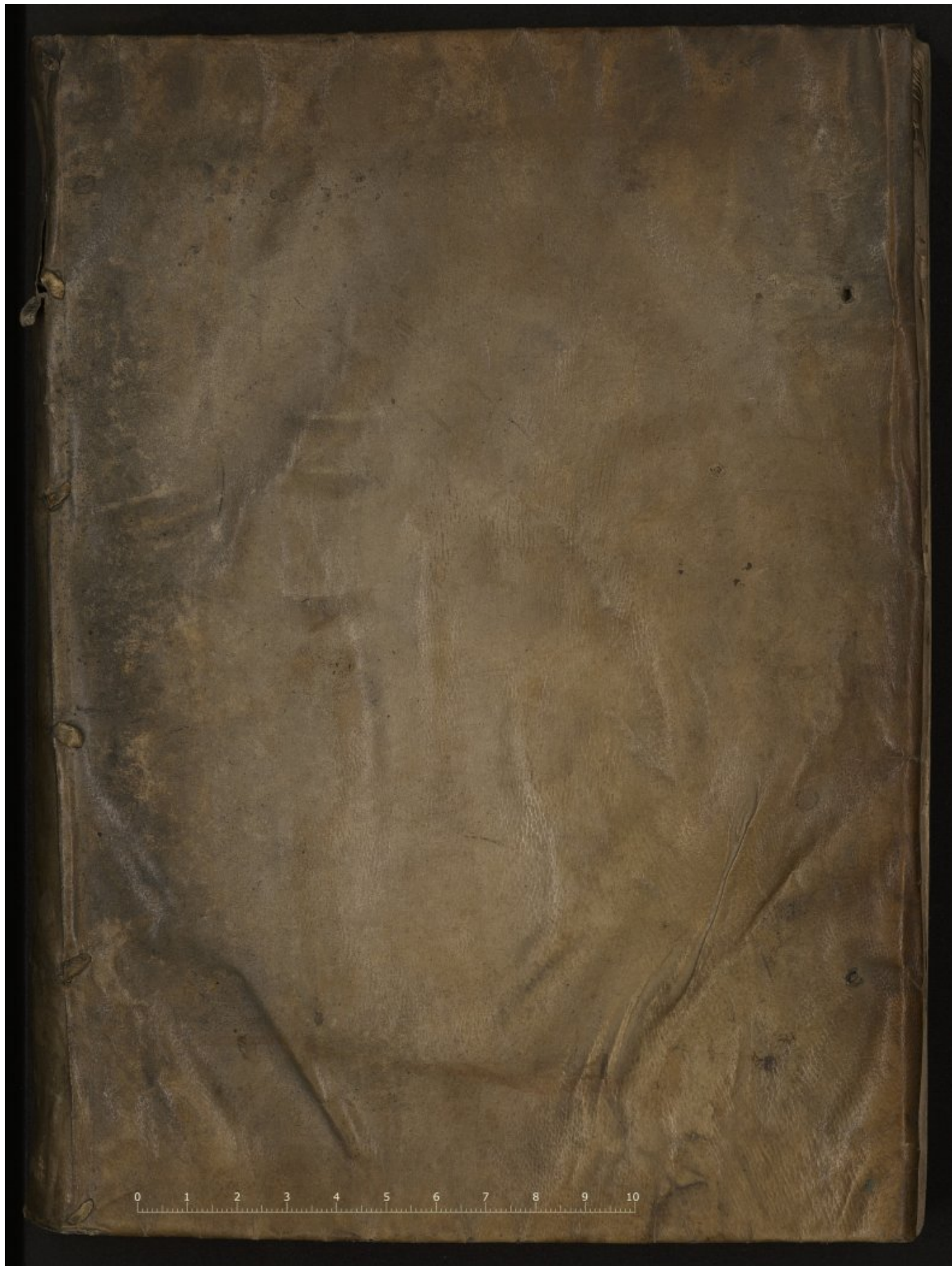
1529.

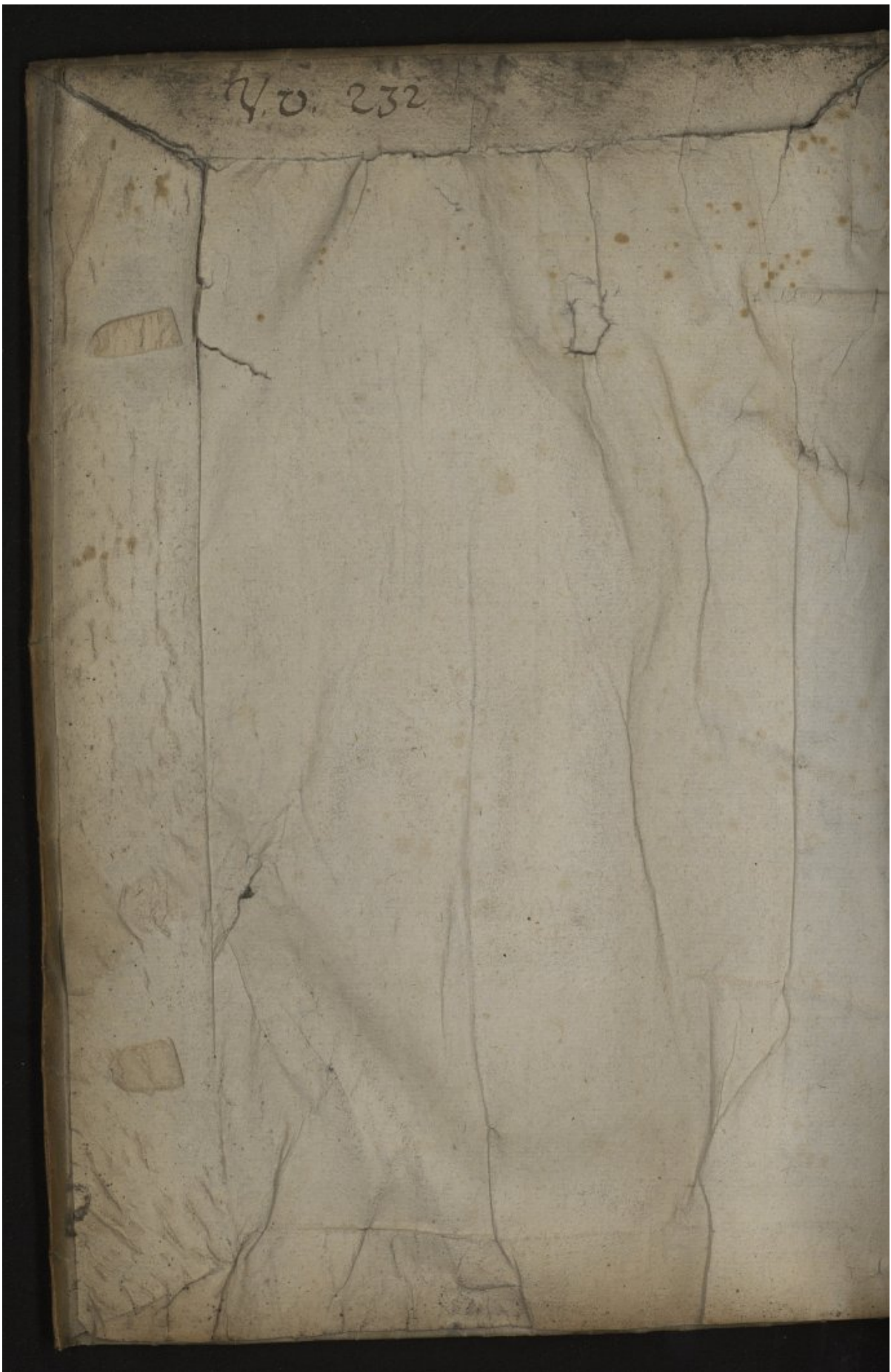
Cote : 6656 (1)

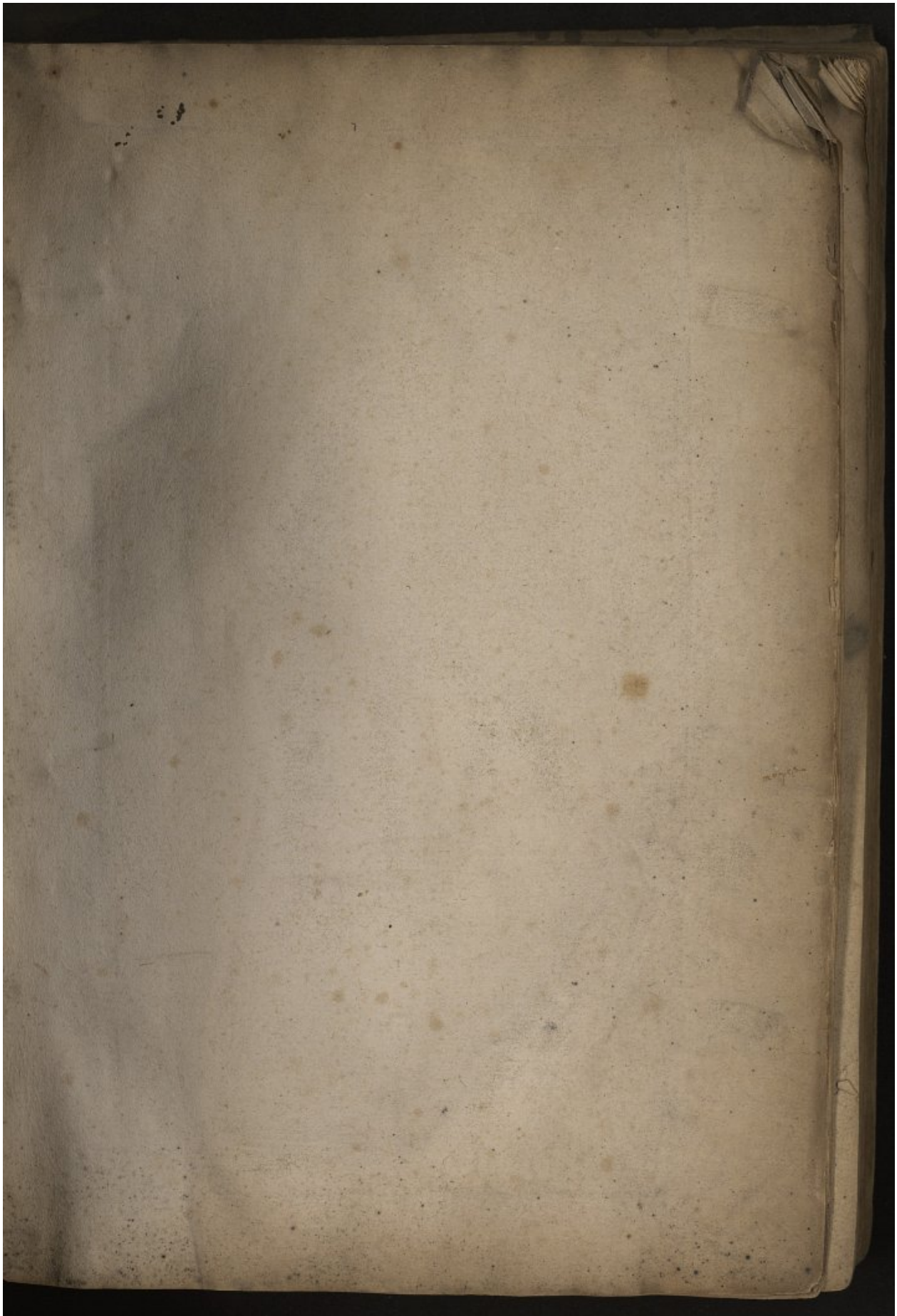

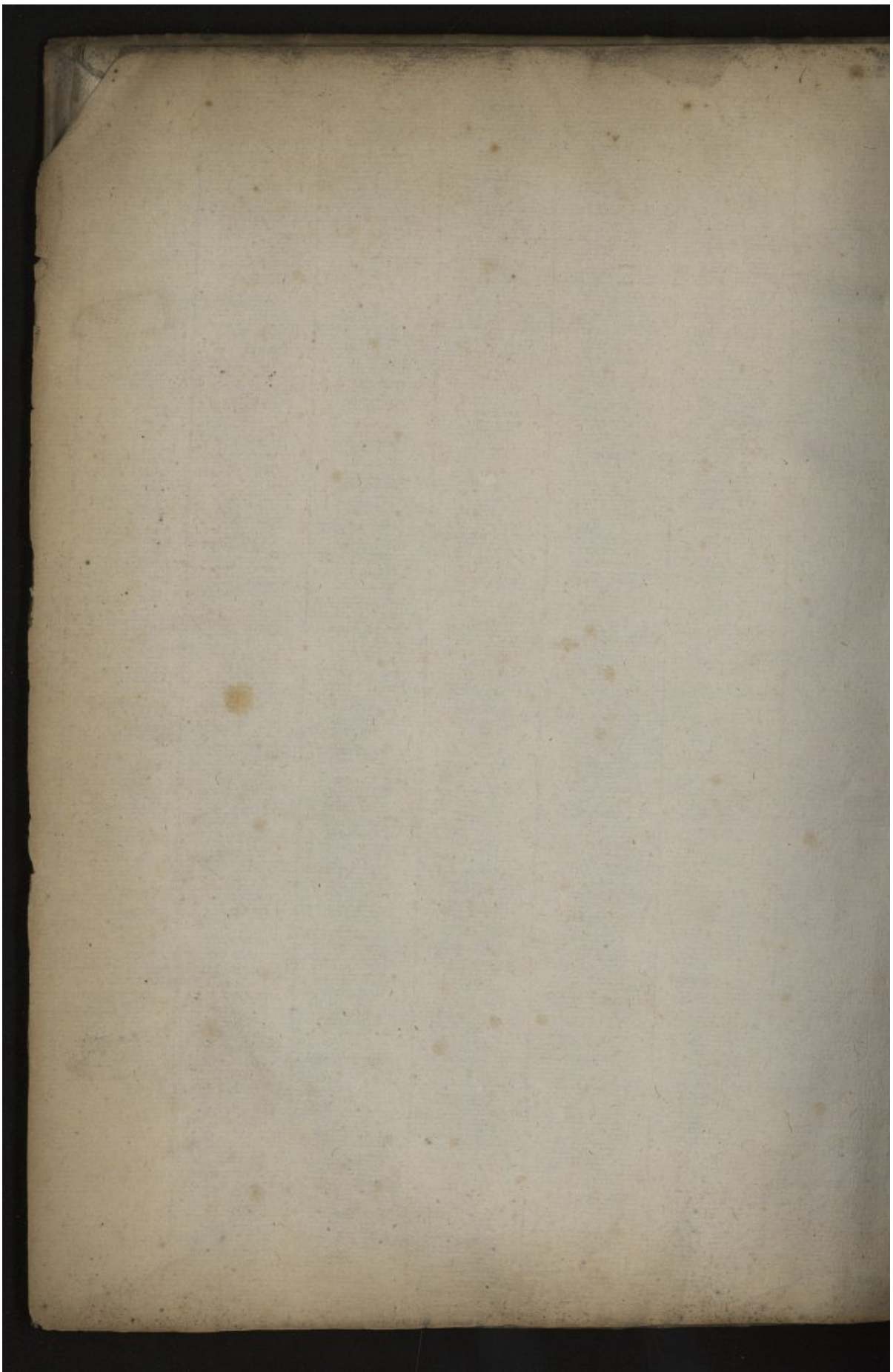
Licence ouverte. - Exemplaire numérisé: BIU Santé
(Paris)

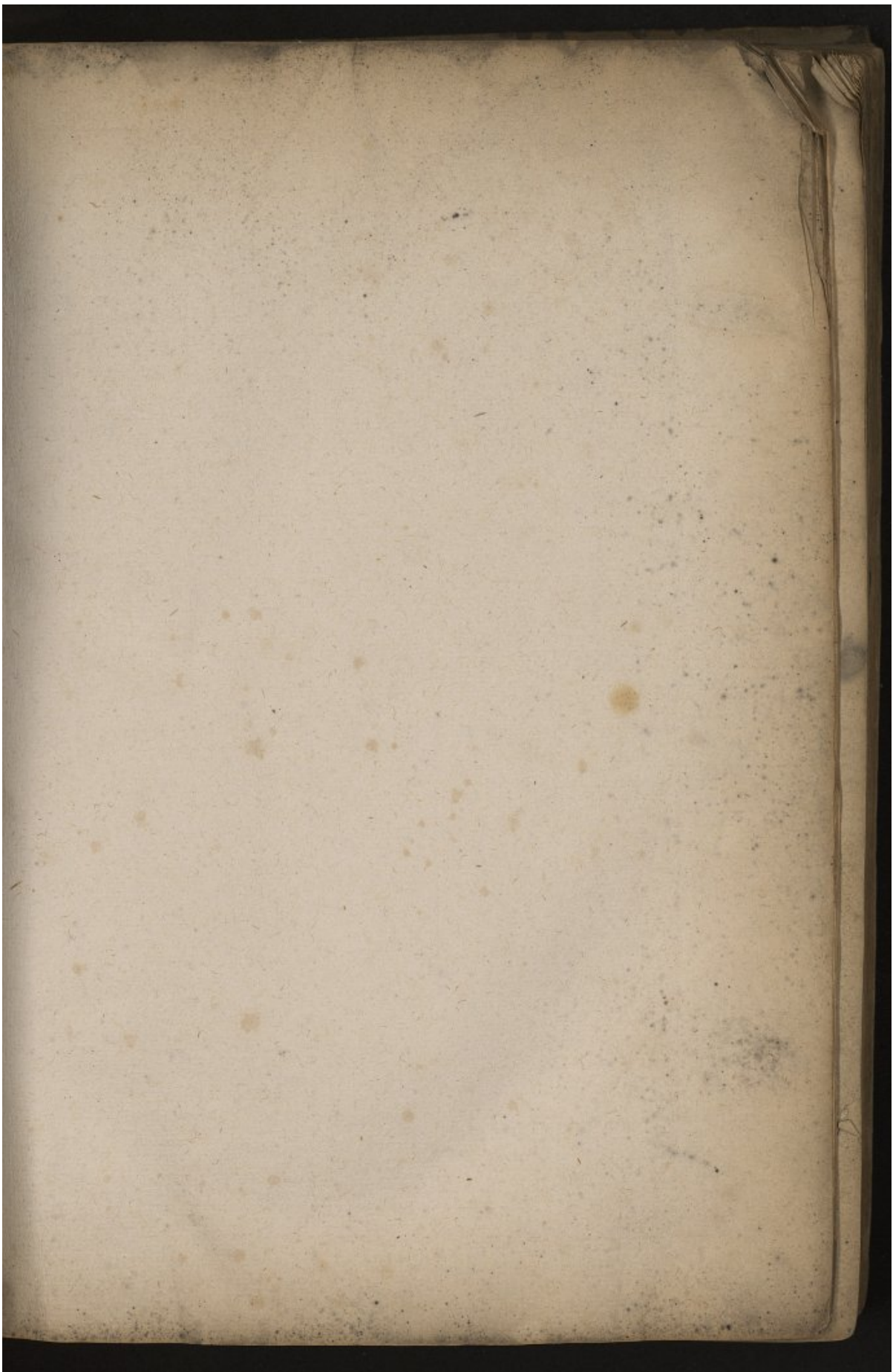
Adresse permanente : [http://www.biusante.parisdescartes
.fr/histmed/medica/cote?06656x01](http://www.biusante.parisdescartes.fr/histmed/medica/cote?06656x01)

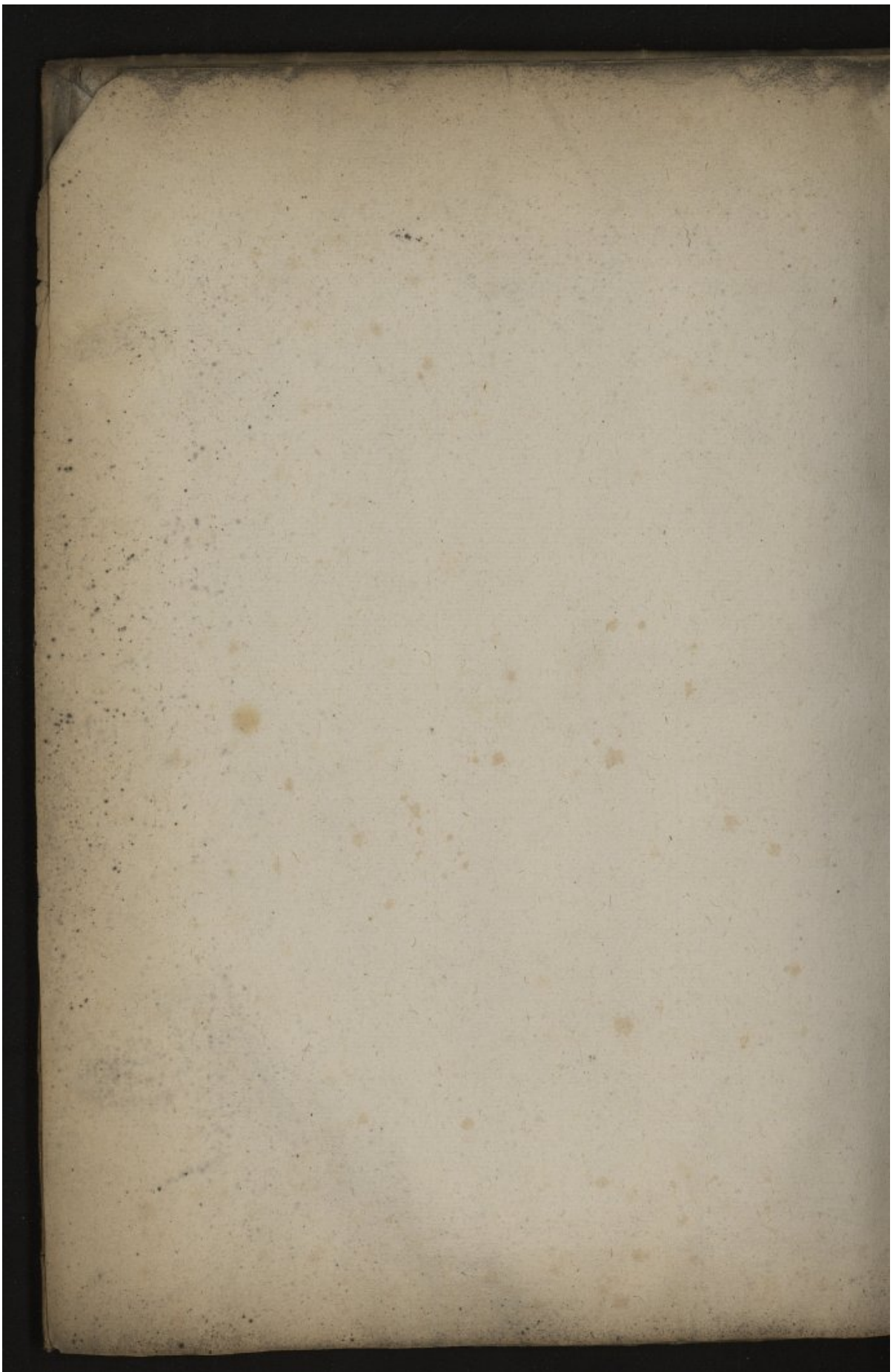

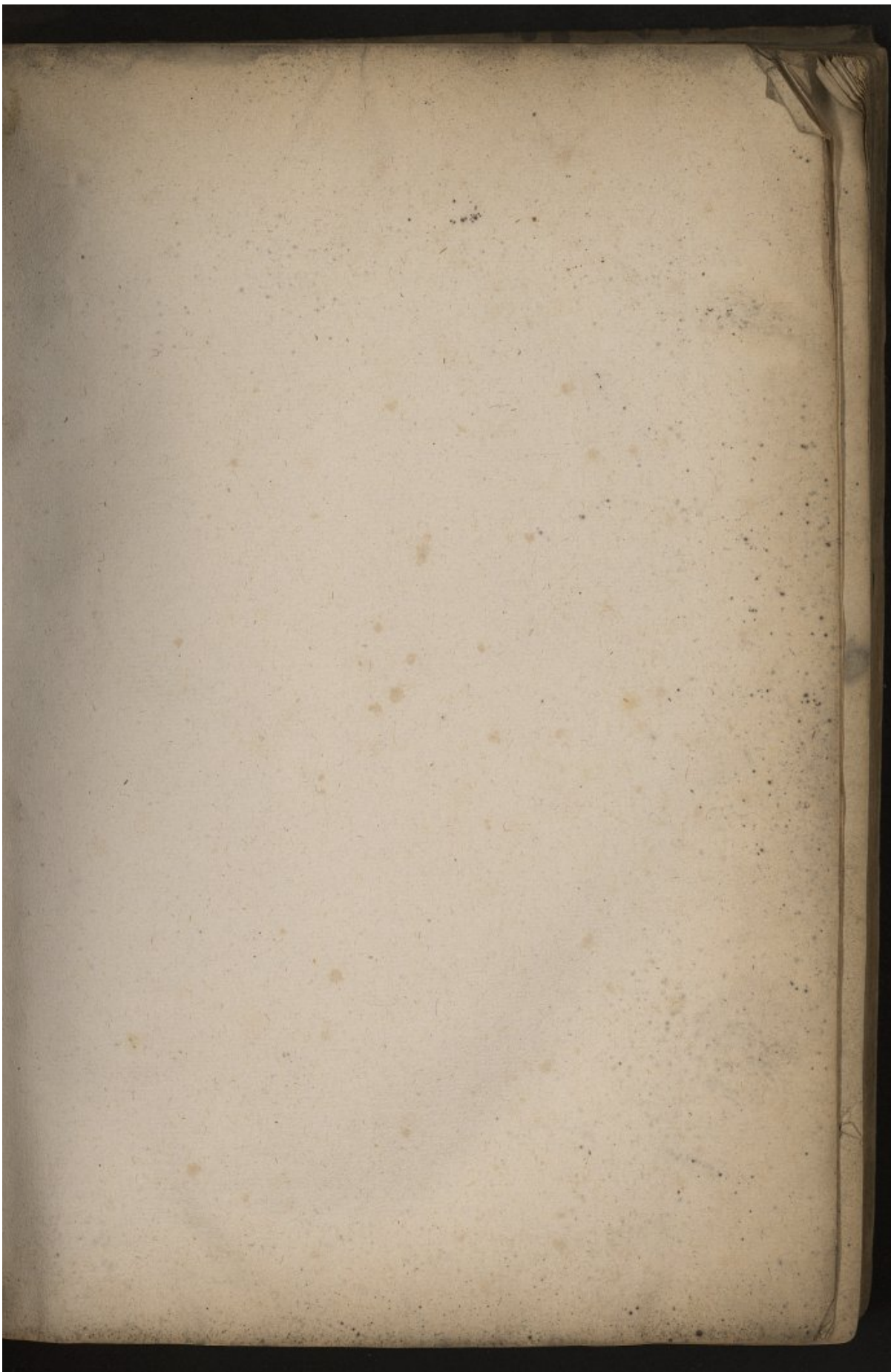

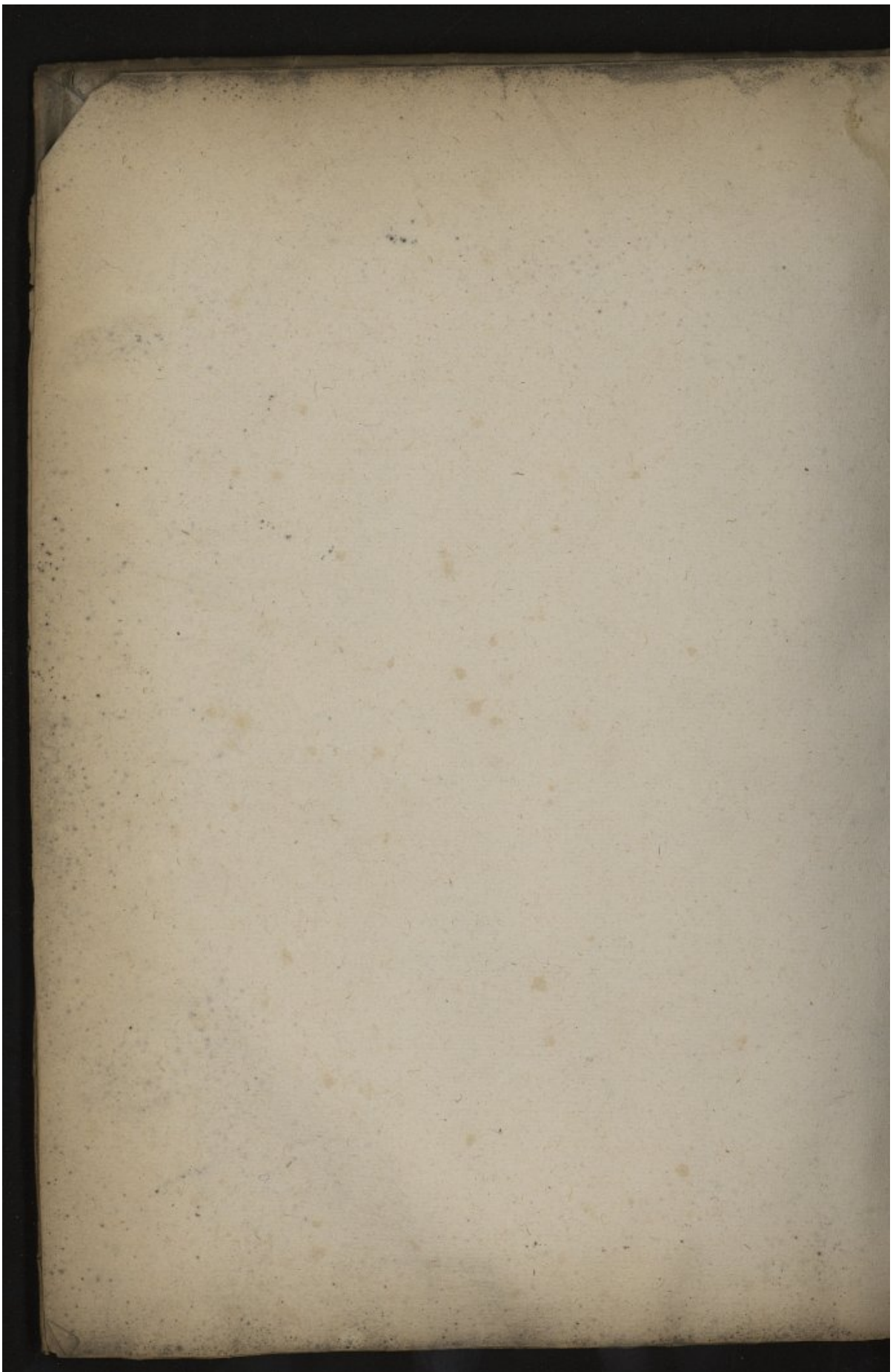

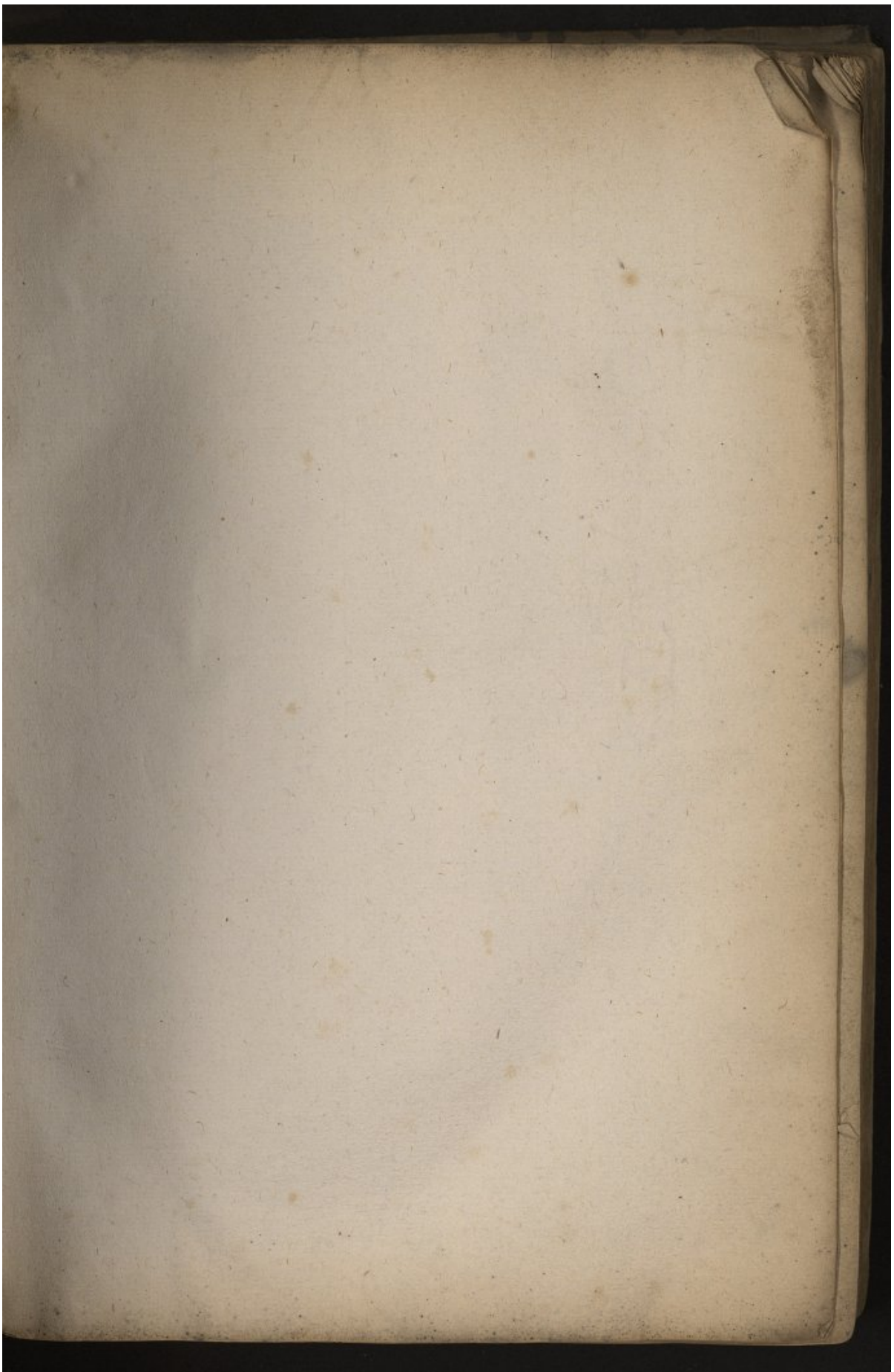

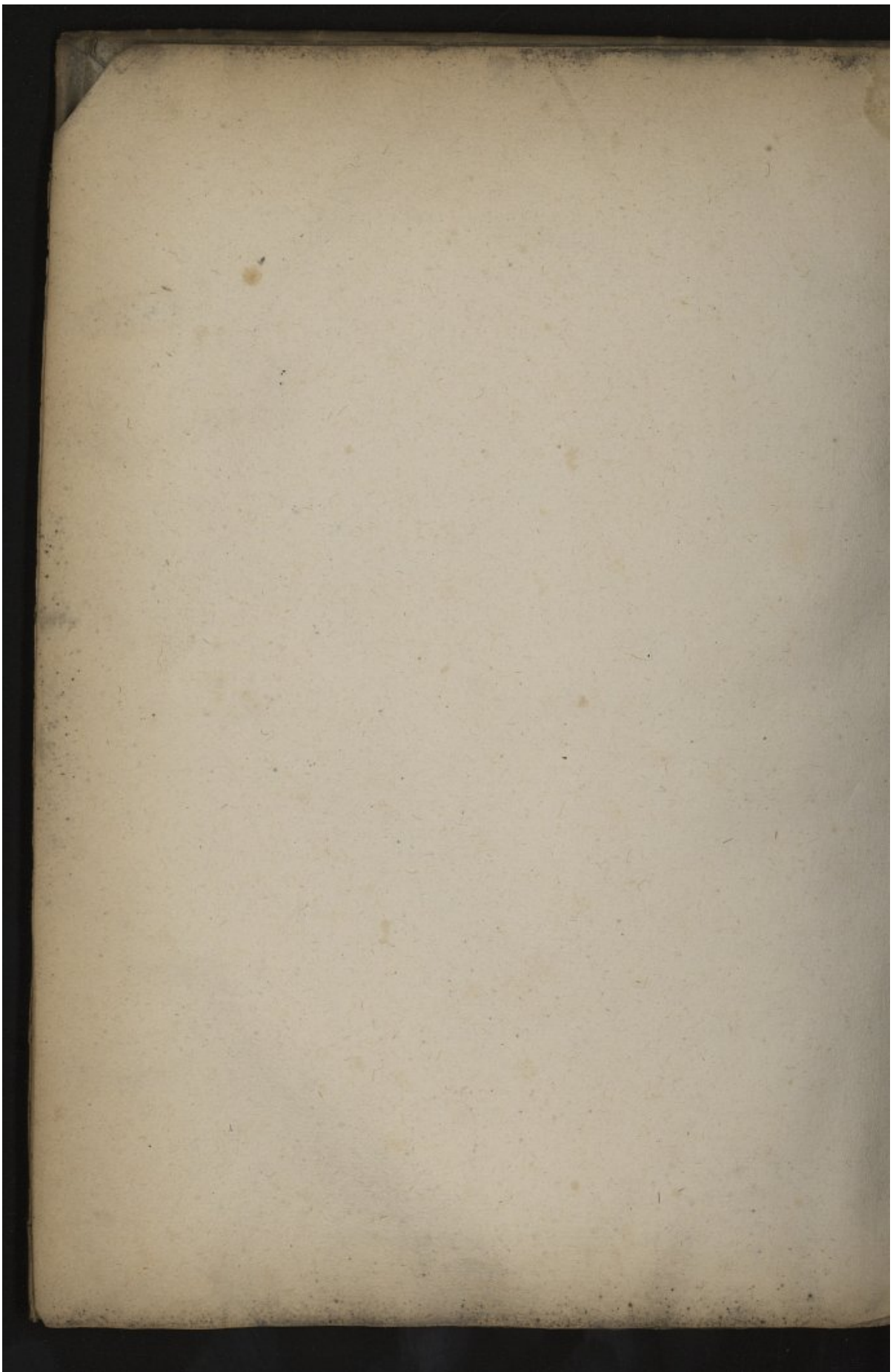

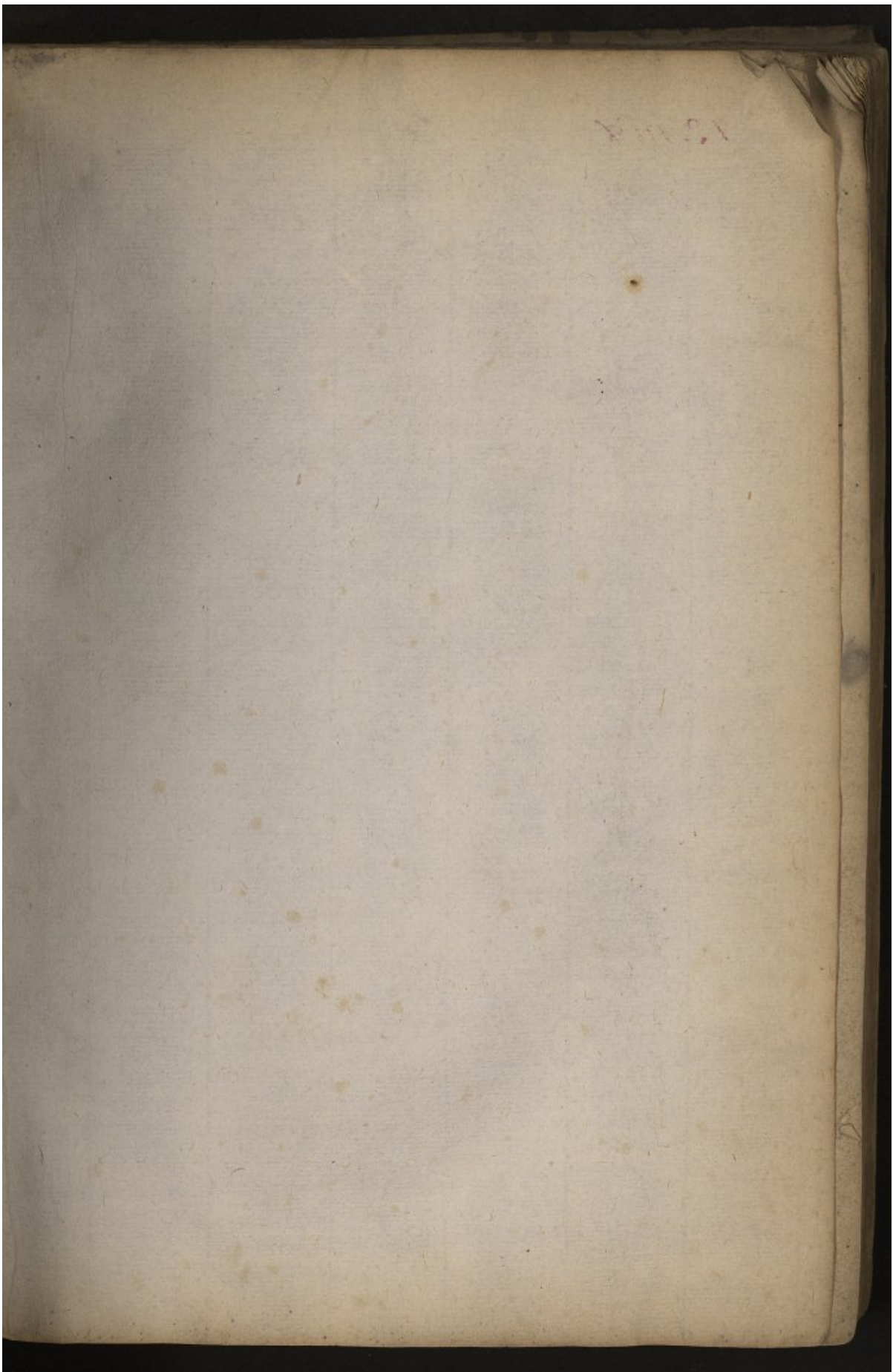

12.168

LIBRI TRES 6656C1)
SYMMAE PERFECTIONIS MAGISTERII. fol. Cc. pag. 2.

GEBERI PHILOSOPHI
AC ALCHIMISTAE
MAXIMI, DE ALCHIMIA.
LIBRI TRES.

no. 1000000000

aug. h. d. pav.

V. n. a. n. a. h. u. s. f. e. r. m. a. n. p. h. a. p. u. r. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e.

GEBERI PHILOSOPHI
AC ALCHIMISTAE
MAXIMI DE ALCHIMIA
LIBRI TRES.

8

EST fons in limis cuius anguis latet in imis.
 Euolat in primis nisi claueris vndicq; rimis.
 Est roris vena qua cum pars surgit amena,
 Tempora postrema producut suscepta venena.
 Post gemes flantes fortes creuere gigantes.
 Nos supra stantes flatu percunt elephantes:
 Huic bene contrite quod iungitur est aqua vitæ
 Si feceris rite fit corpus denicq; mite.
 Nam bene mundatum proprio sudore lauatum
 Redditur albatum nigrum prius obtenebratum.
 Assequitur votum cum per se fit bene lotum,
 Ne fuerit notum nisi fuerit corpus agrotum.
 Nec petra diuina prius alba fit deinde citrina
 Cum fecis vrina naturæ ablata carina.
 Hos versus si quis forte perpendere nequis
 Si bene scruteris omnia diues eris.
 Si fixum soluas faciasq; volare solutum
 Et in lapidem voluas faciam te vitere titum.
 Disiuncta coniunge coniuncta disiunge: disiuncta reunge
 Liqua duratum iunge liquatum: dicam te beatum.
 Arsenicum fore dic animam, sed spiritus extat
 Argentum viutum, calx corpus dicitur esse.
 Candida si rubeo mulier sit nupta marito
 Mox complectuntur complexu concipiuntur.
 Destruere rem captam primo per benfar satis aptam,
 Leniter extractam sic massam contere factam.

A ij

& corpore, spiritus & anima extrahitur, et Inhibetur
 primo regnat humiditas In corruptione, In Generatione
 vero, siccitas.

Spiritum volentem capite
Et in radium solis trahite
Vt fixetur debite
Et fixum fiat volatile
Et ipsum suauiter coquite
Et de parte terram facite
Quam in humido ponite
Vt humidetur optime.
Cito humidam coniungite
Cum amalgama terite
Super durissimo lapide
Tunc in vase proprio ponite
Vt calcinetur optime
Post ipsam suo lacte imbibite
Vt multiplicetur intime
Quod astatum pro tempore

Vestitur alba clamide
Et multiplicato regie
Reducitur in cinerem
Cui sudorem suum reddite
Donec regali diademate
Rex coronetur debite
Et dissolutum facillime
Ingrediatur in corpore
Et si subtilius vis agere
Fac fixum volatile
Cum impetuoso flamine
Deinde in terram reddite.
Cum ignis moderamine
Et tali seruato ordine
Protrahetur debite
Donec fluat lenissime.

Et sic lapidem habebitis. Ex quo semper gaudebitis.

† Trinitas deitas vna †
† sit semper benedicta †
amen
†

defectus
perfectio
inuenit
DECIMUM
LIBER DE INVESTIGATIONE
PARIS
1513

LIBER PRIMVS
INCIPIT LIBER GEBER.
Capitulum Primum.

Otam nostram scientiam quam ex libris anti-
quorum abbreviauius cōpilatione diuersa
in nostris uoluminibus hic redegimus in
summā vnā. Et quod in libris a nobis scri-
ptis est diminutum, in hac summa traditione
huius nostri libri compensauimus: & ipsorū
defectum suppleuimus sermone breui, et quod
occulcatum fuit a nobis in parte vna: manifes-
stum fecimus illud in parte eadem in hoc nostro uolumine: ut sapie-
ntibus patefiat complementum tam excellentissime nobilisque pare-
tis philosophie. Scias ergo charissime fili in hoc opere totā artis ope-
rationem in capitulis generalibus uniuersali disputatione sine dimi-
nutione aliqua sufficienter contineri. Per deum qui secundum hunc
librum operatus fuerit: uerum finem huius artis adinuenisse letabi-
tur. Sed scias charissime quoniam qui principia naturalia in seipso
ignorauerit: iam multum remotus est ab arte nostra: quoniam nō
habet radicē uerā supra quā intentionē suā fundet. Et qui principia
sua sciuerit naturalia & causas mineraliū omnes: nō tamen adeptus
est uerum finem & proficuum huius artis occultissime, habet tamen
faciliorem aditum ad artis huius principia quā cui ignorantia ca-
dat super intentionē eius de modo huius nostri operis, et hic parum
remotus est ab artis introitu. Qui uero sciuerit omnium principia
& causas mineralium & generatiōis modū: quod ex intentione na-
ture consistit: parum quidem aufertur ab eo de operis complemento
sine quo non potest scientia nostra perfici, quoniam ars in omnib;
imitari non potest naturam operis: sed imitatur eam sicut debite po-
test. Charissime igitur fili secretum tibi pandimus, quoniam in hoc
artifices errant: quia naturam in omnibus proprietatum differentiis
actionis imitari desiderāt. Labora itaque studere in nostris volumini-
bus: & eos sepius mente tua reuoluere nitaris: ut intentionem ex
nostrae loquēle modo uerā acquiras, quia in eis inuenies super quā
mentem tuam fundare debeas: & scias ex eis errores a te repellere, in
quibus imitari naturam possis in tui operis artificio.

A. iij.

SERMO GENERALIS IN ORDINE
capitulum executionis totius, Caput. ij.

Onemus igitur breuiter tibi impedimenta omnia, quibus in opere impeditur artifex ne verum finem adipiscatur. Secundo uero disputabimus contra ignorantes & sophisticos; qui propter eorum ignorantiam & imperitiã huius artis magisterium & proficuum inquirendo artem interimunt, & eam ponunt non esse. Ponemus igitur omnes rationes illorum, & postea ipsas destruemus euidentissime, ita quod prudentibus satis patefiet aperte nullã illorum sophisticata veritatem continere. Et tunc disputabimus super principia naturalia quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo generationis et mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ. Tertio super eorum defectu secundum antiquorum philosophorum scientiam. Quarto uero narrabimus principia quæ sunt ad intentionem huius nostri operis, in quibus imitari naturam possumus, & modum miscendi & alterandi secundum cursum naturalem, cum causis suis ad intentum nostri operis reducendis.

SERMO GENERALIS IN EXECVTIO
ne primi capituli de impedimentis huius
ius artis. Caput. iij.

Vntergo in pedimenta huic operi superuenientia duo, generaliter naturalis impotentia: & necessarie indigentie defectus uel occupationis laboris. Naturalem tamen impotentiam, multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet organi artificis, & ex parte anime. Ex parte scilicet organi artificis multipliciter, Vel quia organum sit debile, uel ex toto corruptum. Ex anime impotentis multipliciter, Vel quia sit anima perueria in organo propter organa nil rectitudinis uel rationis in se habens, sicut anima insani uel fatui, Vel quia sit fantastica, contrariarum facile formarum susceptiua indebite, & de vno scibili ad eius oppositum extensiuam subito, & de vno uniuersali ad eius oppositum uenissimiliter.

SERMO PARTICVLARIS DE IMPE-
dimentis huius operis ex parte corporis artificis Cap. iij.

Am tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero speciali sermone te alloquimur in hoc capitulo, et magis aperte, & narabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime seriatim. Dicimus igitur: qui non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire de se, velut si cecus fuerit, vel in extremis decreuitus, quoniam non iuuatur a membris, quibus mediantibus ars hæc perficitur, tanquam naturæ ministratibus. Si vero fuerit artificis corpus debile & egrotum, sicut febrientium vel leproforum corpus quibus membra cadunt, & in extremis uitæ laborantium, & iam ætatis decrepiti senium ad artis complementum non perueniunt. His igitur naturalibus corporis impotentibus impeditur artifex in intentione sua.

SERMO DE IMPEDIMENTIS
ex parte animæ artificis. Caput. v.

Remissimus tibi capitulum unum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimenta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius animæ, quæ maxime sunt impedimenta contra huius complementum operis. Dicimus igitur quoniam qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia & naturæ fundamenta & artificia, quæ consequi naturam possint in sue actionis proprietatibus, non inueniet huius preciosissime scientiæ veram radicem. Sicut sunt multi, qui duram habent ceruicem in omni perspicatione vacuam ingenio: qui et vix communem intelligere queunt sermonem, et opera similiter cum difficultate discant, vulgo communia. Ab his etiam multos inuenimus animam habere facilem opinantem fantastiam quamlibet. Sed quod credunt verum inuenisse, fantasticum est, totum etiam rationi deuium & errore plenum, & semotum a principis naturalibus, quoniam eorum cerebrum multis repletum fumositatibus non potest recipere veram rerum naturalium intentionem.

A iij

LIBER

Sunt etiam præter istos alij, qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones, & de voluntate in voluntates: sicut qui modo credunt hoc, & idem volunt, sine rationis ullius fundamento. Post illud verò parum, & aliud credunt similiter, & aliud volunt, & hii tam mobiles sunt, ut trix minimum eius ad quod intendunt, possint consumere: sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui aliquam non possunt videre veritatem ex rebus naturalibus plusquàm bestia, uelut mente capti, & infani, & pueri. Sunt & alij qui contemnunt scientiã et ipsam non putant esse: quos similiter scientia contemnit, ipsosquè ab huius preciosissimi operis fine repellit. Et sunt qui serui sunt pecunie deseruientes: hanc scientiam mirabilem & ipsam affirmantes: sed ipsa dispendia interponere timeant: idcoquè licet ipsam affirmant, & secundum rationem ipsam inuestigent, tam è ad operis experientiam non perueniunt propter pecunie auaritiam. Ad hos igitur non peruenit scientia nostra. Qualiter enim qui ignorant uel scientiam inuestigare neglexerint, ita ad ipsam perueniet.

SERMO DE IMPEDIMENTIS externis opus impediens. Caput. vi.

Eduximus ad duo capitula impedimenta huius artis omnia finem retardantia, quæ sunt ex principiis radicalibus secundum naturam artificis huius preciosi negotii. Expediit ergo tantum narrare impedimenta exterius superuenientia ex contingentiis fortunis & casibus quibus impeditur hoc opus gloriosissimum. Videmus ergo quosdam astutos & ingeniosos, minime ignorantis opera nature, & ipsius in quibus est possibile sequaces principiis & operibus quibus est inuestigatio non fantastica in omnibus rebus quæ nature regulantur actionibus infra lunarem circuitum, hi tamen ultima paupertate compressi ex dispensationis indigentia hoc tam excellentissimum magisterium coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos curiosi uanis huiusmodi curis & sollicitudinibus detenti se omni negotio seculari totos occupantes, a quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Iam ergo tibi satis expressis capitulis patet, quæ sint ab hac arte distrahentia impedimenta.

SERMO QVI CONCLVDIT QVA
 litatem essentiae artificis. Caput. vii.

CONCLVDIMVS Sigitur ex iam dictis quoniam oportet artificē huius operis in sciētijs philosophiā naturaliter eruditū & perfectum esse. quoniam quantamcūq; pecuniā & ingenium naturaliter profundum habuerit, & desiderium in hoc artificio. non tamen ipsius finē acquirat. nisi ex doctrina philosophiā naturalem adeptus fuerit. quia qđ per ingenium naturale non adipiscitur; huius defectui per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria naturali artificem iuuari. Per doctrinam enim quantamcūq; scientiam acquisiuerit, nisi ab industria iuuetur naturali, ad epulas tam preciosissimas non inuitabitur. In puncto enim errorem suum emendaret per suam industriā, cui remedium ignorat adhibere, si sola doctrina fundatus foret. & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam naturalem quā per solam industriam euitare non posset. quoniam ars ab ingenio iuuatur; & ingenium ab arte similiter. Es ipsium similiter necessarium est constantis voluntatis in opere fore. ut non modo hoc, modo illud, attentare praesumat. quia in rerum multitudine ars nostra non consistit vel perficitur. Est enim lapis vnus: medicina vna: in quo magisterium consistit. cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuiamus; nisi in preparatione superflua remouemus. Oportet etiam ipsum sedulum operi vsq; ad ipsius consummationem insistere. ut non opus detruncatum dimittat. quia nec scientiā, nec proficuum ex opere diminuto acquireret. sed potius desperationē. Expedi etiā ipsum huius artis principia & radices principales, quae sunt de esse operis, non ignorare. quoniā qui principium ignorat, finē non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone completo, necō & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundū huius nostrae artis exigentiā. Expedi similiter temperatū & parcum ad iram esse: ne subito propter irae impetum iam incepta dissipet & destruat. si militer & pecuniam suā custodiat: ne praesumptis eā vane distribuat. ut si forte artem non inuenerit, relinquatur in miseria & desperatione. vel ne forte cum iam ad finem huius magisterij per suam indagantiā

Artifex

Docens

Perferens

Industria

*Constantis
 hinc*

*in rerum multitudine
 ars non perficitur
 quia est vnus lapis*

vnus lapis

Perferens

*longue ser
 thice*

cohen sequer

LIBER

aproximauerit, consumpta sint ipsius dispendia, & verum finem miser violenter ex paupertate relinquat. Sicut cum in principio, qui ignorant suum thesaurum totum exterminant: cum autem huic affines fuerint, non habent ulterius ex quo laborant. Vnde dico, q̄ hi tales in merore sepeliuntur: & quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inutilibus: & quia scientiam, quam protenus indagassent nobilissimā amittunt. Non enim oportet tua bona consumere, quoniam vili precio (si artis principia non ignoraueris, quæ tibi tradidimus & recte intellexeris) ad complementum magistris peruenies. Si es tuum ergo perdidideris, non attendendo nostra monita, quæ tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta: non nos inique corrodas: nec nobis blasphemias iniungas: sed tuę imputa ignorantię & presumptioni. Non igitur hæc sciētia bene conuenit pauperi vel indigenti: sed potius est ei inimica & aduersaria. Nec non etiam adinuenire nitatur sophisticam metam operis: sed soli sit complemento intentus: quoniam ars nostra in potentia diuina seruetur: & cui vult, elargit & subtrahit: qui ē gloriosus, & sublimis et omni iusticia et bonitate repletus. forte enī ex sophistici vindicta operis, tibi artē denegaret: & in deuiū erroris te detruderet, & ex errore in infelicitatem & miseriam perpetuā. Miserrimus & infelix est, quem Deus semper post operis sui atq; laboris finem veritatē denegat conspicere: quoniam vitæ suæ spacium semper in errore concludit & terminat. hic enim in labore constitutus perpetuo omniq; infortunio & infelicitate obsessus, totam huius seculi consolationem gaudium & delectationem amittit: & vitam suam in merore sine proficuo consumit. Studeat similiter, cum in opere fuerit, omnia signa quæ in qualibet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquirere. Hæc igitur sunt quæ necessaria sunt artifici ad artem nostram idoneo. Si vero alterum eorum, quæ narrauimus, eidem defuerit: huic arti non adhereat,

SERMO GENERALIS DE ARGV

tionibus Sophistarum artem negantium.

Caput. viij.

QUONIAM IN summa vna huius libelli nostri iam præmisimus tibi omnia huius operis impedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis adherentiam huius sufficienter. expedit vero tibi secundum nostri

*ecce
vili precio obus
fit neq; obus est
multis pecuniis*

*SOPHIST
ICANTER*

*omnia signa ut
operando videt
an conueniant
illis a vobis per
indicatis.*

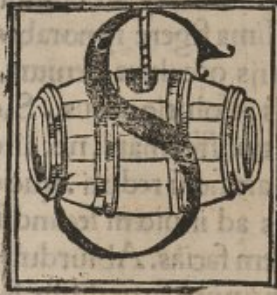
propositi intentionem contra sophisticos et ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes ponentes secundum quod promissimus ex principio nos determinaturos esse. Ultimo vero eas omnes intinemus & manifesta demonstrare conuersione sapientibus, nil veritatis continere.

SERMO PARTICVLARIS DE

negantibus artem simpliciter.

Caput.

ix.

VNT autē diuersi qui eam negant & destrunt. Alij vero simpliciter. alij ex dictis a supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter opinionem sophistice taliter corroborantes. distincte sunt rerum species & diuersitates. quia diuersae sunt & distincte elementorum adinuicem in cōmixtione proportionum. Est enim asinus diuersus ab homine in specie. quia multo diuersam habuit elementorum in sui compositione proportionem. sic & in ceteris rerum diuersitatibus est inducere. ergo & in mineralibus. Ignota igitur miscibilium proportione qua adipiscitur forma & rei perfectio: quomodo & mixtum formare sciemus. sed ignoramus solis: lunae: vel elementorum proportionem, & formare ipsa ignorare debemus. Ex his igitur concludunt. Inutilis est ars ista et impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt. magisterium nostrum interimentes. dicunt enim. etsi proportionem elementorum scires: modum autem mixtionis adinuicem eorum ignoras. quoniam in caernis et mineris et absconsis locis haec natura procreat. ergo cum modum mixtionis eorum ignoras. et hoc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt. Si hoc debite scires in mixtionibus actione ignorares calorem aequare agentem. quo mediante res ista perficitur. Certam enim habet natura caloris quantitatem qua metalla in esse deducit. cuius mensuram ignoras. Similiter et alias naturae causarum differentias agentium ignoras. sine quibus non posset natura intentum perficere. his ergo ignoratis & totus similiter agendi modus huius artis ignorabitur. Praeterea etiam rationem in experientia tibi adduco. Tam diu est enim a viris sapientibus haec perquisita scientia. quoniam si possibile esset ad eam per aliquam viam perueniri. iam

LIBER

enim milles compleuissent. Similiter etiam cum philosophi non sint
 in suis voluminibus ausi eam tradere, nec in eis veritatem reperiamus
 manifestam. satis per hoc est probabile, hanc scientiam non esse.
 Similiter & multi huius mundi principes thesaurum infinitum & phi-
 losophorum copiam habentes hanc artem adinuenire desiderant. nō
 tamen ad hunc preciosissime artis fructum perungere potuerunt. hoc
 utiq; satis sufficiens est argumentū qd ars sit friuola. Probamentum.
 Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam
 non valemus. Alinum enim fingere ignoramus, & cætera similia, qua-
 rum mixtiones sunt debiles & manifeste quasi sensibus, quare & mul-
 to magis metallorum mixtionem quæ est fortissima fingere ignorabis-
 mus, quæ est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus.
 cuius signum est difficultas elementorum ex ipsis resolutionibus. Si-
 militer etiam non videmus bouem in capram transformari, nec alio
 quam aliam speciem, in aliam per aliquod aliud artificium reduci. quo-
 modo igitur cum metalla differunt specie, niteris ad inuicem secundū
 speciem transformare, vt de tali specie talem speciem facias. Absurdum
 satis hoc nobis videtur, & a veritate dato ex principijs naturalibus se-
 motum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perfici-
 cit. quomodo & tu in artificio transmutationis per annorum millia
 durare poteris, cum vix annorum centum metam perungere valeas. si
 tamen ad hoc utiq; taliter responderes, qd non potest natura perficere
 in maximo temporis spacio, in breui per artificium nostrū implemus,
 quoniam artificium in multis naturæ defectum complet. Dicimus ta-
 men quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint sub-
 stantiæ subtilissimæ, quia temperata decoctione indigent, vt in seipsis
 secundum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat
 ab eis: & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua concussionem
 & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum volueris tem-
 pus decoctionis naturæ in mineralibus & metallicis corporibus abbre-
 uiare, oportebit per excessum caloris hoc facere qui non adequabit,
 sed potius humiditatem dissoluendo ex eorū corporibus dissipabit &
 destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissatiuus & mi-
 xtionis perfectiuius, nō ignis excedens. Similiter etiā esse & pfectio da-
 tur a stellis tanq; primis pfectibus & mouentib⁹ materiā corruptio-
 nis & generationis ad nō esse & esse specierū. Hoc aut fit subito, & in
 instanti cū puenit vna stella aut plures ex motibus ad sitū determinatū

in firmamento a quo datur perfectionis esse, quia vnaqueque res ex certo situ stellarū acquirat sibi esse in momento. & nō est solus vnus situs, ymo plures; & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem & distinctionem ab inuicem prouocare non possumus; cum nobis sint incogniti & infiniti, quomodo ergo supplebis defectū in opere tuo ex ignorantia diuersitatum situum stellarū ex motu earū, & tamen si situm unius aut plurium stellarū certum quo datur in metallis profectio scires, nō tamen opus ad intentū tuum perficeres. Non est enim alicuius operis preparatio ad suscipiendum formā per artificium in instanti, sed successiua, ergo operi forma non dabitur cum non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo, quoniam facilius est causam destruere q̄ construere, sed vix aurum possumus destruere, quomodo igitur & construere presumimus. ^{aurum} ^{difficile destrui} Preter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc artem diuinam interimere. Hec omnes sunt persuasiones sophistarum artem nostram simpliciter fore negantium. Rationes uero eorum qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Dehinc vero ad harum interemptions nunc positarum transeundum a nobis est, prius ponentibus nobis super has veram intentionem ad operis complementum.

NARRATIO PRÆVENIENS. PER
quam responderetur ad omnia sophismata artem negantium. Caput. x.

Scimus utique quod principia super que actionem suam natura fundat, sunt diuersimode compositionis atque fortissime, et sunt sulphur & ar. vi. ut dicunt quidam philosophorum. Igitur quia diuersissime compositionis difficillime sunt resolutionis, sed ut fiat inspissatio eorum ad inuicem et induratio taliter quod fiat in eis concussio & extensio per mallei compulsionem & nō contractio, non est nisi per hoc, quod humidum viscosum in eorum ad inuicem commixtione soluat per successiuā in minera decoctionem. Sed regulā tibi tradimus charissime fili generalē, quoniam non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat

B

*exalatio debet fieri
partium subtilissimorum
magis, in hunc modum
ab humiditate vegetante
creasque pars unguentum
redat.*

ex humido partium subtilissimarum exalatio, & conseruatio ex humi-
 do partium magis grossarum, si sit humidum in mixtione superans
 siccum, & vera mixtio sicci & humidum: vt humidum contemperetur
 a sicco: & siccum ab humido, & fiat hæc substantia vna in suis parti-
 bus omnino mera & temperata inter durum & molle & extensua
 in concussione, sed hoc non fit nisi per diuturnam mixtionem humi-
 di viscosi, & subtilis terre per minima quousque humidum idem cum
 sicco & siccum cum humido fiat, & huiusmodi subtilis vaporis non
 fit resolutio subita, ymo paulatiua & in millibus annorum, & illud
 ideo quoniam vniformis est principiorum substantia naturæ si su-
 bito fieret ab eis superflui humidum resolutio, cum non differat hu-
 midum a sicco: propter fortem mixtionem quam habent, huius utique
 rei solueretur humidum cum sicco quasi totum in fumum euanesce-
 ret, nec separari posset humidum a sicco in resolutione propter for-
 tem vnionem quam habent adinuicem, huius utique videmus mani-
 festam experientiam in spirituum sublimatione, quoniam cum in
 eis per sublimationem fiat subita resolutio, non seperatur humidum
 a sicco nec siccum ab humido, ita quod diuidantur in partes totaliter
 mixtiones eorum: sed tota conscendit eorum substantia aut parum
 eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo huiusmodi
 subtilis fumosi successiua & diuturna & æqualis est causa in
 inspissationis metallorum. Hanc quoque facere non possumus
 inspissationem per hunc modum. Ergo in hac sequi natu-
 ram non valemus. Non enim possumus naturam in
 omnibus proprietatum differentijs actionis imita-
 ri. Nostra igitur intentio non est, in principijs
 naturam sequi, nec in proportione miscibili-
 um elementorum, nec in modo mixtio-
 nis ad inuicem ipsorum, nec in equati-
 one caloris inspissantis. Cum hæc
 omnia sint a nobis impossibi-
 lia & penitus ignota. Restat
 ergo rationes sophistarum
 interimere, hanc excellen-
 tissimam scientiam igno-
 rantium negantium.

*In huiusmodi naturam
non sequimur.*

SERMO IN SOLVTIONIBVS

sophistarum artem negantium. Caput. xi.

DIXERVNT ergo nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorū ad inuicē, etiam equationem caloris metalla inspissantis, causasq; alias multas, & accidentia naturæ actionem consequentia ignorare. Concedimus eis utiq; sed nō propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt, quoniam nec scire volumus illa: nec possumus: nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus: aliumue generationis metallorum modum: in quibus se qui naturam possumus. Si dixerunt etiam philosophos & principes huius mundi hanc desiderasse scientiam: & ipsam nō inuenisse. Respondemus eos mentiri: quoniam & quosdam principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, in nostro tempore reperi-
 tos, iam ex sui industria hanc constat indagasse scientiam. sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere voluerunt, cum indigni sint eius. Ergo quia non viderunt aliquos hanc scientiam possidere: cecidit super mentes illorum error: ut estiment nullos hanc inuenisse scientiam. Ad hoc etiam si arguant fantastice asserentes impotentiam nostram non posse solum in debilibus mixtionibus naturam imitari: sicut in mixtione asini vel bouis: ergo similiter nec in fortibus: detegimus eis errorem suum multipliciter: & q; in arguendi modo non cadat necessitas, qua coartemur artem nostrā nō esse concedere: quia a simili vel a maiori ad minus suam corroborant fantasiā & errorem: in quibus non continetur necessitas, sed contingentia: ut in pluribus. Ostendimus quoq; per aliam viam demonstrando, illos nullam assignare apparentē similitudinē inter debilem mixtionis compositionem animalium & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quoniam in animalibus & alijs viuentibus, in quibus compositio est debilis, nō est perficiens solum proportio: nec miscibilia proportionis: nec qualitate miscibilium: nec commixtio quæ sequetur ex illarum actione ad inuicem & passione: quæ est ex aggregatione illarum primarū qualitatum: sed est anima secundū opinionem plurimum: quæ est ex occultis nature: sicut ab essentia quinta, vel a primo motore. & hoc etiam secundū sententiam pluriū dicimus. & huius

*aliud principium
ad opus perfectum
ionem accipiunt
philosophi quoniam
natura opus
natura facere no-
sunt.*

B ij

occultum ignoramus. Ideo hæc talia licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus: quia perfectiuū quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utiq; patet, quoniam nō est defectus ex parte mixtionis, q̄ non perficiamus bouem vel capram; sed ex defectu infusionis anime. quoniā sic debilem et magis debilem; sic fortem & magis fortē compositionem facere, secundum viam & cursum naturalem imitantes artificium nostrū sciremus. In metallis igitur perfectio minor est q̄ in eis. & versatur illorū perfectio magis circa proportionē et compositionem q̄ circa aliud. ideo cum in eis minor sit perfectio q̄ in alijs quę narrauimus: liberius ipsa perficere possumus; illa vero nō. Diuersificat ergo deus altissimus & gloriosus perfectiones adinuenit multiformiter. Nam in quibus compositio, quę est secundū naturā fuit debilis: in illis maiorem & nobiliorem perfectionē posuit, q̄ quę est secundum animā. Sed quædam fortioris condidit cōpositionis & firmitatis: sicut lapides et mineralia; sed in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorem: & quę est ex mixtionis modo. Patet utiq; q̄ non est eorum similitudo bona. quoniā non ignoramus, bouem vel caprā formare ratione cōpositionis sed forme perfectiue. quoniā perfectio in boue vel in capra nobilior & magis est occultata q̄ quę in metallo consistit. Si autē aliter arguant, quoniā non mutatur species in speciem. Dicimus eos mentiri iterum sicut consueuerūt sepius, q̄ verum dicere super his, quoniam & species mutatur in speciem secundum hanc viam: cum indiuiduum speciei vnus in alterius mutatur. Videmus namq; vermē & naturaliter & per artificium naturale in muscā mutari: quę ab eo differt specie. & vitulū strangulatū in apes. & frumentum in lolium. & carnem strangulatū in vermē per ebulationis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos facit autē natura: cui administramus. Similiter & metalla non mutamus; sed natura: cui secundum artificium materiā præparamus. quoniam ipsa per se agit; non nos. Nos vero administratores illius sumus. Et si per aliam rationem taliter arguant: & suam corroborent sophisticè opinionem: q̄ in millibus annorum natura metalla perficit; tu in millibus perdurare non potes. Dicimus quoniam natura super principia sua secundum opinionem antiquorum philosophorum agens perficit in millibus annorum. sed quia principia illa sequi non valemus; ideoq; si in millibus annorum siue in pluribus, siue in paucioribus, vel momento hæc natura perficiat, non tene-

*Species in speciem
mutatur ut
vermes in muscā
vel papilionem
vitulus in apes.*

illorum persuasio. Quod autem in principijs imitari naturam non possumus: iam ex precedenti negatio sermone abbreviato determinauimus. & completiore sermone in subsequentibus demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum euidentium & perspicacium, intentum suum subito natura perficit. s. vna die vel breuiori tempore. Et si hoc verum sit: non tamē valemus in principijs naturam imitari: quod manifestius ostensione sufficiente probauimus. residuum tamen huius questionis confitemur, quoniam totū verum concedimus esse. Et si dicant, q̄ a situ vnius vel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus. Dicimus hunc situm nos scire non oportere, quoniam non est species generabilium & corruptibilium, quin ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio & corruptio omni die, per quod patet itaq̄ situm stellarum esse omni die perfectiuum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptionum. Non ergo necessarium est stellarum situm expectare, esset tamē vtile. sed sufficit solum nature disponere, vt & ipsa, quæ sagax est, disponat sibi conuenientibus, mobilium corporum. Non enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si nature artificium disposueris, & consideraueris, quecunq̄ ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi conuenientem absq̄ consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse: non cōsideramus immediate situm stellarum: sed dispositiones aeris circumstantis & alias causas putrefactionis perfectiuas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficientes scimus vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm: licet a nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari: et præparationem nostram non in instanti fieri: & concludunt ex hoc non perficietur per artificium: ergo nec ars. Dicimus capita illorum vacua fore ratione humana: & magis bestijs q̄ viris assimilari. Concludunt enim ex premissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet hæc argumentatio. Alinus currit: ergo tu es capra: quantum & sua. Et hoc ideo: quoniam etsi non fiat præparatio in instanti: non prohibetur tamen hoc: q̄ forma vel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio: sed habitatio ad suscipiendam formam. Sed dicunt etiam, q̄ facilius est, res naturales destruere, q̄ construere illas per

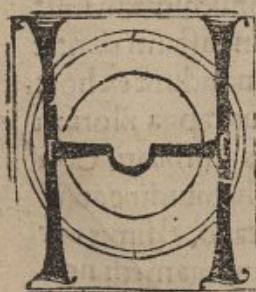
B iij

*non necessarium
est situm stellarum
expectare in con-
positione operis
philosophi.*

artificium: & vix aurum possumus destruere. & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter, quoniam non concludunt de necessitate qua coartemur aurum non posse construi credere. Nam cum difficulter destruitur difficilius construitur, non autem impossibile est, illud posse construi. huius autem assignamus causam: quia fortem habuit compositionem: ideoque difficiliorem habuit resolutionem: ideoque difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibile esse illius constructionem: quia destructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Attentauerunt forte, quod sit fortis compositionis: sed quante fortitudinis compositionis sit, non attentauerunt. Sufficiens utique tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissione fecimus secundum viam promissionis, ad ea venire determinanda quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam vero de terminationem etiam de ipsis sermonem faciemus: quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione singularem de vno quoque principiorum faciemus sermonem: in sequenti vero vniuersalem. Ex nunc etiam vero ad presens rationes negantium a datis & ipsarum interemptiones imprimis afferamus.

SERMO VNIVERSALIS IN RATIONIBUS

nibus sophistarum, artem ex suppositione
negantium. Caput, xij.

HANC utique artem supponentes multiplices ex intentione diuersa fore cõperimus. Alij quidem in spiritibus. Alij vero in corporibus. Alij in salibus & aluminibus nitris & boracibus. Alij vero in omnibus rebus vegetabilibus hæc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus hi quidem secundum partem bene: & secundum partem male, hi vero secundum totum temere ac male hoc diuinum magisterium estimantes tradiderunt, illud posteris. Ex ipsorum autem errorum multiplicitatibus veritatem nos collegisse, difficilis & laboriosæ cautelæ coniectura longaque & diu tediola experientia, multorum sumptuum

interpositione contigit, & illorum error per nostre mentis dispositionem & rationem sepiissime militauit, & desperationē adduxit. blasphemati sint ergo in eternum: quia blasphemias posteris reliquerunt: ex errore suo super philosophantes perfuderunt: & nō veritatem: sed diabolicam instigationem potius post mortem eorum dimiserunt. Et ego blasphemandus sim: nisi errores illorum corrigam & veritatem tradam in hac scientia: prout melius exigit hæc ars. Hoc enim magisterium occulto sermone non indiget: nec manifesto penitus. Tradimus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non accidet. hic autem mediocribus profundissimus erit. fatuis autem terminos inreferabiliter concludet in hac vna & eadem nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum: dicimus qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos multipliciter. Alij quidem ex argento viuo. Alij autem ex sulphure & huic affini arsenico lapidem philosophorum perquiri asserunt necesse esse. Et ab his quidam ex marchesita: quidam ex tutia & magnesia & ex sale armoniaco quidam. Qui vero in corporibus: alij quidam in plumbo, alij in quolibet aliorum corporum esse dicunt, alij vtiq; in vitro, et quidam in gemmis: & alij in diuersitatibus salium & aluminum & nitrorum & boracum. & alij in omni genere rerum vegetabilium, & illorum vnicuiq; supponenti alius est aduersarius, secundum suam suppositionem. Et his aduersans credit arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum vtraq; secta rationibus est vacua.

*iam pollicetur est
veritatem describat*

SERMO DE VEGETABILIBVS PER
suppositionem in sulphure. Caput. xij.

VIDAM igitur in sulphure supponentes eam inuenire, in sulphure laborem impendunt: & ignorantes eius preparationis perfectionem ipsam preparationem diminutam relinquerunt. Crediderunt enim solam mundationem, et purificationem preparationem perfectionis fore. hoc aut per sublimationē fit, ideoq; adductum est intentioni eorum vt existimēt

q; sola sublimatio in sulphure, sit perfectio preparationis in ipso &

B iiij

in par
 sulphuris
 arsenicum.

similiter in suo comparari, videlicet in arsenico adurentes induxerunt: Venientes igitur ad projectionem que est ad intentionem alterationis, viderunt illud aduri & euanescere & non in corporibus longam moram trahere. & corpora relinqui ab eis magis immunda quam prius fuerint sine projectione illius. quia ergo viderunt hanc delusionem in operis sui complemento & longissimis fuit temporibus reuolutum in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri: & cum in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc nec in alio inueniatur, arguunt nusquam inueniri.

SERMO DE RESPONSIONE
 predictorum. Caput. xiiij.

RESPONDEMVS eis utique breuiter, & dicimus eos in hac parum sentire & minime sapere, quia supponunt solum sulphur esse materiam nostram. & si vera hæc esset suppositio, tamen in modo utique preparationis decipiuntur. quia solam sublimationem credunt sufficientem esse. Est enim tanquam puer ex principio natiuitatis sue usque ad senectutem in domo conclusus, non putans mundi latitudinem extendi ultra sue domus latitudinem vel ultra quam oculo possit conspiciere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt, non igitur potuerunt sentire ex quo materia nostra eliciatur, & ex quo non ex quo manus suas etiam a laborum copia excusauerunt. quis ergo laborum perfectius sit vel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum; dicimus quia adurentiam in sulphure dimiserunt & fugam quam non solum non perficit; verum etiam dissipat & destruit.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM
 ex suppositione illius in arsenico. Caput. xv.

LII vero in arsenico in eodem & sui comparari hunc lapidem inueniri existimantes necesse esse et profundius ad operis consumationem attendentes; non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem. Verum etiam remouere conati sunt

terrestreitatem, relicta in illo fuga. ad quorū projectionem similiter delusio superuenit. quia non adhesit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue aut paulatiue euanuit relicto corpore in priori sua dispositione, qui & similiter arguerunt interimentes vt primi, & eisdem vt primis respondentes artem affirmamus, & eam scimus esse, quia vidimus & veritatem teugimus.

SERMO PARTICVLARIS DE NE
gantibus ex suppositione in sulphure per admixtio
nem vteriore illius. Caput. xvi.

LI quidā profundius in ipso viderunt, mundaauerunt illud & fugam & adustionem abstulerunt, & factū est eis fixum & tertium nullam dans ignis calore fusionem bonam, sed solum vitrificatorem. & ideo non potuerunt in projectione corporibus permisceri. ideoque arguunt vt primi, & eisdem respondemus sicut primis, quia opus diminutum dimiserunt, nec illud completere sciuerunt. Ingressionem enim quæ est perfectionum vltima inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus alijs est idem modus preparationis: nisi quod in argento viuo & tutijs excusamur a maiori labore qui est ex remotione adustionis, hæc enim sulphureitatem adustibilem & inflammabilem non habent sed solum fugam. Magnesiæ vero & marchesitæ omne genus sulphureitatem habent, plus marchesita: minus vero magnesiæ, fugam tamē omnes habent, plus ar. vi. et sal. armo. minus vero sulphur, adhuc vero et minus cōpar illius, & armo. sal. quarto vero adhuc minus marchesita. quinto vero & magnesiæ minus illa. sexto vero & vltimo minime omnium tutia. Vterque fuga participans est, alia tamen plus, alia vero minus, & ideo propter illorum fugam quibusdam superuenit experimentationibus delusio vehemens in illorum operationibus preparationum & ipsorum projectionibus similiter. Ideoque & ipsi arguunt & interimunt vt in sulphure supponentes. & eisdem vt in sulphure supponentibus respondemus.

*Tutiae su
sine sulph*

*MAR. MAC
on cu sulph
fuga

LIBER

SERMO DE NEGANTIBVS AR-

tem per suppositionem illius in administratio-
ne omnium spirituum cum corporibus.

Capitulum, xvij.

VNT & alij nitentes sese in experientijs spiri-
tus in corporibus figere, nulla alia preparatio-
ne huic preueniente, sed eisdem delusio simi-
liter timorem angarians attulit & desperatio-
nem. & coacti sunt ex ea non esse hanc scien-
tiam credere & contra ipsam arguere. Est enim
turbationis illorum causa ac credulitatis hic,
quoniam in fusione corporum spiritus illa di-

mitant, nec eis adherent: ymo asperitatem ignis aufugiunt, perman-
entibus in ea solis corporibus, quonia pressuram impietatis ignis
illi compati propter fugam non possunt: quæ ab eis non est ablata.
Accidit similiter & quandoq; delusio, quia & secum corpora ignem
effugiunt, & hoc est, cū nō fixi spiritus corporū profundo insep-
tabiliter adhererunt, quonia volatilis summa, summā fixi superat. Vn-
de & similiter vt primi arguunt, & similiter vt primis eis responde-
mus. Tota ergo illorū reprobatio hæc est. Si corpora filij doctrinæ
vultis conuertere: tunc si per aliquā materiam fieri hoc possibile sit:
p spiritus ipsos fieri necesse est. sed ipsos nō fixos corporibus vtiliter
adherere nō est possibile. imo fugiunt et immunda relinquunt illa:
iplos aut fixos nō est possibile ingredi, cū terra facti sint, quæ nō fun-
ditur, & cum inclusi corporibus fixi aparent: non tamen sunt: aut
ab eis recedunt ipsis manentibus: aut ambo simul confugiunt.

Cum in magis materia affini nullis modis hanc artem inueni-
re sit possibile. in magis ergo remota, non inuenitur ergo
nuscq; . responsio vtiq; nostra hæc est. quoniam quod
scibile circa hoc est, non totum sciunt. ideo nec opera-
tum ex eo nō inuenitur. consequentis igitur vitium
per insufficientiam ponunt eorum robur.

*quæ corpora con-
uertere voluerit
conuertere debet
spiritus corporum
iporum et non
alio. et sciunt
a nescientes*

SERMO VNIVERSALIS DE NEGANTI,
tibus artem ex illius suppositione in corp
poribus. Caput. xvij.

Vidam attamē posuerunt in corporibus illam.
Cum tamen, ad opus peruenerunt, illusi sunt
vt existimantes stagnum vt runcq; liuidum, sci
licet plumbum, & album albedine non pura
multum naturæ solis & lunæ assimilari & ap
proximare, liuidum quidem multum soli, lu
næ vero parum, album vero lunæ multum soli
vero parum.

SERMO PARTICVLARIS DE NEGAN
tibus artem ex illius suppositione in stagno. Cap. xix.

Apropter horum aliqui autumantes stagnum lo
tem videlicet multum lunæ assimilari, in stridore
mollitie & liquefactionis velocitate solummodo
differentē, credentes ex superfluitate sue humidit
tatis liquefactiuum esse facile & molle similiter, ex
substantia vero fugitiua ar. vi. in illo intercidente
partes stridorem possidere, exposuerunt illum igni
et calcinantes ipsum tenuerunt in igne quē potuit tollerare quouiq;
album factum est in calce sua, quem postea volentes reducere, nō po
tuerunt, sed estimauerunt impossibile fore. Et horum aliqui reducere
runt ex illo aliquid & stridorem, vt prius & mollitiem in illo inue
nerunt, & alique factiōis velocitatem. Ideoq; crediderunt hoc im
possibile per viam hāc; & adducti sunt in incredulitatem: vt putent
artem indurationis illius inueniri non posse. Horum vero aliqui cal
cinauerunt & reduxerunt & iterum sconiam illius subtrahendo cum
maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt. & sic sepe
reiterantes opus ad illum, viderunt iam illum induratum atq; sine
stridore, quia ergo velocitatem liquefactionis non omnino remoue
runt, errauit mens illorū, et estimauerūt ad illud nō posse perueni
ri. Horum itaq; & alij volentes eidem duritiem & retardationem li
quifactionis cum administratione durorum corporum præstare, in
delusionem ceciderunt vt frangeret illis quodcuncq; durorum cor
porum admixtum ei fuerit, nec iuuat in hoc eos vlla præparatio.

LIBER.

Ideoq; cū nec duris nec igne illū preparare potuerunt, excusauerunt
se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilem dixerūt
& crediderunt, per hoc & contra artem arguentes instanter posuerūt
illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina, vide
runt illa nullam immutationem facientia nec ei conuenientia, sed po
tius corruptentia & contra illorum propositum agentia, & ideo li
bros abiecerunt, & capita retorserunt & artem esse fruolam dixerūt.
Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM ex illius suppositione in plumbo. Caput. xx.

Vndem est in plumbo reperiri illusionis mo
dum, solo abiecto, quod corpora non frāgis
& quod citius redit a calce sua q̄ iupiter, li
uiditatem a c̄tiuam suam remouere non pos
sunt, quia ignorant: ideo per illud dealbare
non possunt dealbatione bona, nec per suam
fantasiam potuerunt illud stabilibus corpo
ribus stabiliter associare, quoniam contingat
illud per fortem ignis expressionem recedere a cōmixto. Et illud qd̄
maxime decipit illos in huius preparatione supponentes in nullo pos
se scientiam inueniri, nisi in ipso qui post duas reductiones a calce
sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius molliciem q̄
prius habuerit, & in alijs similiter non viderunt illud emendari diffe
rentijs. Et ideo cum in ipso putantes propinquius & melius inueni
re & non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari scien
tiam non esse sed delusionem, & ideo peccant hi vt priores.

SERMO DE NEGANTIBVS AR tem ex illius suppositione in commixtione du rorum cum mollibus. Caput. xxi.

Alij vero componentes dura cum duris, mollia cū
mollibus, propter conuenientiam voluerunt cor
pora a sese inuicē transmutari & transmutare, &
illud non potuerunt propter suam ignorantiam
vt permiscentes solem vel lunam cum venere vel
alio vnoquoq; merallorū non transmutant illa in solem vel lunam

transmutatione firma, quin expediat ignis expressione forti vnum quodq; illorum a commixtione seperari, & comburi, vel ad priorem sui naturam redire, quaedam vero ex eis plus durant in comixtione, quedam vero minus. vt a nobis sufficienter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac diffidere arte & illam arguere non esse.

SERMO PARTICVLARIS DE NEGANTIBUS ARTEM EX SUPPOSITIONE PER VLTIOREM ADMINISTRATIONEM DURORUM CUM MOLLIBUS. Caput. xxij.

LII INTIMVS & profundius super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniati sunt & viam voluerunt inuenire vt dura mollibus unia, ea subtiliter induraret, & perfecta imperfectis ad perfectionem reducerent, & generaliter a seinuicem transmutarentur & transmutarent transmutatione firma. Et ideo voluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas, tum vero per ignis administrationem attenuando grossa sicut venerem & martem, & inspissando subtilia, sicut est iupiter, & similia sibi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum duorum corporum, vel quia frangibile fecerunt omnino vel omnino nimis molle non alteratum a duro, vel nimis durum non alteratum a molli. Et sic conuenientiam non inuenerunt, & ideo artem esse negauerunt.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM per suppositionem illius in vltima durorum cum mollibus administratione. Caput. xxij.

LII VERO adhuc & profundius inspicientes alterare voluerunt corpora cum animarum suarum extractione: & cum extracta anima alia omnia alterare similiter. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt de intentione sua per hoc estimantes artem non posse inueniri. Alij vero solo igne ipsa perficere conantes, delusi in opinione sua fuerunt quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt, quibus omnibus obuiatus vt primis.

C

LIBER

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex suppositione in gemmis & vitro & simili-
libus. Caput. xxiiij.

QVI VERO INVITRO & gemmis il-
lam posuerunt: experti sunt per vitrum &
gemmas in corporibus alterationes facere nō
posse: quia non alterat quod non ingreditur
Et ipsum quidem vitrum nec gemmæ ingre-
diuntur: ideoq; non alterant. sed & si conati
sunt vitrum secum vnire, cum vix hoc possit,
non tamen propositum habent, quoniam vi-
trum ex corporibus faciunt: & propter hūc errorē estimant super to-
tam artem cadere, & sic eam arguunt nō esse. Quibus respondemus
eos operari in non debita materia. ideoq; indebite terminantes nō
possunt hanc ex eorum erroribus interimere.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex illius suppositione in salibus & aluminibus.

Caput. xxv.

SVNT ET alij supponentes eam artem in ue-
niri in salibus & aluminibus nitris & boraci-
bus, possunt quidē in his experiri: sed eam in-
uenire minime putamus in eis. Ideoq; si post
suam experientiam paucam vtilitatem trans-
mutationis inueniunt. s. soluendo coagulan-
do & assando. tamen non interimant hanc ar-
tem diuinā cum necessaria sit & scita. Possibile
est tamen in his omnibus aliq; alterationem inueniri: sed remota est
valde & maxime laboriosa. Alij vero et in alijs crescentibus omnibus
supponentes: magis laboriosa fore probatur, ideoq; etiam in omni-
bus vegetabilibus ponunt, possibile quidē ponunt, sed non eis, quo-
niā potius deficerēt in labore q̄ laboratū perfici sit possibile. ideoq;
si tales artem non inueniunt suis laboribus, artem nullis laboribus
inueniri posse argumentari non licet. Omnes autem prius dicti er-
rantes vnam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposue-
runt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij ve-
ro multi & quasi infiniti harū rerum omnium compositionem aut

quarundam sub diuersa proportione facientes ignoranter & insciens
ter incedunt. & error illorum in infinitum extenditur. quoniam infi
nita est diuersitas proportionis rerum miscibilium; et infinita est di
uersitas numeri rerum miscibilium. & in his ambabus infinitati
bus infinite attingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquan
do ex diminutione, & his impossibilis est correctio. Sed nos quidē
longitudini & prolixitati sermonum parcentes super infinitis insiste
re nolumus, quoniam scientiam vniuersalem trademus breuibus lo
cutionibus qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare po
terunt & illos corrigere. Nunc vero prius naturalia principia disse
ramus secundum eorum causas, vt ex principio te attentum fecimus
& immemoratione illorum.

SERMO VNIVERSALIS IN PRINCI

pijs naturalibus corporum secundum antiquorum
opinionem. Caput. xxvi.

allung
h. 507. T.
22.1

IN NVIMV Sergio tibi secundū antiquo
rum opinionem qui fuerunt de secta nostra
artem imitantium, q̄ principia naturalia in
opere naturæ sunt spiritus fetens, i. sulphur
& aqua viua, quam et siccam aquam nomina
ri concedimus. Spiritum autem fetentem di
uisimus. est enim albus in occulto & rubeus
& niger. Vterq; in magisterio huius operis,

Hæc eadē p. f.
regna et a
regna et a
regna et a
Spiritus fe
et aqua sic
regna et fe

in manifesto autem, vterq; tendens ad rubedinem. Dicemus igitur
sermone breui, necnon & similiter completo & sufficienti genera
tionem vniuscuiusq; istorū, & modum similiter generationis. Expe
dit igitur nos ampliare sermonem nostrum & dilatare, & singulum
capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen di
cimus, q̄ vnumquodq; ipsorum est fortissime cōpositionis, & vni
formis substantiæ. & illud ideo quoniam in eis minime partes ter
re taliter paribus aëris, aqueis, & igneis sunt vnite: vt nulla ipsarū al
teram in resolutione possit dimittere: imo quelibet cum qualibet re
soluitur, propter fortem vnionem quā habuerunt adinuicem per mi
nima, i. paulatiue a calore in mineralibus equali terre visceribus cō
culcato & æquato, secundū debitū cursum naturæ, ad exigentiā illo
rū essentiæ, secundū opinionē quorundā antiquorum philosophorū.

** spiritus p̄lytop̄
albus est in occulto et
rubeus et niger: et
est duplex. et vnus
quod ipse foris
est cōpositio et
vniformis substantia.*

C ij

LIBER

SERMO VNIVERSALIS IN PRINCIPIIS
corporum naturalibus secundum opinionem auctoris.

Caput. xxvij.

LIIAVTEM aliter dixerunt, quoniam principium non fuit. ar. vi. in natura sua sed alteratur & conuersum in terrā suā, & sulphur similiter alteratum & in terrā mutatum. Unde dixerunt quod principium fuit aliud quā spiritus fetens & spiritus fugitiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti sunt fuit, quoniā nō inueniunt in mineris argenteis, vel aliorū

metallorum aliquid quod sit ar. vi. in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, imo per se inueniunt vnumquodq; illorum se paratum in propria sua minera in sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quod affirmant non est transitus a contrario in contrarium nisi per dispositionem mediā. Ergo cū sic sit, coguntur confiteri & credere quod non sit transitus a molliē ar. vi. ad duritiē alicuius metallorum, nisi per dispositionem quæ est inter duritiē & molliē illorū, sed in mineris non inueniunt aliquid in quo saluetur hæc mediā dispositio, ideo hac ratione compelluntur credere ar. vi. & sulphur in sui natura nō esse principium de intentione suæ naturæ, imo aliud quod sequitur ex illorū essentialiū alteratione in radice naturæ ad terream substantiā, & est iste modus, quoniam prius vnumquodq; eorū conuertitur ad terream naturā, & ex his ambabus terreis naturis resoluitur fumus tenuissimus a calore multiplicato in viscere terræ, & hic duplex fumus est. Materia metallorū immediata. hic fumus cū a calore temperato minere decoctus erit, et conuertitur in naturā cuiusdam terre, ideoq; fixationem quandam suscipit, quā dum fluens aqua per viscera minere & terræ spongiositatem dissoluit, & ei vniformiter vnitur vnione naturali & firma. ideoq; sic dixerunt sic opinantes quod aqua fluens per meatus terræ inuenit substantiā dissolubilem ex substantia terræ in visceribus illius & illā soluit, & vniformiter secum vnitur, quousq; & substantia terræ in visceribus dissoluta & aqua fluens dissoluēs, vnum fuerint vnione naturali. & ad talem mixtionem veniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & miscentur per minima quousq; faciunt vniformem mixtionem. Et hæc mixtio per successiuam decoctionem in

ex terreis fit fumus tenuissimus a calore multiplicato in visceribus terræ, qui materia est metallorū immediata

minera inspissatur & induratur & fit metallum. Et hi quidem sunt affines veritati, non tamen veritatem concinunt puram.

SERMO PARTICVLARIS IN CORPORA
rum principijs naturalibus. Caput. xxv iij.

AM SERMONE vniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur vt nunc ponamus vniuscuiusq; principij capitulum. Cum ergo tria sint sulphur, arsenicum & ar. vi. Primo ascribemus capitulum de sulphure. Secundo de arsenico. Tertio de ar. vi. deinde vniuscuiusq; metallorum qui sunt effectus eorū, deinde ponemus capitulum determinatum, secundum qd est ex opere naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta & illorum operationes transeundo, horum omnium causas assignantes.

metallorum principia tria sunt nempe sulphurum arsenicum et ar.

SERMO SINGVLARIS IN PRINCIPIO
quod est sulphur. Caput. xxix.

ICMV S igitur qd sulphur est pinguedo terræ in minera terre per temperatam decoctionem inspissata quousq; induretur & sicca fiat. & cum indurata fuerit sulphur vocatur. Habet siquidem sulphur fortissimā compositionem, & est vniiformis substantiæ in suis partibus omnino mera, quia homogeneous est. idcirco non auferitur eius oleum ab ipso per distillationē sicut ab alijs rebus oleum habentibus. qui ergo querunt ipsum calcinare nō perdendo de illius substantia aliquid de quo sit curandum, inuanum laborāt, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando, ex centum enim partibus vix tibi tres sufficienter reseruans. Post calcinationem figi similiter nō potest nisi calcinetur prius, commisceri attamen & aliquantulum illius fuga retardari & illius potest adustio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo querit ex eo opus elicere illud per se preparando non eliciat, quoniā cum mixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium vsq; ad desperationē. & cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum vni cuiq;

SULPHUR

sulphur. hoc est purissimum quod est fortissimum compositionis. sic quo sed non solo etiam dicitur hanc vray fit non est vulgare quia est vulgare oleum ex trahitur.

si quis panis opus fieri non potest et solo sulphure per suo consistit idcirco arsenico mixto. sed iste argenti us non est vulgare.

(Arsenic)

C iij

LIBER

metallorum & ipsum feditate depurat & illustrat & perficitur eum magisterio sine quo nihil horum prestat sed potius corrumpit & denigrat. non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui etiam in preparatione ipsum commiscere & amicari corporibus nouerit. sciet unum de secretis naturæ maximum & viam perfectionis vnam cum multæ sint viæ ad unum effectum & unum intentum. Et quodecumq; corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. es quoq; assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoq; associatur. & per sublimationem fit vsifur. Calcinantur deniq; omnia corpora ex eo facile præter sol & iupiter. Sol vero difficillime, & non coagulatur. ar. vi. ex eo in solem vel lunam, in quibus sit utilitas per artificium debile sicut philosophorū quidam facti putauerunt. Et ita dicimus quæcumq; corpora minus habent de humiditate facilius per sulphur calcinantur q̄ quæ multam. Per deum altissimum ipsum illuminat omne corpus, quoniam est alumē & tinctura. Difficillime quoq; soluitur, quoniam non habet partes falsuginosas sed oleagenas quæ non facile in aquâ soluantur. Quæ autem facile vel difficile soluantur in aquâ in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero quia spiritus est. & si commisceatur veneri et adunatur secum, fit mirabile violaceum, cum mercurio quoq; miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem celestinus color & delectabilis. Non putet quis q̄ sulphur per se opus compleat alchimie, non enim esset hoc nisi vanū credere. hoc autem satis lucide probamus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de sulphure hæc dicta sufficiant.

SERMO IN PRINCIPIO QUID EST

arsenicum. Caput. xxx.

RESTAT nos de arsenico terminare ad presens. Dicimus igitur quoniã est de subtili materia & simile cum sulphure. iccirco nõ oportet illud aliter diffiniri q̄ sulphur. in hoc autem diuersificatur a sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime, sulphur vero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus. citrinum quoq; & rubeum quæ sunt huic arti vtilia. reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Vtriusq; vero sublimatio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur

secretum naturæ

vsifur ex
♁ ♃

alchimie &
in prima

iusiurã

SENICVM

& arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent aut adiniculum perfectionis in casu, eligitur autem lucidum & squamosum & scissibile.

SERMO IN PRINCIPIO QUID

est argentum viuum. Caput. xxxi.

ARGENTVM quippe viuum quod etiam mercurius appellatur antiquorum, vsus est aqua viscosa in visceribus terrae, substantiae subtilis albe terrae per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima quousque humidum cōtemperetur a sicco et siccu, ab humido equaliter. Ideoque fugit super faciem planam de facili propter suae aquae humiditatem, non autē adheret, viscosam licet habeat humiditatem propter siccitatem illius quae illam cōtemperat & non adherere permittit. Est etiam ut quidā dicunt materia metallorum cum sulphure: adheret quoque tribus mineralibus de facili, saturno videlicet & soli & ioui: & lune magis difficulter. Veneri vero difficilius quae lune. Marti autē nullo modo nisi per artificium. Ex hoc utique maximū elicias secretum. Est enim amabilis & metallis placabilis & mediū coniungendi tincturas, & non submergitur aliquid in argento viuo nisi sol, soluuntur tamen iupiter & saturnus luna & venus ab eo & commiscentur, & sine ipso aliquod metallorum deaurari nō potest, figitur & est tinctura rubedinis exuberantissimae refectionis & fulgidi splendoris, & non recedit a commixto donec est in natura sua. Non est tamen medicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoque potest similiter in casu.

ARG. VIVI

V. T. cap. x

medicū est coniungendū in auris

SERMO GENERALIS DE EFFECTIBUS

naturae quae sunt corpora metallica. Caput. xxxij.

DICIMVS DE metallicis corporibus quae sunt effectus eorum naturae principiorum, sunt autem sex in numero. Aurum. Argentum. Plumbum. Stagnum. Es. Ferrum. Dicimus igitur quoniam metallum est corpus minerale fusibile, sub malleo ex omnidimensione extendibile. Est autem metallum ut diximus dense substantiae & fortissime compositionis

metallum quid METALL

C. iij

LIBER

& firme. habent autē affinitatem magnam metalla adinuicem. non tamen perfectum diminutum perficit per eius commixtionem. Si enim aurum cum plūmbo admisceatur fusione, nō fit ex hoc plūmbo aurum sed euanescit plūmbo admixtione & aduritur. Aurum autē in examinatione remanet, similiter in reliquis inducendo cadit secundū cōmunem cursum, secundum vero nostrū magisteriū perfectum imperfectum adiuuat, & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administratione alicuius rei extraneæ, & imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per deum se inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur, & per se tantum vnumquodq; perficitur sine alicuius adminiculo.

SERMO PARTICVLARIS IN

Sole. Caput. xxxiij.

ATTVLIMVS tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, specialem: tibi tamen faciemus de vnoquoq; sermonem. Et primo de auro dicemus. Dicimus ergo quoniā aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum, fulgidum equaliter in ventre terre digestum aqua minerali diuissimæ lauatum. sub malleo extendibile fusibile: examinationem cinerici & cimenti tollens. Ex hoc vtiq; elicias qd aliquid non est aurum nisi causas definitionis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicatus citrinat, & ad equalitatē perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoq; per opus naturæ perpendimus, & artificiosus in aurum mutari posse. Vidimus namq; in mineris eris a quibus emanabat aqua secum adducens eris squamas tenuissimas. Ipsasq; diuturno & continuo lapsu lauit & mundauit. Deinde vero aqua cessante fluere vidimus cū sicca arena has squamas per triennium in solis calore excoqui. inter quas est inuentum aurum verissimum. Estimauimus vtiq; per aquæ beneficium illas mundatas fuisse: per solis autem calorem in arenæ siccitate æqualiter digestum, & ad æqualitatem peruenisse. Imitantes autem qui naturam valemus. Aurum quoq; est preciosius metallorum & est unctura rubedinis quia tingit & transformat omne corpus.

Calcinatur autem & soluitur sine utilitate. & est medicina lætificans ^{calcinat. sine ulla utilitate.} & in iuuentute corpus conseruans. Frangitur facillime cum mercurio, & odore plumbi teritur. Non est autem in actu aliquid quod magis in substantia sibi conueniat quam iupiter & luna. In pondere autem & surditate & putrescibilitate saturnus, in colore autem venus. in potentia quidem magis venus. deinde luna. deinde iupiter. & deinde saturnus. ultimo vero mars. Et hoc est unum de secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscetur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio. quod non peruenit ad artificem duræ cervicis & pectoris.

SERMO IN LVNA.

Caput. xxxiiij.

SOLIS itaque capitulo premissio dicamus sermonem nostrum in luna, comuni vocabulo argento. Dicimus quoniam argentum est corpus metallicum album albedine pura, mundum, durum, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extendibile ignibile fusibile. Est itaque albedinis tinctura, & indurat iouem per artificium. & conuertit ad se & commiscetur soli & non frangit, sed in examinatione sine artificio secum non perseverat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare et figere secum associatum cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumum acutorum sicut acetis, salis ar. & agrestæ, fit celestius color mirabilis. & est nobile corpus: sed diminutum a nobilitate auri, & inuenitur eius minera determinata, & aliquotiens habet confusam mineram cum alijs corporibus. & illud non est sic nobile. Calcinatur autem similiter & soluitur la ^{calcinat. sine ulla utilitate.} bore magno cum nulla utilitate.

SERMO IN SATVRNO.

Caput. xxxv.

DE PLVMBO similiter tradamus capitulum: & dicamus quoniam plumbum est corpus metallicum, liuidum terreum ponderosum multum, parua participans albedine. cum liuiditate multa. cinericum & cæmetum refugiens molle facile omni sua dimen

LIBER

fione partia cōpressione extendibile & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quoniam sunt duræ cervicis omni ratione vacui, nullam veritatem cōnicere volentes, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt. sed de eis secundum sensum iudicantes. quoniam vident illud ponderosum & mutum & non putrescere, credunt illi multum approximari. sed hoc totum quoque est erroneum: & latius a nobis in sequenti negotio approbatur aperte. Plumbum quoque multum habet de substantia terrea, ideo lauatur. & in stagnum per lauacrum veritur. Per hoc ergo patet stagnum magis perfectioni assimilari. Et plumbum similiter aduritur & fit minutum: & ponitur super vapores aceti & fit cerusa. Et licet non multum perfectioni approximetur: ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum formamus, & non seruat pondus proprium in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam plumbum argenti examen in cinericio, cuius causas dicemus.

SERMO IN IOVE.

Caput. xxxvi.

27

IOVIS ERGO traditione non ommissa significamus filijs doctrine quod est corpus metallicum album non pure liuidum, & sonans parum: terreatate pauca participans: stridorem: molliciem: liquefactionem sine ignitione: velocitatem in radice possidens: cinericium et camentum non expectans: sub malleo extendibile. Est ergo iupiter inter diminuta a perfectione corpora magis perfectio in radice suæ naturæ affinis, soli. s. & lunæ. Lunæ magis: soli vero minus. Hoc utique in sequenti lucis de narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit: ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamen ei, quia omne corpus frangit, præter saturnum, & purissimum solem. Et iupiter multum soli & lunæ adheret: & ideo ab eis per examina non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis: & splendet in eo fulgore inestimabili: & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur vero & mundatur facilius quæ saturnus.

Et qui sciuerit eius vitium fractionis auferre: subito ex eius proficuo
 pfrui letabitur. Cōuenit enī soli & lunę nec separabitur ab eis semp.

SERMO DE VENERE.

Capit. xxxviij.

DE VENERE vero sermo noster sit ad pre
 sens. Et est corpus metallicum liuidum rube
 dine fusca participans, ignibile, fusibile, sub
 malleo extendibile: cineritium & cemētum re
 fugiens. Venus utiq; (vt narratū est) in pro
 fundo suę substantię colorem & essentiā auri
 protendit, malleatur vero & igitur vt argen
 tum & aurū. Ideoq; secretum ex ea assumast
 quia est medium solis & lunę, & facile ad vtrunq; conuertere natu
 ram illius accidit: & est bonę cōuersionis & pauci laboris. Conuenit
 cum turcia vehementer. & illā citrinat citrinitate bona, vt ex hoc profi
 cum elicias. Excusatur utiq; per eā a laboribus indurationis &
 ignitionis illius. Assumas igitur eam pre ceteris imperfectis in opere
 minori et medio: in maiori vero minime. In hoc tamē a ioue vitium
 habet: quoniam luescit de facili. & infectionem ex acibus & acutis
 suscipit. & eradicare illud non est facile artificium: imo profundū.

SERMO IN MARTE.

Capit. xxxviij.

MARTIS vero narratio & secretum illius to
 tum est ex opere naturę, quoniam est corpus
 metallicum liuidum multum; parum vero ru
 beū; albedine nō pura participās: durū igni
 bile nō fusibile fusione recta: sub malleo extē
 sibile: & multū sonans. Est autem mars dure
 tractationis, propter impotentiam suę fusio
 nis. qui si sine medicina, illius naturam imi
 tante fundatur, coniungitur soli & lunę & non separatur per examē,
 sine magna industria. sed si preparatur, coniungitur, & nō separatur
 per aliquod artificium, si eius natura fixationis nō imutetur ab eo, so
 la remota immundicie illius. Est ergo tinctura rubedinis de facili: al
 bedinis vero difficiliter. Et cum coniungitur non alteratum: non
 immutans est colorem commixti: sed augens illud in quantitate.

LIBER

vide fol. 44

primum. 2f. melius
calore metalli transfor
matur. in Quel &

deinde ♀

deinde ♂

difficile ♂

regula generalis

philosophus

Inter omnia igitur corpora iupiterin splendidius & lucidius, fulgi
dius & perfectius solare & lunare transformatur corpus. Sed in eo
est opus facilis tractationis, & longi laboris. Post illum vero venus
minus perfecte mutationis eligitur, difficilioris tractationis, breuior
ris vero a ioue laboris. Saturnus vero post venerem perfectionem in
transmutatione ab illa diminuta in habet, facilis actus tractationis,
longissimi vero laboris. Mars vero inter cetera minime perfectionis
in transmutatione consistit, tractationis utiq; difficillime, & laboris
longissimi. Quaecunq; igitur a velocitate liquefactionis corpora re
motiora sunt, difficilioris inveniuntur in transmutationis opere tra
ctationis. Et sunt huiusmodi venus et mars. que vero magis, magis
& que maxime, maxime. Quaecunq; vero maioris liuiditatis & in
fectionis in terra sunt participantia; & hanc laboris maioris inveni
untur, & minoris perfectionis. Quaecunq; autem perfectionum di
uersitates paulo prius a nobis determinate in minoris & medij ope
ris artificio reperte sunt; in maiori, vero vnus perfectionis sunt oia;
non autem vnus tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere,
& que tractationis facilitas et difficultas, & que breuitas laboris, &
longitudo in radice innata corporum inuenta sunt. Iam ergo prin
cipia naturalia tractatione vera, que est ex intentione nature ipsoru
corporum adscripsimus; & ipsorum corporum similiter determina
tos sermones in singulis capitulis veraciter exposuimus; & secundum
sententiam eorum, qui intima nature videre potuerunt; & secundum
nostram, qui ad ea puenimus cum instantia laboris. Nunc vero secun
dum quod inuenimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia oia
huius magisterij tradere in nostri vltima sermonis parte, & perfectio
nem quam vidimus secundum eius exigentiam cum causis suis monstrare.

LIBER SECVNDVS DE PRINCIPIIS

huius magisterij & perfectione eiusdem. Caput. xxxix.

operationes que fiunt
in hac philosophia

VNT DVO que determinanda sunt.
Principia. s. huius magisterij; & perfectio
eiusdem. Sunt itaq; huius artis principia
modi operationum ipsius; quibus applica
tur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem
ad se inuicem sunt diversi. Est enim vnus mo
dus sublimatio; & descensio alter. & vnus
etiã distillatio; et vnus ex modis est calcinatio

& alius solutio: & alius coagulatio. Septimus modus vero fixio. Octauus vero ceratio. De quibus singulis singulam narrationem faciemus. Perfectio consistit ex consideratione rerum, quibus peruenitur ad eam; & ex conditione rerum iuuantium; & ex consideratione ipsius rei que ultimo perficit; & ex qua cognoscitur: si in perfectione fuerit magisterium: vel non. Consideratio eorum quibus peruenitur ad operis complementum: est consideratio substantie manifeste, & colorum manifestorum; & ponderis in vnoquoque corporum mutandorum; & quae non mutanda sunt ex radice suae naturae absque illo artificio: & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio: & consideratio principiorum corporum secundum suum profundum occultum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio: & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suae naturae & manifesto, cum artificio, & sine: nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum: qua ratione necesse foret, nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio autem rerum iuuantium perfectionem est consideratio naturarum illarum rerum, quae corporibus sine artificio videmus adherere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium, & lapis lazuli; & consideratio eorum quae sine adherentia corpora mundificant: & sunt, s. sal & alumina nitra & boracia, & quae suae naturae sunt; & quae consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

consideratio substantie & colorum manifestorum & ponderis naturae

Iuuantia

SERMO GENERALIS IN PERFECTIOE MAGISTERII. Caput. xl.

CONSIDERATIO vero rei quae perficit: est consideratio electionis pure substantiae ar. vi. & est materia, quae ex materia illius assumpsit originem; & ex illa creata est. Non est autem ista materia ar. vi. in natura sua: nec in tota sui substantia: sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapis noster factus est, ipse enim illustrat & ab aduisione conseruat quod perfectionis significatio est.

Perfectio
♀

ab alchemis illustrati et ab aduisione conseruat alia metalla.

D

LIBER

SERMO GENERALIS IN CONSIDERATIONE EXAMINIS PERFECTIONIS MAGISTERII: & PRINCIPII

magisterii: & perfectione eiusdem. Caput. xli.

CONSIDERATIO vero rei ex qua cognoscitur utrum magisterium in perfectione sit, vel non: est consideratio cinerici: cimenti ignitionis, expositionis super vapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis ar. vi. Hæc autem omnia narrabimus cum causis suis, & cum experientijs facilibus, quibus poteris manifeste cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experientia erunt tibi penitus nota.

SERMO GENERALIS IN SUBLIMATIONE.

Caput. xliij.

BLIMATIO

CONSEQUENTES igitur nostrum propositum, dicimus de sublimatione. Et fuit causa inventionis eius, quia non inuenerunt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt, aliquid, quod uniretur corporibus, nisi spiritus solos, vel aliquod, quod naturam corporis vel spiritus in se contineret. & hos proiectos super corpora sine illorum mundatione, viderunt, vel non perfectos colores dare, vel ex toto corrumpere, adurere, denigrare, & defedare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim sunt adurentes, ut sulphur, & arsenicum, & marchalita. & hi quidem corrumpunt ex toto. Alij vero non adurant, ut omne genus tutiæ. & hi quidem imperfectos colores dant. & illud ideo, quoniam que adurant, etiam denigrant, & fedant. Duplici de causa hæc faciunt. Vna, quia vinctuositas adustiva sulphuris (de cuius proprietate est, de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per consequens denigrare) ab eis non est ablata. Altera vero causa est terretas, quæ ab eis si militer ablata non fuit. In his autem in quibus non datur perfectus color, est causa terretas, liuidum faciens eam. Potest etiam adustio liuidum creare colorem, ideoque ingenari fuimus hos mundare ab vinctuositate videlicet adurentem eam habentes, & a terretas superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim eum eleuat,

adurentes
et lenis spiritus

subtiliores partes semper cleuat, ergo dimittit grossiores. ex hoc patet per sublimationem spiritus a terreatate mundari. quæ & ingressionem impediēbat & colorem immundum dabat. Experientia vero notum tibi facit satis per visum tuum illos ab ea absolutos esse. vides enim eos splendidiores & magis peruios. & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare & non sedum, vt prius face-
 re. Quod vero per sublimationem adustio remoueat: patet experimento. quoniam arsenicum quod prius ante sui sublimationem impium erat ad adustionē: post eius sublimationē inflammari se non permittit: sed solummodo sine inflammatione recedit. & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia ergo in nullis alijs q̄ in spiritibus vidimus adherētiam ad corpora cum alteratione: per nulla ergo fuimus ab eis excusati: quin necessarium fuerit, illos præparasse, cum mundatione illorum: quæ est per sublimationem. ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione: & ipsius essentiam. *causam.*

*exaltatione
 didicisti app
 tota materiae massa.*

*Exemplum
 & A*

SERMO PARTICVLARIS IN
 sublimatione sulphuris & arsenici.

Caput. xliij.

DICIMVS igitur. Sublimatio est rei sicce per ignem eleuatio, cum adherentia sui vasis. Sublimatio vero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Quædam enim fit cum ignitione: quædam vero cum igne mediocri: quædam vero cū igne remisso. Si igitur sublimetur arsenicum vel sulphur: necesse est illa per demissum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas vniformiter grossis: ascenderet vtiq; illorum tota substantia sine purificatione aliqua, imo denigrata & etiã combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam: necesse est ingenia duorum inuenire generum: proportionem. s. ignis: & mundificationem cum cōmixtione secum. quoniam commixtio cum fecibus, partes comprehendit grossas: et tenet illas in aludel fundo depressas: nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est artificem triplicem ignis gradum sublimationi applicare. Vnum proportionare taliter, q̄ per eū ascendat alterata

*Sublimatio
 definitio
 per Lull
 breuiat*

A & D

*Gradus ignis
 Sublimatio*

D ij

LIBER

tantum & mundiora donec per hoc manifeste viderit ipsa mundari
 a terrea feculentia. Alter vero gradus est: vt quod in fecibus remane
 sit de pura illorū essentia; sublimetur cum maiori expressione ignis:
 videlicet cum ignitione aludel & ipsarum fecum: quam videre poter
 rit oculis suis. Tertius vero gradus est: vt administratur ignis debis
 sissimus sine fecibus ei quod sublimatum a fecibus: & quod iam de
 puratum est: q̄ vix aliquid de illo ascendat: & quod ascendet de illo
 sit res subtilissima: quæ huic operi nihil valet, quoniam illa est res,
 mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimatio
 nis intentio hæc: vt remota terretate illius per ignis administrationem
 debitā: & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte,
 quæ adustionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars
 illa, quæ in equalitate consistit: quæ simplicem fusionem super ignē
 facit, sine adustione aliqua ea, de igne fugiente sine inflammatione
 illius. Quod vero subtilissimum sit adustiuum: manifestissimis ar
 guitionibus probatur, quoniam ignis ad suam conuertit naturam
 vnumquodq; eorum quod magis affine illi est. quia ex vnaquaq;
 re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile: & adhuc magis
 affine est, quod subtilius est. Ergo & magis affine subtilissimū est,
 ab experientia similiter: quoniam sulphur vel arsenicum non subli
 matum velocissime inflammatur. Sulphur vero facilius. Sublima
 tum vero directe non inflammatur: sed volat & extenuatur sine in
 flammatione: præcedente tamen fusione. His itaq; patet sermonem
 nostrum veridicum esse. Probatio vero administrationis fecum,
 cum proportione sua est: vt eligatur materia illa, cum qua plus con
 ueniant spiritus sublimandi, & cui permisceantur profundius. Quo
 niam illa cui magis vniuntur, potentior est in retentione fecum sub
 limandorum, q̄ cui non. huius rationabilis satis est manifesta pro
 batio. Probatio vero q̄ necessaria sit fecum administratio, est: quia
 si non coniungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum, cum
 fece de aliqua re fixa: tunc necesse esset cum tota sui substantia ascen
 dere, non mundata. Experientia vero sciunt: nos verum dicere, qui
 in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero, q̄ necessaria sit
 talium fecum administratio quibus sublimanda conueniant & vni
 antur in profundo suo, quoniam si feces non permiscerentur per
 minima: tunc idem contingeret, sicut si feces non haberent. s. vt ascen

deret tota illorum essentia sine mundatione aliqua sicut ascendunt sine fecibus cum tota substantia. ergo & similiter a fecibus sublimata quibus non vniuntur, ascendere necesse est. Experientia scit, verum hoc esse, qui hoc vidit & nouit. quoniam cum sublimauit a re extranea a corporum natura sublimauit inuanu. vt nullo modo depurata post ascensionem illorum inueniret. Si vero cum calce alicuius corporum sublimauit: tunc bene sublimauit, & perfecte mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio fecum, vt administrantur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cum rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficillimam & longissimis laboribus & protelationibus, vsq; in desperationem. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublimatur absq; fecibus, vel sine corporum calcibus, est quantitatis multe. quod vero cum fecibus, minoris. Adhuc vero & quod cum corporum calcibus, minime est quantitatis, sed facillimi, & laboris breuissimi. Illud vero quod plus nos excusat a fecibus de corporibus, est omne genus salis praeparati, & huius consimilium in natura, et est nobis cum eis sublimatio multae quantitatis etiam possibilis, quia facilis fit ab eis sublimandarum fecum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio vero fecum est, vt quantitas fecum quantitati sublimandorum aequetur. In hoc enim etiam rudis artifex errare non poterit, mediocre vero artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit. & in hoc errare non debet. Exercitato vero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores fecum sunt quantitates, tanto & maioris exuberantiae sublimationem necesse est esse, dum modo & secundum diuersitatem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, parua ad perfectionem ignis eliciatur, in magna magnus, in maiori maior. Sed quoniam non est res ignis, quae mensurari possit, ideo contingit in illo errare sepiissime, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate formae & lignorum adurentium, qm & similiter vasorum & capacitatis illorum. De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam. Quonia imprimis expedit

D in

Calce met
in sublima

Sales

proportio fecum
quantitatis subliman-
dorum aequeturDosis & pro
fecumIgnis in
trans.Regula
communis

gula eorū
in m. s. s.
e. v. s.

multo ignis in
nāa deiectione
ostendit ignem
quidem libere esse
per petrum gel
non aqualem

experientia fecum
satis p. p. p. u.

si ignis fuerit
nāa vero multa
nunquam sublimat
sicut et ideo nāa
nunquam perfectum

R. N. A. C. E. S.

cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere, quia remota si quod ascendit per illum: tunc in principio hic non augetur ignis: ut per debilissimum ignem subtilissima pars tollatur, & scorium ponatur: quæ est causa adustionis. Cum autem iam nihil vel modice ascenderit (quod experiri poteris cum intromissione bombacis licinij in superius foramen aludel) vigoretur ignis sub eo, & qualiter vigor debeat esse ignis: tibi experientia licinij ostendet. Si enim parum de sublimando vel mundum exierit: adhuc parvus erit ignis, augeatur igitur. Si vero multum & immundum, tunc superfluum est, subtrahatur igitur. Si vero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum vel mundum per extractionem licinij, quod in foramen aludel positum est, secundum enim quā quantitatem mundiciam vel immundiciam ex sublimando respexerit artifex adhaesisse licinio, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet, sine fallacia. Melior vero modus fecum est, ut sumantur ferri squame, vel gris combusti. Et hæc quidem propter priuationem multæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & fecum vniunt, huius autem veritatem scit exercitatus solus.

SERMO SVBLIMATIONIS ET RECTIFICATIONIS SULPHURIS & ARSENICI. Caput, xliij.

EXPEDIT ergo rectificare artificem nos in quibus contingit omnibus errare ignoranter in horum duorum spirituum sublimatione. Narremus igitur primo, quod si multas feces posuerit: tunc si non augmentauerit ignem proportionalem: nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat: iam sibi sufficienter narratum est. Et si paucam fecum quantitatem: vel non ex corporum calce posuerit: tunc et si illius proportionem non inuenierit: ascendet sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace vero & similiter contingit errare. Nam magna fornax magnum dat ignem, paruum vero parua: si ligna & foramina auricularum eis proportionantur. Si igitur posueris multam rei ad sublimandum

quantitatem in parvam fornacem: ignem elevationis sufficientem non poteris exhibere. Si vero paucam quantitatem in magnam fornacem: sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter vero spissa fornax conculcatum & fortem dat ignem: tenuis vero raram & debilem: in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciosis auriculis furnus & clarū & magnum dat ignē: *ignis sit clarus* cum strictis vero debilem. Item etiam si maior fuerit vasis in coaptatione ad furnum distantia a spondilibus eius: magnum dabit ignem. si vero minor: minorem. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est: ut furnus scilicet construatur secundum intensionem ignis quam querit: spissus scilicet, cum liberis auriculis, cum distantia vasis aludel multa a spondilibus furni: si magnum querit ignem. Si vero mediocrem: mediocrem in his omnibus inueniat proportionē, si vero debilem proportionem in his eidem inueniat. Et has proportionem omnes docebimus te inuenire cum proportione vera & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare: tunc vas aludel tante capacitatis inuenias quod illam suscipiat super fundum, ad elevationem vnus palme. Ad illud coaptes furnum quod suscipiat aludel in medio sui: cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto: facias illi decem auriculas aequidistantes proportione vna, ut vna aequalitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc vero stipite ferreo in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius fixato: qui a fundo fornacis distet ad extensionem vnus palmecum pollice suo. & ad spissitudinem vnus digiti: super eo firmetur vas aludel: & circumliniatur ad furnum. Cuius formam praesens demonstrat descriptio. Tunc vero si bene & libere se expediuerit de fumosis fitatibus, & flamma libere per totum furnum transuerse in circuitu aludel, tunc bene proportionatum est. si vero non, non. Et tunc dilata eius auriculas. & si emendantur: bene quidem. si vero non: tunc necessario relinquitur, quod distantia aludel a parietibus parua est. radantur ergo parietes, & ampliatur distantia: & postea temptetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium, quousque libere se absoluat a fumo: & flamma in circuitu aludel sit lucida: & *ignis flammens* libere per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni:

D iij

*Furnus
Aludeli
figuratus
in fronte
huius operis
& T. fol. p.*

LIBER

& dilalationis auricularū eius : & distantiae aludel a parietibus eius :
 Inuentio vero spissitudinis furni est : q̄ si quesieris magnū ignem :
 maior spissitudo illius sit , ad mensuram extensionis palme cum pol
 lice suo . si vero mediocrem : ad mensuram vnus palme . si vero mi
 norem : ad spissitudinem duorum digitorum formetur . Similiter ve
 ro ex lignis eliciatur proportio . quoniam ligna solida fortem dant
 ignem : spongiosa vero debilem : sicca magnum & cito terminabile .
 Consideratione ergo distantiae aludel : & magnitudinis & paruitatis
 auricularum . & spissitudinis & tenuitatis furni & lignorum diuersi
 sitatis præmissa , accedit omnium ignium diuersitates perquiri , cum
 experientia sua vera . Ex conclusione vero maiore vel minore auricu
 larum , vel fenestree furni : per quam ligna intromittuntur : & ad mis
 stratione lignorum diuersitatis : & additione & subtractione illorū ,
 accedit inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis
 scilicet vt scientia determinata sciatur , quantum vnusquisq̄ ignis in
 suo gradu perdurare poterit in æqualitate . Et hæc inuestigatio est
 maxime tibi utilis & necessaria , quoniam per eam excusaberis a mul
 titudine laboris immentis . Exerceris igitur in ea & in omnibus a
 nobis nunc nouissime determinatis . quoniam qui se exercuerit inue
 niet . qui vero non : non . Inuentio vero valis aludel est : vt fingatur
 vas de vitro spissum . de alia enim materia non valet : nisi forte & si
 milis esset substantiæ cum vitro spissum . solum enim vitrum & si
 bi simile : cum poris careat , potens est spiritus tenere ne fugiant , & ex
 terminentur ab igne . Alia autem materia nulla : quia per poros eos
 rum successiue diminuuntur & euanescent spiritus . Nec eis
 am & metalla in hoc valent . quoniam spiritus propter ami
 ciciam eorum & conuenientiam in illa penetrant , & secum
 rapiuntur . quare per illa transeuntes euanescent . quod
 per ea quæ a nobis determinata sunt , aperte pro
 batur . Necessario & experientia repertum est
 hoc nos verum dixisse . ergo per aliquod
 non excusamur a susceptione vitri
 in compositione aludel .

oporho
 gnorum

ictes .
 AS
 VDEL
 TREVM

planum in
 mdo . f. cap. xlvij .

Fingatur ergo concha vitrea rotunda : cuius fundus sit parue curvutatis : et in medio spondiliū eius formetur zona vitrea circundans eam. & super illam zonam fundetur paries rotundus equedistans a compto pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conche : ita q̄ in distantia hac cadat paries coopertorij large sine pressura. Altitudo vero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conche : aut parum plus : aut parum minus. Formentur vero duo coopertoria ad mensuram huius concavitatis duorum parietum æqualia. quorum longitudo sit æqualis : & sit vnus spanng. & figura eorum figura vna. s. pyramidalis. in quorum capitibus duo equalia sint foramina vnum. s. in vno : alterum in altero. in quibus ambobus possit cadere maior galline pēna : vt hic & paulo post clarius cernere licebit. Est ergo conche vasis intentio : vt possit moueri secūdm artificis voluntatem coopertorium illius. & q̄ iunctura sit ingeniosa : per quam sine lutatione aliqua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari : nō exisset se ab hoc per nostram traditionē. Et est specialis intentio super hoc. s. vt concha inferior cū spondilibus suis vsq̄ ad medium subintret coopertoriū suum. Cum enim fumorum sit ascendere. & nō descendere : per hoc inuenimus inuentione prima : spiritus non habere ad consumptionem exitum : & per hunc præcedens modos alios quos inuentione nostra quesuimus.

*Nota de inuentione
fibry*

LIBER

Et hoc experiendo videbunt nos verum estimasse de illo. Intentio vero & vna est, vt sepiissime euacuetur aludel caput, ne præ nimia sublimationum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & remaneat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, vt semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fufum & depressum in frustis & apud fundum illius peritum & darum cum adherentia ad vasis spondilia conscendisse inuenitur. quoniam hoc minus habet de adustione, quæ quod prope foramen reperitur scandisse. hoc autem in superioribus aperta probatur ratione videlicet & experimento. ¶ Probatio vero bonitatis & perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est vt inueniatur clara & lucida & non aduratur cum inflammatione. hæc est ergo perfectio intentionum sublimationis sulphuris videlicet & arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur opus super illa, cum consideratione omnium suarum intentionum, quousque sic inueniatur.

duo semper nomen
natura nempe
sulphur et arsenicum

SERMO IN SVBLIMATIONE

mercurij.

Caput. xlv.

SVBLIMATIO
quod sit.
cap. l. fol. 35

VNC VERO tota intentione ar. vi. sublimationem determinemus. Est igitur completa summa illius depuratio terretatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim a labore eius adustionis remotionis, quoniam eam non habet. Dicimus igitur quoniam ingenium separationis superflue terre ipsius est, ipsum commiscere rebus cum quibus affinitatem non

cap. 60

habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est tale, & calx corticum ouorum & marmoris albi, similiter & vitrum minutissime tritum, & salis omne genus preparatum. Ab istis vero mundatur: sed a rebus habentibus affinitatem cum eo corrumpitur potius: quia sulphureitatem habent omnia talia: quæ ascendens cum eo in sublimatione, ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam vides: quia si sublimas illud a stagno vel a plumbo: ipsum post sublimationem infectum conspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus conuenit, melior esset: si sulphureitatem non haberent.

Ideo a calce melior est sublimatio, q̄ a rebus omnibus. quoniam illa parum conuenit: & sulphureitatem non habet. Modus vero reuolucōis aqueitatis suæ superflue: est vt quando cōmiscetur calcibus a quibus sublimari debet; teratur & cōmiscetur illis cum imbibitione, quousq; de illo nihil appareat; & postea super ignem lentissimū aqueitas imbibitionis remoueat. qua recedente, & secū ar. vi. aqueitas recedit. sit tamen ignis tam lenis. vt per eum ar. vi. tota substantia non ascendat. Et multiplici igitur reiteratione imbibitionis, cum cōrritione & leni assatione aqueitas illius maior deletur. cuius residuum per sublimationis reiterationē remouetur. & cum videris illud albissimum, præexcellens niuem albedine sua, & (quasi mortuū) alu del spondilibus adherere: tunc super ipsum reitera sublimationē suam sine fecibus (quoniā adheret pars illius fixa cū fecibus & nuncq; per ingeniorum genus aliquod ab illis separari potest) aut post illud, figas partē illius; & modum fixationis eius in sequentibus narrationi tibi expresse trademus. & cum fixeris illam; tunc reitera sublimationē residue partis super eam, vt illa similiter figatur, & serua. quod tentabis super ignem, si fusionem bonam dederit; tunc sufficientē sublimationem ad illud ministrasti. Si vero non; adde illi de ar. vi. sublimato partem aliquam; et reitera sublimationem, donec fiat. qd̄ et si lucidū albissimum habuerit colorē et peruium; tunc bene mundasti. si non; non. Igitur ne sis in preparatione illius, quæ per sublimationem fit, negligens. quoniam qualis erit mundatio; talis et perfectio per illud sequitur in projectione illius super vnumquoc; imperfectorum corporū; et super ipsum viuum non preparatum. Vnde et quosdam contingit ferrum; quosdam vero contingit plumbū; et quosdam per illud venerem; & quosdam stagnum formare. quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; illius solius; quandoq; in sulphuris sibi admixti, & eius comparis. Si igitur directe sublimando mundaueris; & illud perfeceris; erit albedinis pinctura firma & perfecta; cui non est par.

SERMO IN SVBLIMATIONE

Marchasita.

Caput. xlvii.

SUFFICIENTER igitur sublimationis ar. vi. summa intētionis tradita: nūc ad ipsius Marchasitæ sublimationem accedimus. Due attamen sunt illius sublimationes. Prima quidem sine ignitione

*Calx vel cortice
vel marmoris*

*quid agendum post
perfectam albedinem*

*T. cap. seq. & c.
in secundā pa
cap. 52.*

*Vitæ quæ ex
ex mure plom
limatione &*

7

MR

perficitur. Alia vero cum ignitione. & illud ideo. Habet enim du-
 plicem substantiam, vnam. s. sulphur purum in natura sua, aliam
 vero ar. vi. mortificatum. Prima utilis est, sicut sulphur. Secunda ve-
 ro utilis, vt ar. mortificatum, & mediocriter preparatū. Assumamus
 igitur hanc vltimam: quoniā per illam excusamur a superiore ar. vi.
 & a labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimatio-
 nis illius: vt teratur, & in aludel ponatur: & sublimetur sine igni-
 ne sulphur eius, semper remouendo quod ex illo sublimatur sepius-
 me propter causam dictam: & augendo ignis vigorem vsq; ad igni-
 tionem aludel. Et prima sublimatio marchasitæ debet fieri in vase
 sublimationis quousq; sulphur recesserit: & postea in isto successiue
 & ordinate procedere quousq; totum quod in ea de sulphure con-
 stat exierit. Quod probare poteris his manifestis experiētis. Nam
 cum totum illius sulphur fuerit eleuatum: videbis album colorem,
 quod post illud sublimabitur mutatu albisimū; mixto celestino ei-
 dem colore albisimo & amæno. ¶ Aliter, & quoniam quod erit
 de sulphuris natura, comburetur, & flammā dabit vt sulphur: quod
 vero secundo post illud sublimatū fuerit: nec inflāmabitur: nec pro-
 prietates sulphuris ostendet aliquas: sed viui argenti mortificati in
 sublimationis reiteratione.

Illud ergo colligamus per su-
 um sublimationis modū: qui
 est: vt fiat vas terreum solidis-
 simū & bene coctum ad lon-
 gitudinem medię staturæ viri-
 lis. ad latitudinē vero per quā
 manus subintrare possit. & si-
 at fundus eius qui separari &
 coniungi possit ad similitudi-
 nē vnus planę parapsidis vnus
 us profunde multum. Et men-
 suretur ab orificio illius vasis
 vsq; prope fundum ad mensu-
 ram longitudinis vnus man-
 cum digitis suis. Et de illo lo-
 co vsq; ad caput eius vitrificetur
 interius vas vitrificatione spissa multum. Et super caput illius

Santa Marcha
 ex duobus

Cap. 73

in vase
 sublimationis

Mercurij ex
 Marchasita
 & tanha subli-
 mato.

ponatur alembicus cū lato naso . in tali enim vasæ sublimetur illud .
 Coniungatur igitur fundus in vasē suo per lutum firmę tenacitatis .
 & super ipsum fundum spargatur marchelita . & super caput vasis
 alembicus lati nasi . & ponatur in furnum : de cuius proprietate sit,
 fortem ignitionem dare, fusionis . s. argenti vel veneris, si artifex in-
 diguerit (quæ posuimus in summa nostri operis, vbi diuersitates
 omnium instrumentorum narrabimus tibi sufficienter) & caput fur-
 ni circumdans cum rota habente foramen in medio sui ad magnitu-
 dinem vasis , per quod illud vas intrare possit . Et luta iuncturas in
 circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediatur, & sublimatiōis ad-
 herentiam, relictis tantū quatuor fenestris paruis in rota: quæ clau-
 di & aperiri possint : per quas mittantur carbonēs in furnum . & in
 lateribus fornacis similiter aliæ quatuor sub illis intermedijs , per
 quas & similiter carbonēs mittantur . & sex vel octo foraminibus ad
 magnitudinē digiti minoris: quæ nunc claudantur, vt per illa fur-
 nus a fumositatibus se libere possit expedire. Et sint foramina illa in

E

Furnus

LIBER

in vasis
ubi &
sub aludel
in potestate
mixtionibus
alud terrey

structura furni cum rota sua. Furnus vero magne ignitionis est. Cuius spondilia sint ad altitudinem cubitorum duorum. In medio sit rota, minutissimis & sepius perforata foraminibus cum luto fortiter annexa. Capita foraminum superius sint stricta; inferius vero laxa: ut cinis vel carbones possint liberius ex illis cadere: et relinquat ipsa continue ad susceptionem aeris liberius aperta: Nam aeris libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa vna magne ignitionis per furnum. exerciteris ergo in eo: & ipsum inuenies. Causa vero longitudinis vasis est: ut extra ignem multa quantitas eius extendatur & infrigidetur: ut furni sublimationis locum refrigerij inueniant, & adhereant: & non inueniant viam fugae & suae exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludel: nihil ex sublimato inuenit. quoniam propter breuitatem aludel aequalis fuit per totum ipsum ignis. Ideoque semper in furni substantiam conuersum sublimandum, stetit, & non aliter adhesit: sed successiue per poros vasis euauit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extenditur. Causa vero vitrificationis vasis est: ne furni ascendentes in loco suae ascensionis, porosum inueniant aludel parietem: & per illum penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum: ut referatur illis via fugae. fundus vero aludel non: quoniam ipse fundus in igne consistit: qui vitrificationem ipsius funderet. qua fusa & fundus eius: et similiter sublimandum funderet, & vitrum fieret. Est enim vitri proprietas, omnia vincere, & ad se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis conueniat ignis sub aludel quousque certificatus fueris experientia veridica: illud totum ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, usque ad medium eius veniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem a qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adhaerit ex sublimando, non est totum sublimatum. si vero non: sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in sublimandis certificari poteris omnibus. Descriptio vero vasis aludel sublimationis marchasitae vltimae: & cum fornace, & baculo suae experientiae haec est.

SERMO IN SVBLIMATIONE magneticae & tutiae. Caput. xlvij.

Sublim

*Magne
&
Tutia*

UBLIMATIONIS vero magnesiæ & tutiæ est eadem intentio cum intentione vltimę marchasitæ sublimationis. Nō enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari. ideoq; omnia vnā intentionem habent cum causis eisdem & experientijs eisdem: & habent vnū ordinē generalem. quoniam sine fecibus sublimari debent, quacūq; sub

limari cum ignitione necesse contigerit: quoniam in seipsis feces habent sufficientes: imo superfluas. & huius signū est difficultas suæ sublimationis. Sublimantur etiam similiter omnia corpora a perfectione diminuta hoc eodem ordine: & nō cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus q̄ in magnesiā marchasita et tutia. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis: nisi q̄ quædā indigent admixtione rei subleuantis ea, quædā vero nō, vt facilius fiat eorū eleuatio. Sed vna tantū specialis in corporū cōsideratiōe sublimatiōe experiētia repta est bona: videlicet vt in fundo aludel non sit multa corporis sublimandi quantitas. quoniā multitudo sublimationem impedit. & planicies sit in fundo aludel sublimationis: & non concauitas: vt possit æqualiter & tenuiter super fundū sparsum corpus æqualiter et multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora vero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt. s. venus & mars: propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaq; tutia: Mars vero arsenico. & cum his eleuantur de facili: quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorū considerationem sublimatio, vt in tutia & sibi similibus in sublimatione. & disponetur eorum sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

*ignis sublimans
corpora fortior
esse debet ignis
sublimante marcia
sita*

*aludel quale
Aludel p
in fundo*

*♀ & ♂
♂ & ♀*

SERMO IN DESCENSIONE.

Caput. xlvij.

NARRATIS itaq; sublimationis intentionibus cū causis suis omnibus: restat nos descensionis modum monstrare, cum causis suis similiter & suo ordine determinato & completo. Fuit ergo inuentio nis causa illius triplex. s. vt cum matena aliqua inelusa est in illo vase quod vocatur descensorium vel thimia: post fue

Vas Thimia

E ij

LIBER

sionem eius descendat per foramen illius. & per eius descensionem
 simus certi, fusionem suscepisse. Alia: vt corpora a combustione pre-
 feruentur post reductionem a calcibus eorum. Nam cum a calcibus
 corpora debilia attentamus reducere: non omnem illorum partem
 tempore vno reducere possumus. Si igitur pars illa quæ primo in
 corpus reducta est, reductionem totius expectaret; per ignem euane-
 sceret maior illius quantitas. Necessè igitur fuit ingeniari: vt cum
 statim reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc autem per descen-
 sorium fit. Est & tertia causa inuentionis illius, corporum depura-
 tio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fustum mundum:
 & omnem rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaq; tri-
 bus necessitatibus inuenta descensione, determinetur modus illius
 cum instrumento suo prius notificato cum causis suis. Dicimus
 igitur qd forma eius est quod fundus illius sit acutus & parietes illi-
 us sine scopulo æqualiter sint determinantes in fundi acuitatem vt
 possit vnumquodq; fusibilibus libere sine adhaerentia ad fundi illi-
 us foramen descendere, & coopertorium eius si necesse sit ad simili-
 tudinem planæ parapsidis, & bene conueniant illi, & sint de bona &
 firma terra, & non de facili per ignis pressuram fundente. Mittatur
 igitur res, cuius intentionis sit descendere in illud super baculos ro-
 tundos ex terra factos, vt magis fundo superiori appropinquetur, &
 cooperiatur cū eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus po-
 natur, et super ipsum suffletur, quousq; tota res descendat in vas sibi
 suppositum. Potest tamen si res fuerit difficilis fusionis poni super
 tabulam planā, vel parue cōcauitatis a qua possit de facili descendere
 cum inclinatione capitis descensorij si fusa fuerit. Purificantur enim
 per hoc corpora. Sed per pastillū melius purificantur, cuius modus
 purificationis est idem cū modo purificationis descensorij. Et ideo
 per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporū vt descensorij,
 & melius; & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur quoniā
 accepimus corpus de cuius intentione est mundari, & illud in grana-
 minutissima vel limaturam, vel in calcem, quod perfectius est, redigi-
 mus, & ei commiscemus calcem aliq; de cuius intentione nō sit fun-
 di, & post illud fundamus. Inuenimus enī per illud corpora munda-
 dari multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quā perfecti-
 onem scimus esse, sed mundificatione vtili vt medicina suscepta per-
 fectionis melius & perfectius per eam transformantur corpora. Est

*una vas
 descensorij.*

*Fullum
 de p. fol. 64
 in barbatu.*

enim administratio præcedens causam. omnē enim administratio-
nem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc vero descen-
sionem ponamus descriptionem. Conueniens est igitur vt sequentes
propositum nostrum sermonē de distillatione tradamus cum causis
suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorū in suo vase eleuatio. Di-
uersificatur vtiq; distillatio. Nam quædam est per ignem: quædā
vero sine igne. Quæ vero per ignem fit, duorū generum inuenitur.
Quædam est per eleuationē in alembicū: quædam p̄ descensum chi-
mie: qua mediāte oleum ex vegetabilibus elicit. Causa quare inuenta
sit distillatio, & causa generalis inuentionis eius licet distillationis est
purificatio liquorosi a fecæ suæ turbulentiæ & conseruatio illius a
putrefactione. Videmus enim rem distillatam quocunq; distillatio-
nis genere puriorem effici, & melius a putrefactione custodiri. Cau-
sa vero specialis inuentionis illius quæ per ascensum fit in alembico
est inquisitio aque pure sine terra, cuius experiētia est, q̄ vides aquā
bis distillatam nullā fecem habere. Causa inuentionis aque puræ fu-
it imbibitio puluerum medicinarū mundarum: vt si quando, s. in-
digemus imbibitione: aquā puram habeamus: quæ fecem post ipsi-
us resolutionem non dimitat, qua feces medicinæ nostræ, & spiritus
mundati possint infici & corrumpi. Causa vero inuentionis eius, quæ
per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascen-
sum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, et huius-
modi inquisitio fuit, s. vt color eius, qui cum substantia sua permis-
ctus est, habeatur. Hic enim iuuare potest in casu. Distillationis ve-
ro quæ per filtrū sine ignitione perficitur causa inuentionis, fuit aquæ
sola serenitas. Dicamus omnium distillationū modos, cum causis su-
is. Eius itaq; quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim fit
in stili olla cineribus plena perficitur. Alia enim cum aqua in vase suo
cum gramminibus vel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita vel
distillatorius alembic⁹ rumpatur anteq̄ ad perfectionem deducitur.
Ea vero quæ cum cineribus maiore, & fortiori & acutiori perficitur
igne, quæ autē cum aqua, mansueto miscibili & æquali. Aqua
enim acuitatem ignitionis non suscipit: quemadmodū cineres. Ideo
per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terreas partes ele-
uari contingit. Cum ea vero quæ cum aqua, subtiliores & sine colo-
re & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes. Magis subti-
lior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, q̄ per eam quæ

E iij

DISTILL

ob aqua
haberN Ad imbi-
pulueDescensu
ob oleū p̄
& colorePer filtrū
ob seren-
aquæ

Ascensu

cineribus elicitur. Experientia hoc notuit verum esse: qui cū distillasset
 oleum per cineres, oleum vix alteratū suscepit in recipientem. Vo-
 lens vero partes eius separare: ad id necessitate peruenit: vt continge-
 ret per aquam distillare. & tunc per eius reiterationem separauit ole-
 um in partes suas elementales: vt albissimam & serenissimā aquam ex
 rubicundissimo extraxisset oleo. remanente in fundo alem. totaliter
 illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei vegetabilis, &
 eius quæ ex vegetabili potest in esse, & omnis rei cōsimilis, ad omni-
 um determinatā elementorum separationē peruenire necesse est. Per
 eam vero quæ per descensum, ad cuiuslibet rei oleum perueniri deter-
 minate potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum cōsimilium.
 Per eam vero quæ per filtrum ad cuiuslibet liquorosi serenitatem per-
 ueniri potest. Hæc autem omnia minime scientibus sunt manifesta
 & nota. qui vero hæc ignorat: nihil ex hoc nouit magisterio. Exerci-
 tetur igitur & de facili ea inuestigabit. Dispositio igitur eius quæ
 per cineres fit, est: vt sumatur olla fortis ex terra, et coaptetur in furno
 simili sublimatiōis furno
 præfato cum eadem distan-
 tia a furni spondilibus, per
 eandem inuestigationē, &
 similibus auriculis, sup cu-
 ius fundum ponatur cine-
 res cribellati ad digiti spissi-
 tudinem: & super ipsos ci-
 neres ponatur vas distilla-
 tionis: & cooperiatur in cir-
 cuitu eius cum eisdē, vsq;
 prope collum alembici. po-
 stea vero infundatur in il-
 lud res, de cuius intentione
 sit, sic distillari. Vltimo ve-
 ro cooperiatur illud cum
 alembico: cuius collum sus-
 cipit collum cucurbitæ infe-
 rioris intra se, vsq; ad curui-
 tatem cannalis ipsius alembici: ne viam fuge inueniat distillandum.
 & postea lutetur alembicus cum cucurbita sua: & firmetur eorum

lunctura: & supponatur ignis quousq; distillet. Alembicus vero & eius cucurbita de vitro sint. Ignis vero illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis quousq; videatur totū distillandum, cum magna ignis expressione distillatum esse. (Secundę vero intentionis sublimationis dispositio, quę per aquam fit: est similis huic in vase & alembico. Differt autem ab ea in hoc: q; sumitur in hac olla ferrea vel enea, & coaptatur ad furnū, vt dictum est. postea super fundum illius olę stratum de graminibus, vel lana, vel re consimili construat, ad spissitudinem trium digitorum: ne cucurbita frangatur. & eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita vsq; prope collum alembici. & super ipsa stramina virgę subules superspargantur. & super virgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam & alembicum & ipsa stramina deprimant. & depressa firmiter & stabiliter teneant super olle fundum ne nateat leuigata per ipsam aquam: & sit leuigatio hæc, causa fracturę vasis, & distillandę rei perditio, postea vero inter stramina fundatur aqua, vsq; ad olle plenitudinem: & supponatur ignis, quousq; distilletur totum.

*Per Aquam
Modus*

¶ Dispositio vero eius quę per descensum fit, est: vt fiat descensorium vitreum, cum coopertorio eius: & lutetur vtrinq; & intromittatur quod sic distillari quis intendit. & fiat super caput illius ignis. descendet enim distillatio eius.

*Per Descensorem
Modus*

¶ Dispositio vero eius quę per filtrum fit, est: vt ponatur liquor distillandus in conchā lapideam: & filtri bene abluti & madidi ponatur pars latior in dictum liquorem vsq; ad fundum conchę. Pendeat vero exilior pars eius ab officio conchę extra: & sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrū incipiet:

Per Filtrū

primo aqua distillabit, qua madidū fuit. qua cessante: succedit illi liquor distillandus: qui si nō serenus fuerit: totiens ad concham reuertatur: quousq; serenissimus distilletur. hæc autē quia facilia sunt oīa:

E iij

magna probatione non indigent: ideoque eorum probationem siluimus;
 ¶ Descriptio vero omnium vasorum distillationis cuiuslibet a nobis nunc tradetur, in summa nostra perfecti magisterij perfectius.

SERMO IN CALCINATIONE,

Caput.

xlix.

OST Igitur distillationis narrationem sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem puluerisatio; ex priuatione humiditatis partes consolidans. Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas adustiuu corrumpens & defedans per ignem deleatur. Diuersificatur vero secundum diuersitatem rerum calcinandarum. Calcinantur igitur corpora: & calcinantur spiritus & res alie extraneae a natura horum; diuersa vero intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta duorum scilicet generum. Dura videlicet: ut Venus & Mars. Mollia vero: ut Iuppiter & Saturnus: quae omnia calcinantur, necesse fuit illa diuersa intentione calcinari: speciali, scilicet & generali: at tamen vna intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrumpens & defedans deleatur per ignem. Hic enim comburitur omnis, ex quacunque re sulphureitas adustiuu: quae sine calcinatione deleri non potest, quoniam ipsum corpus solidum est: & propter soliditatem & latitudinem sulphureitatis in continuitate substantiae ar. vi. defenditur per illud ab adustione. ideoque necesse fuit continuitatem separare: ut ignis liberius ad quamcunque minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit: & non defendat ipsum continuitas ar. vi. in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur: ut monstrabimus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est: ut cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire, ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa, de qua in sequenti traditione determinare nobis expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifestae ipsa indurari. Sed manifestius & citius Iuppiter induratur. Causa vero inuentionis calcinationis spirituum est: ut ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aquam, quoniam omne calcinati

Calcinationis
 definitio.
 causa.

sulphureitate
 mundatione corporum

in duracione
 mollium & igni-
 fione.

in duracione
 mollium & igni-
 fione.

calcinati genus fixius est q̄ nō calcinati: & facilioris solutionis: quia partes calcinati magis subtilitate per ignem facilius cum aquis commiscantur & in aqua convertuntur. Et hoc si expertus fueris: sic inuenies se habere. Calcinatione vero aliarū rerum facit ad exigentiam preparationis spirituum & corporū. de qua latius a nobis determinabitur in sequentibus. Non autē est de perfectione harum aliquid aliud. Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus propter diuersitatem calcinandorū. Calcinantur enim corpora aliter q̄ spiritus vel alia res, & corpora a se inuicem diuersa, similiter diuersimode calcinantur. Corpora enim mollia vnum modū habent generalem ad calcinationis intentionem: scilicet, q̄ & ambo per solū possunt calcinari igne. & per salis acuitatem preparati vel non preparati ambo similiter. Primus igitur modus sic perficitur: vt sumatur vas ferreum vel terreū ad similitudinem parapsidis formatū, cuius structura sit firma & coaptetur ad furnum calcinationis horū, taliter q̄ sub illo possint carbones proici & sufflari. Proiciatur vero in fundū vasis illius plumbum vel stagnū. quod super tripodem ferreum vel tres lapideas columnas sedeat firmiter: & ad furni sui parietes similiter firmetur quatuor vel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos: ne vas moueri possit. Furni vero figura eadem sit cum furni forma magnæ ignitionis. de quo narratum est iam: & narrabitur similiter sermone completiori. Accedatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis: ad ipsius calcinandi corporis fusionem potens, & cum ipsum corpus cutem nigram super se creauerit, ignis calore, subtrahatur ab eo cum pala ferrea vel lapidea: quæ se non permittit comburi ad infectionem calcis. Hæc autē excoctio tam diu continuetur: quousq̄ ipsum corpus in puluerem vertatur. Quod si saturnus fuerit: ad maiorem ponatur ignem: quousq̄ in atrinissimum mutetur colorem calx eius. Si vero iupiter: similiter exponatur, & dimittatur, quousq̄ in albedinem mutetur completam. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem: quoniam Saturnus de facili a calce sua redit ad corpus. iupiter vero difficillime. Ideoq̄ ne contingat illum errare in expositione saturni, post primam eius puluerisationem, ad maiorem ignem: ne prius redeat, q̄ perficiatur illius calx in corpus. quoniam temperantia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatina, cum cautela, quousq̄ in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus: vt possit illi maior ignis administrari, ad suæ calcis perfectionem.

Mollia calc

*Furnus magnæ
ignitionis
cuius figura
v. in fronte
huius volum*

Cautio circa

Ne contingat similiter errare propter difficilem iouis reductionem,
 ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, conueniat ei, quod
 non reducat: sed inueniat eam prioris dispositionis, aut in vitrum re-
 ductam: & estimeat reductionem eius impossibilem. Dicimus enim,
 quoniam si in iouis reductione magnum non adhibuerit ignem, non
 reducet. si vero magnum, non necesse illum reducere contingit. sed
 possibile illum in vitrificationem reducere. Et illud ideo: quoniam
 Iupiter in profundo suae naturae argentum viuum fugitiuum inclusam
 habet substantiam, quae si longam in igne contraxerit moram, fugi-
 et: & corpus priuatum humiditate relinquet, quod potius aptum
 ad vitrificationem, quam ad corporis metallici fusionem conuenit repe-
 rietur. **N** Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi vitrificati-
onem dat fusionem. Ideoque necessario relinquitur: quod cum ignis im-
 petu, maxime veloci, reducere celeriter festinet: aliter enim non reducitur.
 Exercitetur ergo ad illud: & sciet. ¶ Modus vero calcinationis
 horum duorum corporum, quae a salis acuitate perficitur, est: ut proicia-
 tur super faciem illorum, quantitas salis, post quantitatem, sepiissime in
 fusione sua: & permisceantur agitatione multa, per baculum ferreum,
 super ignem, quousque per salis mixtionem in cinerem vertatur. &
 postea per eundem modum perfectionis perficiatur illorum calx cum
 suis considerationibus. Sed in hoc est etiam differentia in horum duo-
 rum corporum calcinatione. Quoniam plumbum ex primis calcina-
 tionis laboribus ad puluerem conuertitur facilius quam Iupiter, non ta-
 men perficitur illius calx facilius quam Iouis. Dependet autem huius
 causa ex eo, quod Saturnus humiditatem magis habet quam Iupiter fixam
 & maiorem terreatatis quantitatem quam Iupiter. ¶ Veneris vero
 & Martis est idem modus: diuersus tamen a primis. & illud propter
 liquefactionis eorum difficultatem. & est: ut laminati ponantur ad
 fortem ignitionem: de cuius intentione non sit fundere. propter enim
 multam eorum terreatatis in illis quantitatem: & multam sulphureita-
 tis adustionis & fugientis mensuram, de facili in hoc modo adducun-
 tur in calcem. & ideo quoniam ex multa terreatate argenti viui sub-
 stantiae intermixta: turbatur argenti viui, debita continuatio. & ideo
 porositas in eis causatur: per quam & sulphureitas transiens euolare
 potest: & ignis ex causa illa ad eam accedens, comburere & eam
 eleuare potest. Per hoc igitur derelinquitur, & partes rariores fieri,
 & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuertitur.

manifesta igitur experientia huius est: quoniam exposita ad ignitionem lamina veneris, flammā dabit sulphuream: et squamā in superficie sua causabit pulverisabilem. Etiam illud ideo: ex propinquioribus enim partibus faciliorem sulphuris necesse est combustionem fieri. Modus vero furni calcinationis huius, est idem cum modo furni distillationis: nisi quod foramen solummodo unū magnum debet super caput suū habere, unde a fumositatibus se libere absoluat. & situs calcinandorum, in medio furni sit: ut in circuitu libere ignem suscipiant. Vas vero eius sit terreum ad formam parapsidis factum.

*Furnus calcinationis
Situs.
Vas.*

¶ Modus itaque calcinationis spirituum est: ut eis ad fixationem proximantibus, administratur ignis, successiue & paulatim, illū augete, ne fugiant, quousque maximū eos tollerare ignem contingat. & vas eorū sit rotundum, vndeque clausum: & furnus idem cum nouissimæ dicto. Cum consimili autē furno: & consimile vase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen a maiori labore, quā qui adhibetur in custodia fuge, quoniam alia res non fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturæ approximatur. ¶ Descriptio vero omnium quæ narrata sunt nouissimæ est hæc.

*Calcinationis Sp
Vas.
Furnus.*

SERMO IN SOLVTIONE.

Caput. L

DE SOLVTIONE sermo noster ampliatius innuit: solutionem rei sicce in aquam esse redactionem. Dicimus igitur, quoniam omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilibus & maxime acutis & acris & ponticibus, fecem nullā habentibus: sicut est acerum distillatum: & vva acerba: & pira multæ acritudinis: & mala granata similiter distillata, &

SOLVTIO

his similia. Fuit autem causa inuentionis eius, subtiliatio eorū, quæ nec fusionem, nec ingressionem habent, de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorū, & eorum quæ sunt nature sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, vel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum: quoniam fusionem dant ante illorum vitrificationem. ergo & spiritus soluti, fusionem prestabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus & sibi inuicem conueniant: habita fusionem: necesse est, per illam corpora penetrare: & penetrando transmutare.

Causa

LIBER

Ad hoc vero sine magisterio non peruenitur. quod est. s. ut post solutionem & coagulationem illius administrerur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus. & totiens ab illo sublimetur, quousque se cum maneat, & illi velociorem prestat fusionem: & ipsum in fusionem a vitrificatione conseruet. De natura enim spirituum & corporum est, non vitrificari. & a vitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus: magis a vitrificatione defendet. Magis aut seruauit spiritus solum modo purificatus: quibus purificatus fixus calcinatus atque solutus: ideo necesse est illi admisceri. Resultat enim in his bona fusio & ingressio & fixio stans. Ex operibus autem naturae probare possumus: sola salium & aluminum & similibus naturam seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes: inuenimus alia solui, praeter illa. Igitur quaecumque soluuntur: necesse est per illorum naturam solui per reiterationem calcinationis & solutionis. Ideoque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam approximare. Ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus vero solutionis duplex est. s. per fimum calidum & per feruentem aquam. quorum est una intentio & vnus effectus. Modus ergo per fimum est: ut ponatur calcinatum in ampullam vitream. & super illud fundatur quantitas aceti distillati, vel consimilis, dupli eius: & obturetur caput suum bene, ne respiret: & sub fimo tepido triduo dimittatur. & postea per distillationem filtri, solutum remouatur. non solum vero iterato calcinetur: & post calcinationem iterato similiter soluetur: donec per reiterationem operis super illud, totum soluetur. ¶ Modus vero qui per ebullientem aquam fit, velocior est. & est, ut calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum aceto: obturato foramine, ne respiret. quae in caldario pleno aqua, & stramine sepeliatur: ut in distillationis modo per aquam preceptum attulimus per ordinem. & postea succendatur sub ea ignis: donec aqua per horam ferueat. Post hoc vero solutum distilletur & seorsum seruetur. non solum vero, iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluetur: donec per reiterationem totum soluetur. Descriptio eius quod nunc dictum est est, haec est.

SERMO IN COAGVLATIONE.

Caput. li.

modus solutionis

modus

a bulliens.

COAGVLATIO est rei liquorosæ ad solidam substantiã, per humidæ priuationẽ reductio. Est ergo duplex inuentionis causa illius. Vna ar. vi. s. induratio. Altera vero inuentionis causa est, medicinarũ solutarũ ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundũ ipsorum coagulandum multipliciter. Alia enim ar. vi. coagulatione indiget, alia vero soluta, id est solute medicinæ. Est tamẽ ipsius ar. vi. duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidæ innati. Alia per inspissationem ipsius humidæ, quousq; induretur. Congelare attamẽ illud difficillime atq; laboriose accidet, cum profunditate perspicacis industriæ. Et nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingeniũ igitur coagulationis illius cogitauerunt quidã fore per conseruationẽ illius in ignis temperamẽto. qui cũ illud putassent coagulasse; post remotionẽ eius ab igne inuenerũt illud fluere sicut prius. per hoc igitur in stuporẽ & in admirationẽ adducti sunt, vehemẽter arguentes, ad hoc pueniri nõ posse. Alij vero necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidum quodlibet ab ignis calore in siccitatem conuerri: conati sunt cum perseuerantiẽ instantia continuare illius conseruationẽ in igne. & per hanc continuationẽ ad hoc deuenerũt, vt ex eis aliqui in albũ; aliqui vero in rubeum conuerterunt lapidẽ. aliqui vero in citrinum, cuius non fuit fusio, nec ingressio. Et harũ diuersitatum causam nõ potuerunt estimare, ideoq; illud abiecerunt. Alij vero cum medicinis illud coagulare conati. & ad hoc non peruenerunt, sed accidit eis illusio: aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorũ non fuit in forma alicuius corporis. & horũ diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas cõponentes, illud in proiectione coagulauerunt. sed eorum nõ fuit coagulatio utilis. quoniam ad imperfectũ corpus illud conuerterũt. & causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit: vt ad coagulationis magisterium illius artifex perueniat. Vt autẽ iam a nobis sufficienter narratum est, vniformis est substantiæ ar. vi. quare nõ est possibile in breui spacio temporis per cõseruationem illius in igne, aqueitatẽ remouere suã. Nimia igitur festinatio causa fuit primi erroris, cũ v̄ro subtilis sit substantiæ,

COAGVLATIO

Causa

Coagulatio

coagulatio per humidũ inspissationem ad indurationem usq; est valde difficilis sed non impossibilis istud credo totius operis p̄cipium

F

LIBER

ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorū, a quibus
 fugit. Cōmiscetur cū sulphure, arsenico, & marchasita de facili: pro-
 pter comunitatē in natura sua. ideoq; per illa apparet coagulatum,
 non in forma corporis: sed ar. vi. cum plumbo mixtum. Non enim
 hæc, cum fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq;
 ad corporis naturā perueniat, sed fugiunt secum per ignis incussio-
 nem. & illud ideo est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet
 utiq; similiter ar. vi. humiditatē sibi multam vnitā, quam ab illo se
 parari non est possibile: nisi per ignis cautā violentiam & per confes-
 sationē eius in suo igne. & est suus ignis, quē illi augmentando se-
 cundū exigentiā suę tollerantię, illius humiditatē tollunt relicta sibi
 parte, ad fusionē metallicā sufficiente: qua remotā non funditur. Es-
 hæc est causa erroris illorum qui in lapidē illud coagulant non fusio-
 bilē. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas: quod-
 dam tamen plus: quoddam vero minus, quod remouere per artifici-
 um est possibile cōtingere. Cum igitur sit sulphuris proprietates cum
 ar. vi. rubeū vel citrinum, secundum mensurā suę quantitatis crearet:
 eius ablatione, proprietates ar. vi. erit, albedinē dare per ignem. Hæc
 igitur est causa varietatis colorū illius post coagulationem eius in la-
 pidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtā: quibus infir-
 ci omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorū
 qui illud in corpus imperfectū coagulant. Ex diuersitate igitur medi-
 cinarū illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius crea-
 ri corpora: & ex diuersitate illius similiter quod coagulandum est.
 Nam si medicina vel illud habuerunt sulphur nō fixum, necesse est
 corpus molle ex illo creari. Si vero fixum, necesse est durum, & si al-
 bum: albū, si vero rubeum, rubeū, & si remissum ab albo vel rubeo
 similiter necesse est fieri. & si terreum, imperfectū. Si vero non: nō.
 & omne similiter non fixum, liuidū creat: fixum vero nō, quantum
 in illo est. Pura vero illius substantia, purū creat corpus: non pura ve-
 ro e contra. Accidit etiā & similiter in solo ar. vi. absq; sulphuris cō-
 mixtione diuersitas eadem, propter diuersitatē mundationis & præ-
 parationis illius in medicinis. Ideoq; coniungit ex parte medicinæ
 diuersitatis illufio, quandoq; in coagulatione illius plumbū, quan-
 doq; vero iupiter, quandoq; autē venus: & quandoq; mars: quod
 propter impuritatem accidit fieri. Quandoq; vero sol: quandoq; lu-
 na, quod ex puritate gēnere necesse est, & consideratione colorum,

¶ Coagulatur igitur ex frequenti illius precipitatiōe cum violētia ad ignis asperitatē. Asperitas enim ignis, aqueitatē illius de facili remouet. Hoc enī fit per vas, cuius figura sit multae longitudinis: in quo inueniens refrigerij locum adhaerētie & quietis in eius spondilibus, propter suā longitudinem, & nō fugē viā, quousq; iterata vice ad illius fundum praecipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, cum vase vitreo, cuius collum sit multae longitudinis, et in ventre figurā ampullae habeat cum continua colli eius apertione, vt per illam possit humiditas eius euanescere. Coagulatur vero per medicinā illi conuenientem, & nos illam tibi narrabimus in sequentibus. s. in capitulo. lxxvij. apertius, hic vero & similiter: vt intentionem nostrā super illo narremus completā, secundum q̄ per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illa quae maxime illi in profundo eius adheret, & ei per minima cōmiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus necesse est illam colligere. Sunt autē huiusmodi corpora omnia, & sulphur vel arsenicū. sed quia nō videmus corporum aliquod in natura sua illum coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumcūq; fuerint suae conuenientiae. Ideoq; considerauimus, nullum corpus illi in profundo adherere. Subtilioris ergo substantiae & liquidioris fusionis necesse est medicinam illā esse, q̄ ipsa corpora. Ex spiritibus etiā non videmus illis in natura sua manentibus firmam & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multae infectionis, quod quidem contingit, alterum propter spirituum fugam, alterū vero ex terre & adustibilis substantiae illorum cōmixtione. Ideoq; ex hoc manifeste relinquitur, ex quacūq; re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimā & purissimae substantiae: illi adherentis ex natura sua & facillime liquefactionis, & tenuissimae ad modum aquae, & fixae super ignis pugnam, hoc enī ipsum coagulabit, & in naturam solarem vel lunarem cōuertet. Modos ingeniorum medicinae tibi dedimus, ad quam per illos peruenire potes. & ipsum sermone sibi proprio determinauimus. Sollicite igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies. Sed vt nos nō increpare possis ex eius insufficiētia, Dicimus quoniā ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico preparatis, haec medicina elicitur, ex similiter solo sulphure vel arsenico preparatis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo vero vi. ar.

Doctrina

Vas quale oportet esse

coagulatio fit per adhaerentiam inuenit V. cap. lxx

coagulatio fit nempe, sicut p̄lib. p̄p̄ria, necessario fit ex substantia subtilissimis et purissimis, ut ad Carreth. et ex sua natura.

no

Ex ipsis corporibus metallicis Inuestituris hoc fit anno ver ar preparati haec medicina elicitur ex similiter solo anno ver ar similiter corporibus elici potest Inuestituris

LIBER

facilius, & propinquius, & perfectius inuenitur. quonia natura propria naturam amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis quam extranea. & est in ipso facilitas extractionis illius substantie subtilis, cum iam in actu subtilem habeat substantiam. Modi vero inuentionis huius medicinae sunt per sublimationem, ut a nobis narratum est sufficienter. Modus vero fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis vero solutorum modus est, per ampullam in cineribus usque ad collum, cum temperato igne, quousque aequitas euascescat. ¶ Descriptio vero longorum vaporum haec est, & eorum in quibus fit omnis coagulatio.

*coagulatio
in horis*

SERMO DE FIXIONE. Caput. liij.

*FIXIONIS
descriptio
causa*

FIXIO vero est rei fugientis ab igne conueniens adaptatio. Causa vero inuentionis ipsius fixationis est: ut omnis trinitia omnino alteratio perpetuetur in alterato; & non mutetur; diuerficatur vero & ipsa similiter secundum verum figendarum multiplicatam: quae sunt videlicet corpora quaedam a perfectione diminuta: sicut saturnus, iupiter, et venus. & secundum diuerstatem ipsorum spirituum: qui sunt, scilicet sulphur & arsenicum in gradu suo: & ar. vi. in alio: in tertio vero marchelita, magnesia, & tutia, & horum similia. Figuntur igitur corpora haec a perfectione diminuta per suam calcinationem: quoniam absoluuntur per eam a sulphureitate volatua & corrumpente. Et hanc sufficienter in sua narrauimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Figuntur ergo sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis fixationis illorum, ut ingenieris ad inuentionem multiplicis sublimationis reiterationis in breui tempore, quod per duo fit aludel cum duplicibus suis cooperulis hoc ordine, scilicet ut nunquam ab actu sublimationis desistat, donec fixa fuerint. Proiciantur ergo cum in vno ascendant, in aliud aludel, & sic alternata vice fiat: & nunquam ociosa permittentur aludel spondilibus adherere, quin in continua sint ignis elevatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quotocumque enim in breui tempore poteris multiplices sublimationis reiteratione multiplicare: tanto celerius & melius continget ipsius fixationis tempus abbreviare. Ideoque fuit secundus fixationis modus inuentus: qui

*Fixio sulphuris et
arsenicis fit per
reiterationem subli-
mationis in vase
aludel quousque
stent.*

*caue ne obice res
maneat materia in
fundo vasis sed p[er]
in perpetuo motu
et eleuatione, ut
citius opus perficiat[ur]*

est per ipsius sublimandi præcipitationē, ad calorē, v̄t continue in illo sit, donec figatur. Et hoc fit per longum vas vitreum; cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus; & per spatulam ferream vel lapideam, cum ad spondilia eius adhererit, deiciatur ad ima caloris continue, per alternas vices, quousq; figatur. Fixionis vero modus ar. vi. est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici, & non diuersificantur inter se; nisi in hoc, quod nō possunt sulphur & arsenicum figi; nisi prius eorū partes inflāmabiles tenuissime, subuli diuisionis artificio ab eis separentur, per hunc vltimum fixationis modum. Argentū vero vi. hanc considerationē non habet; & ad hoc similiter temperatori calore, q̄ ar. vi. indigenti in hoc modo. Similiter diuersificantur, quia in longiori figuntur tempore q̄ ar. vi. in eo similiter, quoniā altius eleuantur propter suam tarditatē q̄ ar. vi. ideoq; longiori uale indigent q̄ ar. vi. ad suā fixationē. Fixio vero marchesitæ, magnesiæ, & tutiæ est: vt cū post primam sui sublimationē acquisiuerimus quod ex eis volumus; abiectis illorum fecibus referemus super eā sublimationē: totiens conuertendo quod superius ascendit, ad id quod inferius remansit, ex vnoquoq; illorum, quousq; figantur. ¶ Horum vero descriptio vasorum iam tradita est.

SERMO DE CERATIONAE. Caput. li.

CERATIO est, duræ rei nō fusibilis mollificatio, ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est; q̄ causa inuentionis huius fuit, vt & quod ingressionē ex priuatione sue liquefactionis non habebat in corpus ad alterationē, mollificaretur vt flueret, & ingressionem haberet. Putauerunt ideo aliqui cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud; & a principijs huius magisterij, naturalis semotū penitus; & ex manifestis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatē cito terminabilem, imo diu durabilem; vt patet per literā subsequenter ad illorū fusionis & mollificationis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset; relinqueretur necessario, vt citissime, s. ignitione vna, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. quare ex illo sequeretur, post vnā ignitionem corpus quodlibet nec malleari nec

F ij

Vas fit
in fundo rotundū
collum longum
et clausum

Fixio

A

MR. MG

CERATIO

Causa

ceratio fieri debet
humida radice fusi-
bilium, quae humiditas
factus in 20-
inuenitur quam in
omnibus aliis rebus
sedi secundo inuenit
in sulphure et
argenteo.

ad huc aut cerationem
Ray. A. II. p. 204

A
II
9

fundi posse. Quamobrem in quantum imitantes naturæ opera possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilia humiditate, quæ super omnes est humiditates expectans ignis calorē. Igitur & nos cōsimili cerare humiditate necessario expedit. In nullis aut rebus melius & possibilis hæc humiditas ceratiua inuenitur, quæ in his videlicet sulphure & arsenico propinque; propinquius aut & melius in ar. vi. Horum aut humiditatem non videmus terram illorum relinquere propter fortē unionem, quā in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus aut rebus alijs, humiditatem habentibus, experimento inuenies, ea in resolutione a terra sua substantia seperari; & post illius separationem omnem humiditatem priuari. In spiritibus aut prædictis hoc minime contingit: ideoque non est aliud, per quod ab illorum incerationis acceptatione excusari possumus. Modus ergo cerationis est per illos: ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio: quousque in illa, cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præsentent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem, ab omni recorroptione. Sed mihi melius videtur: ut eorum olea prius figantur, per oleum tartari: & cum illis fiat omnis ceratio cōpetens & necessaria ad hanc artem.

LIBER TERTIVS, DIVISVS A SECVNDO.

SERMO GENERALIS IN PER-

fectione, & in his quæ ad perfectionem

spectant.

Caput. liij.

DRINCIPIORVM itaque huius magisterij distinctione tradita; necesse est, ex promissione nostra, intentum huius artis completa prosequi, sermone illi conueniente. Et est. scilicet consideratio omnis rei, per quam perfectio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessitatis perfectionis medicinæ, scilicet ut discutiatur, ex qua re melius vel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti perfectionem. Et consideratio similiter artificiorum, per quæ cognoscamus, an perfectio sit completa. His itaque traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostræ artis indigentiam.

SERMO GENERALIS IN COGNI-

tione principiorum corporum. Caput. lv.

COGNOSCERE vero non est possibile transmutationē corporū vel ipsius ar. vi. nisi super mentem artificis deueniat vera cognitio illorū nature, secundum suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus: quid, s. sint secundum causas suas: & quid boni vel mali in se contineant. Præterea vero ipsorum omnium corporum naturas, cum suis omnibus monstrabimus proprietatibus: quæ videlicet sint causæ corruptionis illorum, cum suis experientijs probantes.

SERMO PARTICVLARIS IN COGNI-

tione sulphuris & arsenici. Caput. lvi.

FRGO IN primis spirituum naturam: qui ipsorum sunt corporū principia, affirmantes quæ sunt videlicet sulphur ar. vi. & suū compar. Dicimus igitur, quoniā sulphur & arsenicum, pinguedo sunt terre: ut a nobis narratum est. Cuius experientia manifesta. probationem elicias per illius facile inflammationē: & facilem eius liquefactionē, per calidū. Non enim inflāmatur, nisi quod oleagenū: nec liquefcit per calidū facile, nisi quod illius naturā habet. Sulphur itaq; et illius compar, causam corruptionis habent, inflāmabilem substantiā, & terream feculentiam. Causam vero perfectentē habent mediā, inter hanc videlicet, & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terreatas, per hoc, qd non fusionem, neq; ingressionē habet: & similiter inflāmabilis substantia, quia nunc stat: nunc stare facit. & qd nigredinē ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terreatatem non turbatur ab ingressionis: quæ per fusionem bonam perficitur. & per illius subtilitatē non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia perfectionis causa corporum vel argent, vi. nisi figatur. quæ cum non fixa sit: licet eius impressio non remoueat de facili: non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; illius elicitur, mediocrem substantiam diuidere, necesse esse.

F iij

Tres
A A Q
v. 5. cap.

LIBER

Diuidere aut putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionē. & illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt: & licet non multū, quod nullā fusionem nec inflātionem dedit. sed illud per diuisionē necesse est euenisse. quoniam sulphur in sua naturali cōmixtione permanens, necesse est inflāri, & comburi. ergo per diuisionē diuersarum substantiarū in illo, relinquatur, partē magis in ipso inflammabilē, a partibus nō inflāmabilibus seorsum in artificij separari. Nam si possibile est, per calcinationē ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo puenire: necesse est, ex eorū naturalibus operibus, eos cōfiteri: ad omnē partium diuisionē peruenire. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio: cogitauerūt fore impossibile. Patet itaq; ex præmissis in hoc capitulo, nō esse sulphur de veritate nostræ artis: sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij: per quod ad illius diuisionem possibile est deueniri. In arsenico vero, quia in radice suæ minere, per actionem naturæ resolutæ sunt multe illius partes inflāmabiles, ideo aruficium eius separationis est facile. sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

SERMO IN COGNITIONE NATURÆ Mercurij. Caput. lviij.

NARGENTO vi. & similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terream, & adustibilis (abiq; inflāmatione) aqueitatis substantiam. Putauerunt autem aliqui non superflua habere terram vel immundiciam illud. Sed vanum est quod cogitatur ab eisdem. Videmus enim ipsum multæ liuiditatis & non albedinis, & similiter, per leue artificium, videmus ex illo terram nigram & feculentam emanare, per lauationem videlicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicē est per illud perfectionem elicere, & illud perficere, ideoq; necesse est, ipsum duplicis mundatiōis gradu præparare. Præterea due mūdationes mercurij necessarię. Vna per sublimationē ad medicinā. & hæc innuitur. Alia per lauatū ad coagulationē, & illud innuetur. Sunt enim in paragrapho. Secundus vero. Si enī volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est, a feculentia suæ terreitatis

cap. 31. & 45
81. & 7. 7. 7.

cod. cap.

mundare per sublimationē, ne in projectione creet colorē liuidum; & ipsius aqueitatē fugitiuam delere, ne & totam medicinā fugitiuā in projectione faciat: & mediocrem illius substantiā saluare per medicinam. de cuius est proprietate nō aduri, & ab adustione defendere: & quæ non fugit: & fixum facit. Probamus itaq; perfectiuū esse illud manifestis experientijs. Nam videmus ar. vi. argento viuo magis adherere, & eidem magis amari, post illud vero aurū. & post hæc argentū. ideo ex hoc relinquitur, ipsum esse suæ naturæ magis. Alia vero videmus corpora non ad illa tantā conformitatē habere, et ideo ipsa veridice inuenimus min⁹ de sua natura participare. Et que tunc; videmus plus ab adustione saluari: illa consideramus, plus suam naturā possidere. ideo q; relinquitur, ipsum ar. vi. esse perfectissimum & adustionis saluariuū. quod est perfectionis vltimū. Secundus vero mundationis gradus est ad ipsius coagulationē. & est, vt sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per vnā diem. Cuius modus hic est. Sumatur patella terrea: & in ea mittatur ar. vi. super quod fundatur aceti fortissimi pauca quātitas, vel alterius rei con- similis: quæ sufficiat ad cooperiendum illud. Post imittatur ad ignē lentum ne ferueat: & agitetur cōtinue cum digitis super fundum patelle: vt diuidatur ar. vi. in similitudinē subtilissimi pulueris albi: donec totum acetum euaporauerit & ipsum ar. vi. redeat. Postea vero quod feculentū & nigrū videris ex illo emanasse, laua & abijce. Et hæc iterata vice multiplica: quousq; videris colorē suæ terreitatis, & clarum mixtum albo & celestino colori perfecte mutari, quod perfectæ lauacionis est signū. Cum igitur peruenit ad illud: projiciatur super ipsum medicina suæ coagulationis: & coagulabitur in solificū & lunificū: secundum q; ipsa preparata extiterint. Et ipsius narrationem in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet, & similiter argentū viuum non esse perfectiuum in natura sua: sed illud quod ex ipso producitur per artificium nostrū. Et similiter in sulphure & eius compari est inducere. Non ergo in his possibile est, naturaliter naturam sequi: sed per nostrum artificium naturale.

SERMO DE COGNITIONE VERAE

marchesitæ magnetiæ & tutiæ. Caput. lviij.

D E ALIIS autē spiritibus naturalē necesse est nos facere traditionē. qui sunt. s. marchesita: magnetia: & tutia, impressionē magnā in corporib⁹ facientes.

Nota de i. a.

S.

Lauatio
 & fol. 4.
 ag. vite

inde si nota qual dicitur
 modo sic modo illi
 de quibuslibet. Sic sunt
 de projectione agit.

N
 N
 N

Spiritus m...

LIBER

RC.
cap. 46
16° ♀
AGN.
VT.

Et ideo dicamus quid sint in probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur: quod marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam. ar. vi. s. mortificati & ad fixationem approximantis; & sulphuris adurentis. Ipsam habere sulphureitatem comperimus manifesta experientia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, comburens. Et sine sublimatione similiter perpenditur illius sulphureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur, & ardeat, ipsam vero ar. vi. substantiam manifestatur habere sensibiliter. Nam albedinem praestat veneri meri argenti quomodolibet & ipsum ar. vi. & colore in illius sublimatione celestem praestare: & luciditatem manifestam metallicam habere videmus, quae certum reddunt artificem, illam has substantias continere in radice sua. Magnesia vero sulphur plus turbidum; & ar. vi. magis terreum & feculentum; & ipsum sulphur similiter magis fixum, & minus inflammabile habere, per eandem probare experientias manifeste poteris; & ipsam magis naturam maris approximare. Tutia vero est fumus ipsorum corporum alborum. & hoc manifesta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis iouis & veneris, adherere in spondilibus fabricae fabricorum, eandem impressionem facit cum ea. et quod fumus metallicus non redit; nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione, ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud quam rubei & albi determinata proportio. ideoque ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. & ideo magis alterat quam suum corpus; & magis adheret in examine pauco artificio: quod iam tibi narratum est. Quaecumque igitur alterantur; per ar. vi. virtutem, vel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari. quoniam haec sola communicant in natura ad ipsa corpora.

DE ESSENTIA SOLIS. Caput. lix.

DE CORPORIBVS igitur ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Est primo de sole. Postea de luna. Ultimo vero de alijs; secundum quod videbitur expedire, cum suis probationibus, quae per experimentum habentur. Est igitur sol creatus ex subtilissima substantia ar. vi. & clarissima fixura; et ex substantia pauca sulphuris mundi, & pura rube

dinto, fixi clari, et a natura sua mutati, tingētis illū. s. mercuriū. Et ideo ^{inde coloris} quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris: necesse est, & auri citrinitatē diuersitatē habere similiter. Est enā quoddam magis: quoddā vero minus in citrinitate intensum. Quod ipsum enī sit ex ^{probat} subtilissima ar. vi. substantia, perpenditur & ipsum, quia ar. vi. de fa ^{ex subtilissima parte} cili illud suscipit. Non enim ar. vi. aliud q̄ suæ naturæ suscipit. q̄ vero clarā & mundam illā substantiam habuit: per splendentē eius fulgorē & radiantem manifestatur, nō solum in die, verum etiam in nocte se manifestantē. q̄ vero fixam & sine sulphureitate cōburente habeat: patet per omnē operationem illius ad ignē. Nam nec minuitur: nec inflāmur. q̄ vero ipsum sit sulphur tingens: patet per hoc: ^{tingens est} q̄ admixtum ar. vi. ipsum in colorē transformat rubeū. & q̄ sublimatur forti ignitione de corporibus: ita q̄ illorū ascendat subtilitas: cum eo citrinissimū creat colorē. patet igitur: q̄ cum pura purū colorem generat: cū nō pura non purū. Qui vero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget: sensum nō habet: quod per visum perficitur. Subtilissima igitur ar. vi. substantia ad fixationē deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior vero ar. vi. ideo maiorē ar. vi. habet ingressiōnē in illud. Igitur quęcunq; volueris alterare: ad huius exemplar altera: vt ipsa ad æqualitatē eius perducas. Et modū iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles habuit & fixas partes: ideo potuerunt partes eius multum densari. Et hæc fuit causa sui magni ponderis. per multam vero operatam a natura decoctionem, facta est ex illo paulatim resolutio: & inspissatio bona, & vltima mixtio, vt cum ignitione liquecat. Ex præcedentibus igitur patet: quomā multa quantitas ar. vi. est causa perfectionis. multa vero sulphuris causa corruptionis. Et vniformitas in substantia est causa perfectionis. oppositum vero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum ar. vi. sulphur non debite: necesse est, secundū diuersitatē illius diuersas corruptiones adduci. Potest enī sulphur, quod super illud cadit fixum nō adustibile esse totū, aut totū adustibile & fugiens in natura sulphuris, aut fugiens et nō in natura sulphuris, aut partē fugientis, partē vero fixi tenere, sed in parte naturā sulphuris tenere, in parte vero nō; aut totū mundum aut imundū, mediū aut multę quantitatis, aut paucę superās in cōmixto, aut paucę quantitatis superatū in illo, aut nec superās nec superatū, aut albū, aut rubeū aut mediocre.

LIBER

Ex his itaq; omnib; diuersitatib; necesse fuit in natura diuersa crea-
ri corpora & his similia, quas omnes oportet narrare nos cum pro-
bationibus manifestis.

SERMO IN COGNITIONE NA- turæ lunaris. Caput. lx.

AMERGO patet ex precedentibus: q; si ce-
ciderit sulphur mundū fixum rubeū clarum
super substantiā ar. vi. puram, nō superans,
imo pauca quantitatē superatum, creatur ex
hoc aurū purum. Si vero fuerit sulphur mun-
dum, fixū, album, clarū sup qd ceciderit sub-
stantiā ar. vi. fit argentū purum. si in quan-
titate non superet; diminutā tamen habet pu-
ritatem ab auri puritate: & spissitudinē grossiorem, q; aurū. Cuius
signū est, q; non densantur partes eius in tantū q; auro componde-
ret. nec ita fixam substantiā habet, vt illud. signū est diminutio eius
per ignem: & sulphur eius, quod nō est fixum, nec incombustibile,
causa est illius. Et q; sulphur in illo huius sit dispositionis: per illius
paululam inflammacionem probatur. Idem aut fixum ad aliud qui-
dem & ad aliud relatum esse; impossibile nō est autumandum. Lu-
næ enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata: non fixa & com-
burens est. Ad aliorum vero sulphur corporū, fixa & non cōburēs.

SERMO IN COGNITIONE NA- turæ Martis. Caput. lxi.

IVERO fuerit sulphur fixum terreum ar.
vi. fixo terreo cōmixtum. & hæc ar. bo non
pure sed albedinis liuidę fuerit, cuius superas-
tię quātitas sit sulphuris summa, fit ex his ferro
rum. quoniam superantia sulphuris fixi fu-
sionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur
sulphur velocius liquefactionis festinantiam
per opus fixationis perdere q; ar. vi. Non fixū
vero videmus citius q; argē. vi. liquefcere. Ex his vero manifestatur
causa velocitatis fusionis & tarditatis in corporū vnoquoq;. Nam
quod plus de fixo habet sulphure tardius: quod vero plus de adu-
rente, facilius & citius fusionē suscipit, quod satis aperte relinquatur

nobis fore monstratū. Quod igitur ipsum fixū tardiorē faciat fusio-
 nē, manifestatur per hoc q̄ ipsum nunq̄ nisi calcinetur, figitur, & calcis
 natū nullā dat fusionē. Ergo in omnibus illā impedire debet. Quod
 vero nisi calcinetur nō figatur, patet experimento illius qui illud figit
 non calcinatū, quoniā ipsum inuenit semper fugere donec in terrā ver-
 tatur, cuius similitudo est calcis nature, hoc aut̄ minime in ar. vi. con-
 tingit, quoniā figi potest absq̄ hoc q̄ in terram vertatur, & figi simi-
 liter cum cōuersione illius ad terrā, s. potest. Non per festinationem
 ad eius fixationē quæ per præcipitationē perficitur. Figitur & in terram
 mutatur, per successiuā vero illius iterata vice sublimationem figitur si-
 militer, & non in terrā vertitur, imo fusionē dat metallicam. Hoc autē
 manifestū est & illi probatū qui vtrascq̄ fixationē illi⁹ expertus est vsq̄
 in illius consummationē festinā præcipitationē & tardam per successi-
 uas sublimationes, vidit enim & inuenit sic vta nobis scriptū suscepit.
 Et illud ideo quoniā viscosam habet & dēsam substantiā, cuius signū
 est contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sen-
 titur enī in illo manifeste viscositas illius per multā adherentiam, dens-
 sam aut̄ substantiam illud habere manifeste videt monoculus per illi-
 us aspectum & præponderis sui, auro enim præponderat cum in na-
 tura sua est. Et est similiter fortissimē cōpositionis vt narratū est. His
 igitur relinquitur ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptio-
 ne & absq̄ in terrā conuersione, propter enim bonā partium adherentiam
 & fortitudinē suæ mixtionis si quo modo partes illius inspissentur
 per ignē, vltius nō permittit se corrumpi neq̄ per ingressionē su-
 moſe flammæ in illud se in fumū vltius eleuari permittit, quoniam
 rarefactionē sui non patitur propter sui densitatē & carentiam adustio-
 nis quæ per sulphureitatē perficitur. Per hoc igitur inuentū est inuen-
 tione veridica duorū secretorū genus mirabile duplex, s. vnum causa
 corruptionis vniuscuiusq̄ metallorū per ignem, quarū vna est inclusio
 adurentis sulphureitatis in illorū substantia per inflammationem illa di-
 uinuentis & exterminantis in fumū vltima cōsumptione quantum-
 cunq̄ in illis ar. vi. bonæ fusionis extiterit. Altera vero est multiplica-
 tio flammæ exterioris super illa penetrantis & secū in fumū resoluentis,
 cuiuscunq̄ fixationis in eis ipsum sit. Tertia vero est rarificatio ipsorū
 per calcinationē, tūc enim flamma vel ignis sine illa in ea penetrare po-
 test, & ipsa exterminare, si igitur omnes corruptiones carere cōueniant,
 maxime corpora corrumpi necesse est. Si vero non omnes, remittitur
 corruptionis velocitas vniuscuiusq̄ corporis, secundum remissionem

G

illarū. Secundū genus est bonitas quæ per ipsum cōsideratur in cor
poribus. Quia igitur ar. vi. propter nullas causas exterminationis se
in partes cōpositionis illius diuidi permittit, quia aut cum tota sui sub
stantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat. Notatur in
eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & glorio
sus altissimus qui creauit illud, deditq; illi substantiam & substantiæ
proprietates quas nō contingit ex rebus vllam in natura possidere, ve
in illa possit inueniri hæc perfectionis per artificium aliquod quod in il
lo inuenimus potentia propinquā, ipsum enim est quod igne superat
& ab igne nō superatur, sed in illo amabiliter requiescit eo gaudens.

SERMO IN COGNITIONE NA

turæ gris.

Caput. lxij.

EDEVNTE S igitur ad propositū dicim⁹
q; si fuerit sulphur imundum grossum fixum
secundum sui maiore partē, secundum vero sui
minore non fixum, rubeū liuidum secundū to
tam nō superans, neq; superatū, & ceciderit sup
ar. vi. grossum, ex eo es creati necesse est. Horū
itaq; omnium probationē adducere per data ex
natura sua contingit. Nam cum illud ad inflama
tionem deponitur: flammā ex eo sulphureā discernere poteris que
sulphuris non fixi est signū. & deperditio suæ quantitatis per exalatio
nem, sulphur fixum illa significatur per frequentem eius combustiō
nem. Nam ex ea fit suæ fusionis retardatio & induratio suæ substan
tiæ, quæ signa sunt suæ multitudinis fixi sulphuris, q; illud aut sit ru
beum imundum adiunctū ar. vi. imundo significatur per sensum, vn
de alia probatione nō indiget. Experimento itaq; elicias secretū. vides
enim omnē rem caloris actione in terrā mutatam cum facilitate solui,
& ad aque naturam redigi, hoc aut contingit propter partium subtili
tatem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc ter
ream naturā reducta magis subtiliatur. Igitur magis soluitur, ita &
quæ maxime maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis & infe
ctionis horū duorum, Martis. s. & Veneris, quoniā est per sulphur
multę quantitatis fixū, & non fixum pauce in venere, minime vero in
marte. Cum igitur sulphur fixū in fixationē deuenit per calorem ignis
eius partes subtiliantur, sed pars illa que est in aptitudine solutionis sue
substantiæ soluitur, cuius signū est expositio horum duorū corporum
ad vapore aceti. Nam per illud floret in superficie sua sulphuris corū

flamme & metallis
in fixatione ex igne
fit a crasso.

Ponticum lignum

aluminositas per calorem in illud creata subtilitatum'. Et si posueris
hec duo corpora in liquorē ponticum, soluentur de facili per ebullitio-
nem multę illorū partes. Et si respexeris in mineris horum duorū, ma-
nifestam inuenies ex eis solutā aluminositatis substantiā stillare & in
illis adherere, quæ aluminositas per ponticitatē & facilem solutionē
in aquam mutatur. Non enim ponticum & facile solubile reperitur
aliud q̄ alumen & quod suæ naturæ est. Nigredo vero in vnoquoq̄
horum duorū corporū ad ignē creatur prope sulphur non fixū quod
in illis concluditur: multū quidem in venere: parum vero in marte. &
ad naturam fixi approximans. ideoq̄ non de facili talem impressionē
de marte remoueri est possibile. Iam igitur paruit ex sulphure non fixo
fusionem fieri & fusionē adiuuari: ex fixo vero fusionem non fieri &
fusionē impediri: ex ar. vi. fixo non est necesse fusionē non fieri, & fu-
sionem impediri, illud scit necessarium verū esse quæ nullo ingeniorū
fusionis sulphur potuit conseruare in fusionē post illius fixationē. Ar.
vero vi. figi potuit per frequentē sublimationis reiterationem ad illud
eo bonā fusionem suscipientem. Ex hoc itaq̄ manifestum est corpora
esse maioris perfectionis quæ plus ar. vi. sunt continentia, minus mi-
noris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus ar. vi. in
cōmixtione superare. & si per solum ar. vi. perficere poteris, præciosissimū
m̄ perfectionis indagator eris & eius perfectionis quæ naturæ vincit
opus. mundare enī poteris intime ad quod natura non peruenit. Pro-
batio vero eius, q̄ ea quæ maioris ar. vi. quantitatem sunt cōtinentia
maioris sunt perfectionis est. s. facilis susceptio ar. vi. Videmus enim
corpora perfectionis amicitabiliter ar. vi. suscipere. Ex præcedentibus
itaq̄ sermonibus relinquatur duplicē fore in corporibus sulphureitatē
Vnam quidē in profunditate ar. vi. conclusam in principio sue mixti-
onis. Alteram vero superuenientē, quarum altera cum labore tollitur.
Alteram vero nullo artificiorū ingenio non est possibile, s. tolli q̄ per
ignem perficitur, ad quod possit nostra operatio cōgrue ac vtiliter per-
uenire, cum iam secū ad eandem cōtentionē vnictum factū est. & hoc ex-
perimēto probatur q̄ sulphureitatem adustibilem videmus per ignē
deleri, sulphureitatem vero fixam minime. Si igitur dixerimus corpo-
ra calcinatione mundari, intelligas utiq̄ a terrea substantia que non in
radice suæ naturæ vnita est, quoniā vnita mundare per ignis ingeniu
non est possibile, nisi adueniat ar. vi. medicina occultans & contempe-
rans illā aut illam de cōmixto separans. Separatio aut terree substans-
tiæ in radice naturę metallo vnicta ab eius de cōmixto fit, aut per eleua-

sic sup. p.

Alumen

N. Doluina

per argentum vni-
gelan, intelligitur
mercurius philoso-
phicus, per se huius vide
epistolam Guilielmi
paracelsi, incipit
somine. p. 1. et

Epilogue

G P

tionem cū rebū substantiā ar. vi. eleuantibus & sulphureitatē dimittentibus propter conuenientiā cum eis vt est tutia & marchelita quoniam am fumi sunt quorū maior pars ar. vi. est quantitas q̄ sulphuris & huius experiētiā vides. quoniā si forti & subita fusione hæc coniunxeris cum corporib⁹ spiritus secū adducent corpora in fuga sua adeoq̄ cum eis eleuare poteris. aut cum lauatione per ar. vi. cōmixtionem quā narrauimus ar. vi. tenet quod suæ naturæ est. alterū vero respuit.

SERMO IN COGNITIONE NATV

ræ stagni.

Caput. lxiij.

H AC IGITUR inuestigatione proposita nostrū propositum sequentes inuimus q̄ si sulphur fuerit in radice cōmixtionis, fixiōe pauca participans album albedine non pura non superās sed superatū cum ar. vi. secundū partem fixo: secundum partē vero non

fixo, Albo non puræ cōmixto sequetur ex eo stagnum. Et horum probationē per præparationem inuenies. quoniā si stagnum calcinaueris senties ex illo sulphuris fetorē quod signum est sulphuris non fixi & quia flammā non dat, nec putes illud fixum. quoniā non propter fixationem sed propter superantiā ar. vi. in cōmixtione saluantis a combustionē flammā nō dat. probat itaq̄ duplex in stagno sulphureitas. duplexq̄ ar. vi. substantia. vna quidē sulphureitas quæ est, quia cū calcinat fetet vt sulphur. per primā probatur mixtionis experiētia. altera per continuationem illius in calce sua ad ignē quā habet quia magis fixa non fetet. probatur vero duplex ar. vi. substantia in illo. vna quarū est nō fixa, altera fixa. quoniā ante illius calcinationē stridet. post vero triplicem ipsius calcinationem non stridet. quod est quia eius ar. vi. fugitiui substantia stridorē faciens euolauit. Quod vero ar. vi. substantia sit substantia fugitiui causa stridorē faciens. probatur per lauationem plumbi cum ar. vi. quoniā si cum ar. vi. plumbū lauetur, & post lauationem eius illud fuderis cum igne non superante suæ fusionis ignē, remanebit cum eo ar. vi. pars, quæ plumbo stridorē adducit & illud in stagnum conuertet. Econuerso vero per mutationē stagni in plumbū illud cōsiderare potes. Nam per multiplicē calcinationis reiterationē ad illud & magis illi ignis conuenientis ad reductionis administrationē in plumbū conuertitur. maxime vero cū per subtractionē sui scorij cū magno calcinatur igne. Et harum substantiarū diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarū, vel instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis ad, quæ nos peruenimus cum instantia &

vidimus cum certificatiōe nostra nos verum per illud estimasse. Quid igitur sit, quod post remotionē duorū nō fixorū ex loue. s. sulphuris & ar. vi. remansit, te certum reddere nos expedit, vt cōplete cognoscas ipsius louis compositionem. Est igitur illud liuidū ponderosum vt plumbū, maiori tamē albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum. & est in ipso æqualitas fixationis duorū componētium ar. vi. s. & sulphuris. Non autem æqualitas quantitatis. quoniam in cōmixtione vincit ar. vi. cuius signum est facilitas ingressionis in illud ar. vi. in natura sua. Igitur si non maioris argē. vi. in illo esset quantitas, nō adhereret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoq; nō adheret Marti nisi subtilissimo ingenio; nec Veneri propter paucitatē ar. vi. in illis in cōmixtione sua. Ex hoc igitur patet quia difficillime Marti adheret. Veneri vero facilius propter maiore copiam ar. vi. in ea, cuius signum est fusio illius facilis. Martis vero difficillima. Fixio vero harū duarum substantiarū ad firmam approximāt fixationem, nō autem fixa propterea est perpetua. & huius est probatio ipsius corporis calcinatio, & post calcinationē ad fortissimū ignem expositio, nam per eam non fiet diuisio sed tota accendet substantia, purificata tamen magis. Videmus ergo substantiā sulphuris in stagno adurentem facilius seperari q̄ in plumbo. & huius experimentū vides per facilem louis indurationem calcinationē & meliorationem sui fulgoris. Ideoq; considerauimus hæc corruptentia in radice sua nō fuisse, sed ei postea aduenerunt. Et quia in prima cōmixtione nō fuerunt illi multum coniuncta, ideo facile possunt separari, ideoq; alterationes in eo sunt velocis operis, mundificatio videlicet induratio & illius fixio, & harū causas per ea quæ iam a nobis tradita sunt, manifesta cōsiderare potes. & quia post has operationes calcinationē. s. & reductionem cōsiderauimus in fumo suo per magnā eleuationem ignis expressionem, & vidimus illum ad cōmunitatem pertinere, cum hoc sit de proprietate sulphuris calcinati, est inuimus estimatione vera in qua fuimus certificati sulphuris fixi naturam secum multam cōtinere. Qui igitur voluerint in hac nostra scientia videre veritatē, inuestigationem horū omnium perscrudeant cum sedulitate operis donec per eam principia ipsorum corporum & proprietatem spirituum inuentant inuentione certa nec coniecturali quam tradidimus in hoc nostro volumine sufficienter ad artis exigentiam.

SERMO IN COGNITIONE NATURÆ SATURNI.

Caput. lxiij.

Caput. lxiij.

G ij

5
Lupit
v. vi.

R ESTAT nos igitur de Saturno descriptionem po-
 nere. & dicimus, non diuersificatur a Ioue per calina-
 tionis reiterationē ad illius naturā reductio, nisi quis
 immundiorē habet substantiā a duobus substantijs
 cōmixtam grossioribus sulphure. s. & ar. vi. & quia
 sulphur in illo cōburens est suā q̄ ar. vi. substantiā magis adhesionē,
 & quod plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionē suā
 q̄ Iupiter. & hanc probationes per experientias manifestas adducem⁹.
 q̄ igitur ipsum sit maioris terre feculentie q̄ Iupiter, manifestatur per
 visum & per lauacrum eius ab ar. vi. in hoc q̄ plus per lauacrum emanat
 feculentie ab eo q̄ a Ioue. qui primū gradum calcinationis suscipit fa-
 cilis q̄ Iupiter, quod est signū multę terreitatis. Nam corpora plurius
terreitatis facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis pauce difficil-
ioris calcinationis. & hui⁹ est probatio difficillima solis calcinatio cō-
 pleta. Et quia non rectificatur eius feditas per calcinationis reiterationē
 sicut in Ioue quod est signū maioris feditatis in principijs eius ex natu-
 ra sua q̄ Iouis. Quod vero sulphuris quantitas cōbustibilis, magis sit
 ar. vi. substantiā adhesiua in eo q̄ in Ioue significatur per hoc q̄ nō
 seperatur de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris
 multę citrinitatis cui⁹ similiter est quod in fundo inferiori ex eo reman-
 sit, necessario vnum triū esse signum relinquitur, aut nullius quantita-
 tis sulphuris combustibilis in eo, aut paucissimæ aut multū coniuncte
 in principiorū propinquitate ad radicem cōmixtionis, sed certificati su-
 mus per illius odorē ipsum alicuius esse quātitatis & non pauce, imo
 multę quia non mouetur ab eo odor sulphureitatis in breui tempore,
 ideo considerauimus consideratione qua certi fumus sulphur combus-
 tens illius sulphuri non cōburenti ad naturam fixi approximanti in
 ar. vi. substantia vniformiter esse commixtū. ideo cum scandit fumus
 cuius necessario cū sul. non comburente scandit, de cuius proprietate
 est citrinitatem creare, q̄ vero maior quantitas sulphuris non aduren-
 tis sit in ipso q̄ in Ioue: a nobis adductum est cum veritate, per hoc
 q̄ videmus totum colorē ipsius in citrinum mutari. Iouis vero in albū
 in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via causę inuesti-
 gationis hui⁹ operis per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius
 in durum q̄ Saturnus, non aut in tarditatem liquefactionis velocius
 q̄ Saturnus. & illud ideo quoniā causa duricie naturæ est sulphur
 & ar. vi. fixū. Causa vero liquefactionis est duplex ar. vi. s. & sulphur
 combustibile quorū alterum quo ad fusionis perfectionem sufficit in

vnoq; troq; gradu eius cum ignitione. s. & sine ignitione. s. ar. vi. Quia
 igitur in loue est multa ar. vi. quantitas non vere fixi. remanet in illo
 multum liquefactionis velocitas, & non remouetur ab illo faciliter.
 Causa vero mollificationis est duplex argē. s. vi. & sulphur combusti-
 bile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex loue facilius
 q̄ ex Saturno, ideo ex eo altera causarum molliciei remota necesse est il-
 lud indurari calcinatum. Saturnus vero quia vtriusq; molliciei causas
 fortiter habet coniunctas non facile induratur. Est tamen diuersitas in
 mollicie per ar. vi. & mollicie per sulphur. quoniā mollicies p̄ sulphur
 est cessiua. mollicies vero per ar. vi. extensiua est. Et hoc necessario pro-
 batur per hoc q̄ videmus corpora multi ar. vi. multę extensionis esse.
 corpora vero pauci, paucę. Et ideo Iupiter facili⁹ subtilius extendit q̄
 Saturnus. Saturnus facili⁹ q̄ Venus. Venus q̄ Mars. Luna subtili⁹
 q̄ Iupiter. Sol vero q̄ Luna subtilius. Patet igitur q̄ causa induratio-
 nis est ar. vi. fixum aut sulphur fixum. Causa vero molliciei est oppo-
 sita. Causa vero fusionis est duplex. sulphur non fixum & ar. vi. cuius
 tuncq; generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine
 ignitione, & manifeste vides huius rei experientiam, per projectionem
 arsenici super corpora difficilis fusionis, facit enim ea facili fusionis &
sine ignitione. Causa vero fusionis facilis est & similiter ar. vi. Causa
 vero fusionis cum ignitione est argen. vi. fixum. Causa igitur impedi-
 menti fusionis cuiuscunq; est sulphur fixum, per hoc itaq; maximum
 poteris elicere secretū. quoniam cum plurime ar. vi. quantitatis corpo-
 ra maxime sint perfectionis inuenta. & pluris igitur quantitatis ar. vi.
 corpora a perfectione diminuta, perfecto approximare necesse est. itaq;
 & multę sulphureitatis corpora plurimę corruptionis esse contingit.
 Quamobrem igitur ex iam dictis patet louem maxime perfecto ap-
 proximare. cum perfectionis plus participet. Saturnum vero minus.
 minus vero & adhuc Venerem. minime vero Martem, quo ex perfe-
 ctio dependet. Aliter autē ex medicina complente & defectū supple-
 te perfectius attenuante ad profundum corporū spissitudinem, & sub-
 splendentis fulgoris substantia eorundem palliante fuscēdinem se ha-
 bere contingit. Ex hac enim maxime perfectibilis Venus existit. mi-
 nus vero Mars. ad huc minus Iupiter. minime vero Saturnus. Ex
 his igitur repertum est laboris inuestigatione veridica, ex corporum di-
 uersitate diuersas inueniri cū preparatione materias, alia enim eget me-
 dicina durū ignibile. alia vero molle & non ignibile corpus; hoc qui-
 de mollificante & ad profundū attenuante et in sua equante substantia.

G iij

fol. 18. est q̄ facili⁹
 in o. uel e. transmuta-
 tory delude q̄
 p̄ q̄ h. diffide
 vero q̄.

LIBER

Illud vero indurante & inspissante occultū eius : Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire cum manifestis experientijs diuersarū potentibus nobis medicinarum causas inuentionis . & q̄ diminutum relinquunt . & q̄ ad complementum deducant.

Caput. lxxv.

ROBAMVS igitur spiritus corporibus magis assimilari per hoc q̄ magis corporibus vnuntur & amicabilius q̄ alia in natura . Per hoc ergo adductū est nobis inuentione prima hoc esse corporū alterationis medicinā veram . ideoq; in omni quo potuimus

P ingeniorum genere, nos ipsos exercuimus vt per illos imperfectorum vnumquodq; corporū mutatione firma in perfectum lunare & solare transformemus corpus . Quamobrē igitur ex eisdem medicinā diuersam ex diuersa alterandorū intentione creati necesse accidit. Cum sit igitur duplicis generis medicina alterationis ar. vi. perfectione coagulabile & a perfectione diminuta corpora . hæc siquidē multiplicia . alia quidē dura ignibilia . alia vero mollia non ignibilia . dura quidē ignibilia vt Mars & Venus . mollia vero vt Iupiter & Saturnus . necesse est & materiam similiter perfectiuā multiplicem esse . Alia etenim eget ar. vi. materia perficiente . alia vero corpora transformanda ac etiam alia egent dura ignibilia vt Venus & Mars . alia vero mollia non ignibilia vt Saturnus & Iupiter . & hæc utraq; vtriusq; generis cum ad se inuicem differant in natura similiter diuersam egere medicinā necessario accidit . Vnius etenim generis Mars & Venus . sed in speciali quadā proprietate differunt . Etenim hic non fusibilis . illa vero fusibilis . ideoq; alia quidem Mars alia vero Venus medicina perficitur . & hic quidem ex toto immundo . illa vero non . & hic quidem quadam albedine fusca . illa vero rubedine & viriditate participat . quæ in medicina diuersitatis necessitatem imponunt consimiliter . Alterius enim generis molliciei corpora . s. Iupiter & Saturnus : cum hic & similiter differant diuersa medicina & similiter egere necesse est . Est enim hic quidem mundus . s. Iupiter . ille vero nō . At vero & hæc quidem mutabilia omnia nunc lunaria . nunc solaria efficiuntur corpora . Ideoq; necesse est vniuscuiusq; duplicem materiam fore . vnā quidem citrinā in citrinū mutantē solare corpus . Alteram vero albā in album lunare corpus mutantē similiter . Cum ex quatuor igitur imperfectorū corporū vnicuiq; duplex materia adinueniatur . solaris videlicet & lunaris . octo igitur in summa erūt medicinæ omnes corpora pficientes in forma bona .

*Dura
Mollia*

perficitur & similiter ar. vi. in solare & lunare, ideoq; & medicinæ alterantis illū duplicem differentiā esse cōtingit. Decē igitur erunt omnes medicinæ quas inuenimus cum totalitate sua ad cuiuslibet imperfecti alterationē completam. Verū utiq; cum diuturnitate, laboris instantia & magnæ indagationis industria excusari volumus ab inuentionis labore harū decem medicinarū per vnius beneficiū medicinæ. & inuenimus inquisitione longa, necnon & laboriosa maxime & cum experientia certa, medicinā vnā, qua quidē durū mollescit, & molle induratur, corpus & fugitiuum figitur, & illustratur, sedum splendore inenarrabili & in eo qui supra naturā consistit. Ideoq; omniū harum medicinarū expedit singulum sermonē adducere cum causis suis & manifestis probationū experiētijs. Primū igitur medicinarum decē seriem, & dehinc quidē corporum omniū, deinde vero ar. vi. dehinc vero & vltimo ad perfectis magisterij medicinā transeundum. Cum tamen præparatione indigeant imperfecta. Ideo ne propter artis insufficientiam traditionis, mordeamur ab inuidis; afferamus in primis narrationem de imperfectorū præparationibus, earū inuentionis causæ necessitatē ponentes, quibus siquidē in nostro artificio efficiantur congrua pfectionis albedinis & rubedinis in vnoquoq; gradu medicinā suscipere, & ab eadem perfici, dehinc vero addendum medicinarum omnium narrationem sufficientem & congruam.

Caput. lxvi.

XIAM ergo a nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum quidue diminutū ex operibus natura relinquat in vnoquoq; eorū quæ imperfecta sunt corpora secundū sufficientem partē, secundum vero cōplementū quæ in superioribus obmisimus hic cōplebimtis sufficiente sermone. Primū igitur cū duplicis fore generis imperfectionis corpora contingat, mutabilia mollia, s. necnon ignibilia vt Saturnus & Iupiter, dura enī non fusibilia, aut cū ignitione fusibilia vt Mars & Venus. hic quidē non fusibilis illa vero cum ignitione, Necessario nobis natura informando edocuit ex illorū diuersitate essentialium in radice naturæ diuersas præparationes secundū exigentiam illius administrare. Sunt itaq; vnius generis transformanda imperfectionis corpora duo necessario, plumbum, scilicet quod mela dicitur, & per artem Saturnus & plumbum stridens quod album dicitur, & hæc scientia Iupiter quæ a se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice suæ naturæ innata & manifesto similiter quoniam Satur

N Vnus in or
vires gummae &
mirabiles medicinae
philosophice

LIBER

ntis, fuscus, ligidus, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutus: Iupiter autem albus luens parum, multum vero stridens & modico sono tinnitum adducens. differentiã in profundo illorum tibi cum manifestis experiencijs monstrauimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis & minus preparationis ordinem colligere bonę mentis artificem contingit. Primo igitur secundum ordinem corporum preparationem narremus. Postea vero & ipsius ar. vi. coagulabilis. Sed & primo unius generis molliciei. scilicet post hoc vero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur saturni preparatio & iouis, postea vero & aliorum secundum suum ordinem determinatum, quia in preparatione corporum nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum, sed ex manifesto potius.

Caput. lxxij.

SATVRNI vero preparatio multiplex adhibetur essentię & iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectionis approximationis, aut elongationis ab eo gradum, cum sit igitur aliud ex corruptibilibus quidem suo profundo adueniens ex suę nature radice innata sulphureitatis. scilicet terreitas atque ar. vi. impuritas terrę illorum creationis principijs essentiali natura comixta, aliud vero superueniens post primam illorum mixtionem corruptionem adducens, et sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & ar. vi. substantia feda, quę omnia sunt saturni & iouis perfectionis substantiam corruptentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per medicinam primi ordinis alicuius industrie. Alterum vero paruo adminiculo remoueri contingit, hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit propter hoc quod in principijs nature proprię huius generis corporum, in veram essentiam comixta fuerunt, & vera essentia facta sunt. Ideoque cum non sit possibile veram rei cuiuscumque in natura remouere essentiam, re permanente, non fuit ab eis possibile, hæc corruptentia delere. Quamobrem igitur putauerunt quidam philosophorum per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem & nostro tempore hæc inquirentes scientiam peruenimus ad hoc idem, quod & similiter nullo ingeniorum preparationis modo potuimus corpora illustrare cum complemento sui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici & denigrari potius, propter hoc igitur & nos similiter in stupore ad ducti multi temporis spacio sub desperationis umbraculo delituimus. redeuntes igitur in nosipsum, nosipsum torquentes immensę cogitationum meditationis afflictionibus respeximus a perfectione corpora diminuta in profundo

suæ naturæ feda existere. & nihil ex eis fulgidū inueniri, cum in eis se-
 cundum naturā non sit. Non enī inuenitur in re quod in illa non est.
 Cū igitur nihil pfecti in illis inueniatur, necessario & in eisdē nihil sup-
 fluum inueniri relinquitur in diuersarū substantiarū separatiōe in illis
 & in pundo suæ nature. Ideoq; per hoc inuenimus aliquid diminutū
 in illis fuisse quod cōpleri necessario accidit per materiā sibi cōuenien-
 tem & diminutū complementē. Est igitur diminutū in illis. s. paucitas ar.
 vi. & non recta spissatio eiusdē. Igitur cōplementum erit in illis ar. vi.
 multiplicatio & spissatio bona & fixio pmanens. hoc aut per medicinā
 ex illo creatā perficitur. hæc enim cum ex ar. vi. sit inesse deducta per il-
 lius beneficiū luciditatis splendoris illorū fuscēdinē palliando celat &
 tegit, & splendore educit. & in fulgore conuertit. Cum enī ar. vi. in
 medicina præparatū per nostrū artificū sit mundatū, & in substantiā
 purissimā & fulgidissimā redactū. proiectū sup diminuta a pfectio-
 ne illustrabit & sua fixatione perficiet. Hanc vero medicinam in sua nature
 rabimus oratione. Relinquitur itaq; ex præiacentibus necessario du-
 plicem fore perfectionis inuentionē necessariā. Aut vnā quidē per
 materiam quæ de mixto substantiā fedam separat. Aut alterā vero per
 medicinā quæ illam sui fulgoris splendore palliando tegat & illustran-
 do decoret. Cum nihil igitur superfluum sed potius diminutū in pro-
 fundo corporū contingat reperiri, si quid igitur superflui remoueri ex-
 pediat, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens & tolli & mo-
 ueri diuersis cum præparationibus, quas in hac oratione nos expedire
 enarrare, primum quidem in eadem oratione Iouis & Saturni. Vlti-
 mo vero & aliorum secundum ordinem.

DE PRÆPARATIONE SATVRNI

& Iouis. Caput. lxxvij.

P RÆPARANTVR igitur Saturnus & Iupis-
 ter, præparationibus multiplicibus secundū maioris
 perfectioni approximationis necessitatē cōmuni. s. &
 speciali præparationis modo. Cōmunis quidem est
 per gradus approximationis ad perfectionē multipli-
 ces. Est enim vnus gradus approximationis. s. fulgur ex substantia
 munda. Alter vero durities cum suæ fusionis ignitione. Tertio vero
 fixio per remotionem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur &
 fulgida fiunt tripliciter, aut per res mundificantes; aut per calcinationis
 modum & reductionis; aut per solutionem. Per res igitur depuran-
 tes mundantur dupliciter. aut in calce redacta, aut in natura corporū.

In calce vero redacta purificantur per hunc modum, aut per sales, aut per alumina, aut per vitrum. Et est ut cum corpus, s. iupiter & saturnus calefactum extiterit, tunc infundatur super eorum calcem aluminum, aut salium aqua, aut commisceatur cum ea vitrum & reducatur in corpus, hoc igitur totiens super haec corpora alternata vice reiteretur, quousque munda complete se ostendant. Nam cum sales & alumina & vitrum fundantur fusione alia quae corpora, ideo ab illis separantur & secum terream substantiam ducunt relicta sola corporum puritate. In natura vero corporum similiter, & per eundem depurantur modum. Et est ut limetur subtilissime haec duo corpora, post hoc vero cum eisdem administrantur aluminibus salibus, & vitro videlicet, & postea in corpus reducuntur. Et sic alternata vice reiteretur quousque mundiora appareant. Mundantur & per ar. vi. lauarum; modum cuius attulimus. Mundificantur & hic similiter vniuersum generis corpora per reiterationis vicem calcinationis ad illa, & reductionis similiter cum sufficientia sui ignis quousque mundiora appareant. Per hanc enim mundantur a perfectione haec diminuta corpora duplici corruptente substantia, hic quidem inflammabili & fugitiua, illa vero terrea feculentia. Et illud ideo quoniam ignis omnem fugitiuam substantiam eleuat & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terrae diuidit cum proportione sua. Et hanc proportionem in alio nostro volumine, quod de perfectionis investigatione intitulatur conscripsimus; quod secundum ordinem hunc praecedis librum. In illo enim quaecumque inuestigauimus secundum nostrae mentis rationem scripsimus. hic vero quod vidimus & tetigimus complete secundum scientiae ordinem determinauimus. Mundificantur & haec vtiq; similiter per solutionem suae substantiae, cuius modum iam diximus, & per reductionem similiter eius quod ex eis dissolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundius & perfectius quam alio quoquam preparationis genere hoc eodem preparationis modo. Et huic modo, non comparatur modus nisi qui per sublimationem perficitur, & ideo huic aequipollens. Est & similiter preparatio in illis induratio suae mollis substantiae cum ignitione suae fusionis; & est ut ingeniemur in illis permiscere ar. vi. substantiam fixam in profundo illorum, aut sulphuris fixi, aut sui comparis, aut rebus duris, & non fusilibus, sicut calx, marchesita, & rutia, haec etenim cum illis vniuntur & amictur, illa indurant, quousque non fundantur antequam igniantur. Et per medicinam perfectentem hoc idem completur similiter, cuius narrationem ponemus. Et est similiter alter preparationis modus per remotionem suae fugitiuae substantiae, & hic quidem perficitur per conseruatio-

in
brunij

N

ca. vi. ar. vi.
87. 7. c. 71.

princip. 7.
61. 62.
experientia.
Summa per-
onis magisterij
in ibid.

nem post illū calcinationis gradum illorū in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis preparationis contingit necessario, ideo ponamus ordinem completū ex illis. Primo igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & adustiua corrumpens. Dehinc vero terrea superfluitas deleatur, post hoc soluantur & reducātur aut per lauacrum ar. vi. lauetur complete, & hic ordo utilis & necessarius est. ¶ Specialis autem horum corporū præparatio. primū quidem Iouis est multiplex: vna quidem per calcinationē, & per hanc induratur eius substantia magis quā Saturno non euenit. Etiam per alumina similiter. hec enim proprie Iouem indurant: Altera vero per conseruationē eius in igne suæ calcinationis, per hanc enim stridorem amittit & corporū similiter fractionem, quod Saturno similiter nō contingit, quia stridorem nō habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationē similiter ab acuitate salis stridorē amittit. Saturni vero secundo est præparatio specialis. s. per calcinationem a salis acuitate, per hanc enim induratur & per talcē specialiter dealbatur, & per marchefitam & tutiam. Modos vero omnes præparationū determinauimus cōpletius in libro qui de perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc abbreviauimus summas illarum.

DE PRÆPARATIONE VENERIS. Caput. lxxix.

MITANTES igitur præmissorum ordinē, durorū corporū præparationes narremus. Primo igitur Veneris, deinde vero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparatiōis modus. Alius quidē per eleuationem, alius vero sine eleuatione perficitur. Per eleuationē vero est modus s. vt accipiatur tutia cum qua Venus magis conuenit & secū per ingenia vniatur, deinde vero in

suo sublimationis vase ponatur ad sublimandū, & per excellentissimū gradum ignis eius eleuetur pars subtilior quæ fulgidissimi splendoris inuenta est: vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuetur per modum suū eleuationis iam dictum. Sine sublimatione vero præparatur, aut per res mundificationē facientes, aut in calce sua, aut in corpus velut tutia sales & alumina, aut per ar. vi. lauacrum: cuius modum attulimus, aut per calcinationes & reductiones vt in alijs narratum est, aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturam corporis, aut per ar. vi. lauacrum mundificatur sicut & corpora reliquā a perfectione diminuta.

H

Ordo p...

Satis ac...

swider...

tullis

Talk. 5.7

Liber

ueneris

vbi?

5.0

57.

1.71.

J.

LIBER

DE PRAEPARATIONE MARTIS.

Caput. lxx.

MARTIS vero praeparatio est similiter multiplex. Quaedam enim per sublimationem, quaedam vero sine sublimatione completur. Quae vero per sublimationem, fit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur quod profundius possumus eidem arsenicum non fixum unire ut cum fusione seculi liquecat. Postea vero sublimetur in vase propriae sublimationis. & haec praeparatio melior & perfectior inter ceteras reperitur. Est & alia praeparatio ipsius Martis per arsenicum sublimatum, ab eo multotiens quousque maneat quantitas aliqua ipsius arsenici. hic enim si reductum fuerit emanabit album fufibile mundum praeparatum. Est & similiter modus tertius praeparationis eiusdem per fusionem illius cum plumbo & tutia. Ab his enim fluit mundum & album. ¶ Sed quoniam ne minus sufficienter dixisse videamur cum nos determinaturos esse promisimus de durorum corporum ingeniosa mollificatione atque mollium induratione per calcinationis modum, ideo illud non obmittamus, sed mollium quidem primo, durorum vero postea. Et est, scilicet, ut solvatur ar. vi. praecipitatum, & solvatur corpus calcinatum de cuius intentione sit indurari. & haec ambae solutiones miscerantur, & ex his alternata vice calcinatum corpus miscetur terendo & imbibendo & calcinando & reducendo quousque durum fiat cum ignitione fufibile. Hoc idem & cum calce & tutia & marchesita calcinatis solutis & imbibitis perfici complete contingit. & quanto quidem haec mundiora tanto & perfectius mutant. Mollificantur & similiter dura corpora cum ingenio consimili. Et est, scilicet, ut cum arsenico totiens coniungantur & sublimentur, & post arsenici sublimationem assentur cum proportionem sui ignis. Cuius modum narraui in libro fornacum, & ultimo reducantur cum expressione sui ignis in oratione sui dicti, quousque in fusione mollescant secundum exigentiam duricie corporis. Et haec quidem alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus non perficitur magisterium.

DE MUNDIFICATIONE ARGENTI

viui.

Caput. lxxi.

GITUR ex praemissis necesse est ar. vi. mundificationem complete narrare. Dicimus igitur quoniam ar. vi. mundatur dupliciter, aut per sublimationem, cuius

mundif^o

attulimus modū, aut per lauacrum cuius modus hic est. Fundatur ar. vi. in patella vitrea vel lapidea, & super ipsum aceti quantitas superspar gatur quod sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc vero super lentū ignem ponatur, & calefieri permittatur in tantū vt digitis tractari per mittat. Deinde vero digitis agitetur quousq; in partes minutissimas diuidatur in pulueris similitudinē tam diu agitetur quousq; aceti totum quod in illo infusum est consumetur omnino. Deinde vero qđ in eo terreatis inuentū sit lauetur cum aceto & abiciatur. totiens igitur super illud opus reiteret quousq; terreatas illius in coelestinū mutetur colorem perfectissimum, quod perfectę lauationis est signum. Ab his igitur ad medicinas est transeundum.

Lauacrum
5. fol. 3

PRIMUM DOCUMENTVM.

Caput. lxxij.

AFFERAMVS igitur imprimis sermonem vniuersalem in medicinis cum causis suis & experientijs manifestis. Innuimus igitur qđ nisi quidem omne superfluum siue per medicinam siue per preparationis modum auferatur ab imperfectis non perficietur. s. vt ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas omnisq; terreatas immunda. ita scilicet qđ de commixto non separentur in fusione post projectionem medicinę alterantis illa. Cum hoc quidem inuenieris, iam ex perfectionis differentijs, yham habes.

SECUNDVM DOCUMENTVM.

SIMILITER vtiq; nisi & medicina illustret & alteret in colorem album aut citrinum secundum intentionem quā quæris, quę fulgoris splendore amænitas luciditatem adducat; non perficiuntur a perfectione corpora diminuta in complemento totaliter.

TERTIVM DOCUMENTVM.

AMPLIUS autem & nisi fusionē lunarem aut so larem determinate adducat, non est in complemento alterabile. quoniam in iudicijs non quiescit sed de cōmixto separatur omnino & recedit. Hoc aut a nobis latius determinatū in sequentibus demonstratur in causa de cineritio. Amplius aut & nisi perpetuetur medicina cum impressiōnis alteratione firma, non valet ipsius mutatio, quoniā non permanet sed evanescit impressio.

H ij

QUARTVM DOCUMENTVM.

Amplius autem & nisi pondera perfectionis adducat non mutat sub complemento naturæ firmo & vero cui non sit fraus per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ vnum ex perfectionis signis. Patet igitur cum perfectionis differentiarum quinque sint: necesse est & medicinam nostram magisterij has, scilicet, adducere in proiectione differentias. Per hoc igitur patet ex quibus materia nostra eliciatur. Nam per ea elicitur quæ maxime corporibus ad iunguntur, & amicaliter eisdem in profundo adheret alterantia. Ideoque cum in rebus ceteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis quam argenti, vi corporum naturis amitari, per hoc opus nostrum in illo impendentes reperimus ipsum esse veram alterabiliu[m] medicinam in complemento cum alteratione vera & non modice pecculiosa.

QVINTVM DOCUMENTVM.

Restat igitur nos substantiam ipsius & proprietatis substantie differentias determinate ascribere. Et cum non inuenimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratione mutari, inuenimus & similiter ipsum preparari debere necessario cum non permisceatur in profundo absque illius preparationis modo. Et est, scilicet, ut talis fiat illius substantia quæ permisceatur in profundo usque ad profundum corporis alterabilis sine separatione in eternum. Hoc autem non fit nisi subtiliter valde cum preparatione determinata & certa in capitulo sublimationis; & non permanet eius impressio similiter nisi figuratur: nec illustratur nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia cum suo modo ingenio & modo suæ operationis per ignem congruum. Et non prestat fusionem perfectam nisi in illius fixatione adhibeatur cautela cum hac dura remollire & mollia indurare, est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionate secundum exigentiam eius que queritur fusionis. Per hoc ergo patet quod ipsius talis preparatur & administratur preparatio qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creatur. Deinde vero figuratur & cautela eidem exhibeatur ut, scilicet, exercetur artifex in administratione ignis in modo suæ fixationis quo possit ex illo deleri humiditas in tantum quod sufficiat ad fusionem perfectam complendam. Et est scilicet, ut si queris per hanc corpora fusionis dura

mollificari in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus humiditatis est conseruatiuus & fusionis perfectiuius. Si vero mollia indurare, ipsius componatur ignis vehemens, talis enim ignis humiditatis est consumptiuus & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni subtilitas substantiæ corporum, & uniformitas in essentia. per hoc enim tantum illorum possunt densari partes cum nihil intercidat; & partium densatio ponderis est adductio & illius perfectio. Patet igitur quod tam corporum administratio nis præparatione quam ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necesse contingit, quoniam quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata tanto & maioris sunt perfectionis inuenta inuestigatione per artem. Completur igitur sermo utilis de medicinis si omnium medicinarum differentias narremus. Innuimus quidem quod medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam omnem præparationem mineralium, quæ super diminuta a perfectione corpora proiecta, alterationem imprimunt, quæ non adducit complementum sufficiens, quin non contingat alteratum mutari et corrumpi, cum euaporatione impressionis medicinæ illius totali, sicut est omnis sublimatio dealbatiua veneris aut martis, quæ fixationem non suscipit. & huiusmodi est omne additamentum coloris solis & lune; aut veneris commixtorum super furnum cimenti positum zimar & similia. huc enim mutat immutatione non stante, sed potius diminuente se per exalationem. Secundi vero ordinis medicinam dicimus omnem præparationem quæ quando super diminuta a perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differentiis aliquibus corruptionis omnino, velut est calcinatio corporum, qua omne fugitiuum deletur. Est huius generis medicina perpetuè lunam citrinans, aut perpetuè venetem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentiis. Tertij vero ordinis medicinam appello, omnem præparationem quæ quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum projectione sua tollit, et cum omni complementi differentia perficit, hæc autem est unica sola, & ideo per illam excusamur a laboribus inuentionis. x. medicinarum secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur. Secundi vero medium. Tertij vero maius. Et hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

H iij

N

PONDV

Medicin
Differenti

Primus ordo

Secundus ordo

Tertius ordo

VNA INS

OMNI

LIBER

DE MEDICINA PRIMI ORDINIS.

nis.

Caput. lxxiij.

EX ORDINIS igitur determinati permissio-
 sione secuta. Cum quidē alia sit medicina cor-
 porum, alia vero ar. vi. Et corporū quidem alia
 primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertij
 & ar. vi. consimiliter. Narremus igitur omni-
 um medicinarū differentias primi ordinis, de
 inde vero secundi, deinde vero tertij. Corporū
 quidem primo. Postea vero in ar. vi. medicina
 cum sermone completo & ordine congruo narrationē tradamus. Dis-
 cimus igitur quoniā primi ordinis medicina corporum, alia est duros-
 rum corporū, alia mollium. Durorū quidē corporū, alia veneris, alia
 martis, alia vero lunæ. Veneris quidem & martis est pura illorū sub-
 stantiæ dealbatio. Lunæ vero rubificatio cum citrinitate fulgoris ameni.
 Quoniam veneri & marti rubificatio nō adducitur primi ordinis me-
 dicina, cum fulgoris apertione, quoniā ex toto immunda sunt, nō apta
 rubedinis fulgorem recipere, priusq̄ illis adueniat præparatio fulgorē
 adducens. Narremus igitur in primis veneris medicinas omnes, pos-
 tea vero martis, quæ cadunt in ordine primo. ¶ Est igitur medicina
 venerem dealbans, alia per ar. vi. alia per arsenicum. Per ar. vi. quip-
 pe sic completur medicina dealbans illam. Soluitur etenim primo ar.
 vi. præcipitātū, & soluitur similiter veneris calcinatio, & hæ ambę so-
 lutiones cōmiscentur in vnum, dehinc vero coagulantur, & super ipsi-
 corpus proiciatur eorū medicina. hæc enim dealbat & mundat. Ampli-
 us aut̄ & aliter soluitur præcipitatum ar. vi. & soluitur litargirium, &
 hæ ambę solutiones coniunguntur in vnum, & soluitur corporis cal-
 cinatio de cuius intentione fit dealbari, & coniungatur cum prædictis
 solutionibus, & deinde coagulantur. dehinc vero super illius corpus
 proiciuntur. dealbatur enim per hanc. Aliter aut̄ sublimatur alternata
 vice ex illius corpore ar. vi. quantitas, quousq̄ cum illa permanet ar.
 vi. pars, cum ignitione completa. dehinc vero ex aceto distillato sepi-
 me imbibendo teratur vt in profundo illius melius commisceatur, ab
 hinc vero assetur, & ultimo consimiliter ab ar. vi. sublimetur & iterato
 imbibatur & assetur. Et sic totiens reiteretur opus sup illa, quousq̄ nul-
 ta ar. vi. quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. hæc enim
 primi ordinis bona est dealbatio. Aliter aut̄ super ar. vi. præcipitātū
 totiens sublimetur. ar. vi. in natura propria, quousq̄ in illo figatur &

mixtio
 sentior.

N

fusionem prestat. Dehinc vero super veneris substantiā proiciatur. & dealbatur peculiōse. Aliter enim soluitur luna, & soluitur litargirium & coniungantur solutiones. Ex his veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur. ar. vi. Dealbatur vero per arsenicū sublimatū, vt si accipiat calcinatio veneris & super illam iteretur eiusdem sublimatio quousq; secum maneat & illam dealbet. Sed nisi ingeniaueris teipsum cum modis sublimationum, nō perseverabit in ea arsenicū alteratione aliqua. Et est. f. vt post primū sublimationis gradum secundo reiteres quē narrauimus in marchasitæ sublimatione. Dealbatur vero & aliter, sublimatū arsenicū in lunam proicias: dehinc vero hoc totū supra venerem: dealbat enim peculiōse. Aut cōmisce prius litargirium vel plumbū vstum solutum cum luna. deinde vero super hoc arsenicum superiacet. & hoc totum super venerem proiectū dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio. Aut solū super litargirium solutū et reductum proiciatur arsenicū sublimatū, & hoc totū super veneris fusionē. quoniā dealbat eam cum curialitatis aspectu. Aut cōmisceantur luna & venus, & super has proiciatur omnis medicina dealbatiua. luna etenim amica est arsenici magis q̄ corporū aliquod, & ideo fractionem ab eo tollit. secundo vero saturnus, & ideo cum illis cōmiscemus, aliter aut arsenicū fundimus sublimatum quousq; fiant frustra. deinde vero frustum post frustum super venerem proicimus. lubemus etenim in frustis potius q̄ in puluere proici: quoniā facilius inflammatur puluis q̄ frustum. & ideo facilius euanescit q̄ frustum; & consumitur prius q̄ super corpus cadat ignitum. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia videlicet & dealbatur. Sed quia tutie dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. & citrinatio quilibet albedini est affinis. Et est modus huius. f. vt soluat & calcinetur omne genus tutiæ. deinde vero venus, & hæ ambę cōiungantur solutiones. & cum his citrinetur veneris substantia, & cum tutia si exercueris proficuum inuenies. dealbatur vero per sublimatam marchasitam, quemadmodum cum sublimato argento viuo, & est modus idem.

DEALBATIO MARTIS.

Caput. lxxiiij.

RESTAT ergo & dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare: quę sunt secundum essentiam primi ordinis, secundum quę fusionē nō habet rectam. ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est

H iij.

LIBER

igitur omnis medicina veneris dealbatiua & martis similiter cum eiusdem ordinis preparatione, sed fusiva illius specialis est arsenicum cuiuscunque generis. cum quocunque igitur dealbatur & funditur, expedit quod cum ar. vi. coniungatur & lauetur quousque omnis impuritas tollatur ab illo & fiat album & fusibile. aut calefiat cum ignitionis vehementia. & super ipsum ciciatur arsenicum. & cum fufum fuerit illum proice lunæ quantitatem. quoniã quando secum vnitur non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionem adducens per modum solutionis iam dictum. dehinc vero ab illo sublimetur arsenicum mundatum per sublimationem aliquã, & reiteretur multotiens quousque secũ tali quod ex illo figatur. Dehinc vero cum solutione litargiriæ alterna vice, & ultimo reducendo cum igne quem docuimus in Iouis reductione a calce sua. Ex hac enim exhibit albus & mundus fusibilis; aut solum cum arsenico sublimato in calce sua reducatur & exhibit albus & mundus fusibilis. Sed eandem artificem expedit exhibere cautelam, quemadmodum in veneris reiteratione sublimationis ab ea arsenici figentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per marchesitam & tuciam cum ingenio & industria quæ tibi narrauimus, sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficientis.

DE MEDICINA LVNAM CITRI-

nantis. Caput. lxxv.

DROSEQUENTES igitur præmissorum ordinem lunæ medicinam substantiã citrinantem in ordine primi generis narremus cum veritate certa, & est. s. medicina quæ eidem in profundo adheret, & adherendo colorat, siue per naturã propriã, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinã, quæ ex sua radice innata illi adheret. deinde vero artificia per quæ facimus rem cuiuscunque generis adherere cum ingressione firma. Elicimus autem illam aut ex sulphure, aut ex vi. ar. aut ex amborum commixtione, sed per sulphur diminute quidem magis, per argen. vero viuum perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales inutiles quæ non sunt huius generis. quemadmodum est vitriolum & cuperose, quod & gummy cupri aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum quæ ex argento viuo consurgunt, deinde

ta g rarin

*vitriolum.
Cuperosa*

vero quæ ex sulphure, aut ex amborum commixtione. Ultimo vero & quæ ex gümma cupri aut similiu. Est igitur modus eius quæ per ar. vi. fit talis. Sumatur præcipitatu per præcipitationem eius mortificatum & fixum. deinde vero ponatur in furnu magne ignitionis ad modum conseruationis calcium, quæ docuimus, donec rubescat in similitudinẽ vsifur. Si vero non rubuerit tolle ar. vi. non mortificati partẽ, & cum sulphure reitera sublimationẽ illius. Sit tamen sulphur omni impuritate mundatum, & vi. similiter ar. Et postq̃ vigesies illius sublimationem teitaueris super ipsam præcipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissolvente. & iterato illud calcina, & iterato dissolue donec exuberanter sufficiat, post hoc lunæ partem dissolue, & cum soluta fuerit, solutiones commisce & coagula. & super lunæ fusionem proicias: citrinabit enim citrinitate multum peculiõsa. Si vero argẽ, vi. in præcipitatione rubuerit, ad projectionẽ suæ perfectionis sufficit administratio dicta, sine cõmixtione rei tingentis illud. per sulphur vero rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis & laboriosa immense. Citrinatur vero & luna cum martis solutiõe similiter. Ad hoc nos inducit operis necessitas vt prius calcinemus illud & figamus, quod laboris est copia. Dehinc vero hac eadem preparatione administremus, & eadẽ projectione sup lunę substantiã infundamus. & tamẽ non resultat eius citrinatio fulgens, imo fusca & liuens & citrinitate mortifera. Huius vero quæ per vitriolũ aut coperosam perficitur, citrinationis modus est talis. Tollatur illorũ vniuscuiusq̃ quantitas certa, & illius sublimetur pars quæ sublimari potest, donec cũ expressione sublimetur totali. Post hoc vero iterato qd̃ sublimatũ est sublimetur cũ modo ignis illi appropriati, vt ex eo figatur pars post partem, donec maior illi figatur pars. postea vero calcinetur cum ignis cautele intentione, vt possit illi maior ignis ad perfectionẽ administrari. Post hoc vero soluatur in aquã rubicundissimam cui non est par. Dehinc vero ingenieris vt illi ingressum in lunare corp̃ exhibeas. & hæc ingenia tibi sufficienter monstrata sunt. si perfecti fueris operis exquisitiõr. quod scripsimus. & quia res huius videmus lunæ profundẽ & amicabilem adherere, considerauimus, & est certum has esse de illorum radice, & ideo per illas alterari contingit. Hæc vtiq̃ sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi salua pigmentalium rerum in modorum varietate essentia. argentum quippe vi. non est medicina in hoc ordine primo. cum non sit medicina ipsum alterans, vnita differetia, immo in complemento totali omnino.

ubi?

vsifur.

noti
tatiingredum
ingenio

x. b. cuperlac

amipom.

LIBER

Quidam vero plures inuenerunt medicinas, sed vnum ex duobus necessario euenire cōtingit. quoniā aut ex eisdem: aut ex eadē naturā habentibus illos medicinam creare necessariū est; aut medicinam componunt, quæ eis quod non est æquipollet cum alteratione sua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili quieuerit incorruptus.

DE MEDICINIS SECVNDI ORDINIS. Caput. lxxvi.

RESTAT nos igitur ad secundi ordinis medicinas transire cum sermonis sui exigentiæ sufficientia vera, & manifestis probationib⁹ cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorū, alia vero ar. vi. pfecte coagulabilis. Prius tamē omnium medicinas corporū narremus cōplete. Dehinc vero ad ipsius eiusdem ar. vi. medicinā coagulabilis in solificum lunificumq; verū. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ quidē imperfecta sola perfectionis vnita differentia complet. Verū cum multæ sint corruptionis causæ in vnoquoq; imperfectorū corporum, videlicet in Saturno quidē sulphureitas volatiua, & ar. vi. fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit & illius terreitas. Fiat igitur medicina quæ quidē alterum eorū, aut ex toto tollit; aut palliando decoret relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corporū est aliquid immutabile quod in corporū radice innatū est. quod per secūdi ordinis medicinā tolli non potest. ideo omnis illa medicina quæ illud de cōmixto tollit. nō secundi ordinis, sed tertiū & maioris ordinis appellat medicina. Et quia superfluitates fugientiū inuenim⁹ per calcinationis modū tolli, & per reductionis terreitas non innata, ideo necesse fuit medicinā secundi ordinis inuenire, quæ quidē innatū palliet. & durū remolliat & molle induret. in duris. s. & mollib⁹ secundū complementū non sophisticū sed solificū aut lunificū imperfectorū corporū pfecte constituat lunificū verum. ¶ Cum pateat igitur in corporib⁹ solis quidem mollibus per ingenia huius artificiorū operis non posse liquefactionis festinantiam tolli nec impuritatem in sui radice principiorū innatam; necessario euenit medicinā percunctari; quæ quidē in projectione, illorū tenuitatē inspisset, & inspissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiā induret. In duris spissitudinē attenuet. & attenuādo

*Corruptionis
corporū imper-
fectorū causa*

ad fusionis velocitatē sufficientē cum proprietate ignitionis adducat. & vtriusq; generis corporū fuscēdinem palliando decoret. hic in albū illa vero in citrinum transformet perfectissimū. Non autem diuersificatur hæc medicina a tertij ordinis medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem: & non diuersificatur a se quod in diuersorum corporū projectione & pigmentorū acceptatione constat: sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporū mollium medicina tenuitatem inspissans: alia vero durorū attenuans spissitudinē. hæc quidem ignis cōsumptiu modo: illa vero humiditatis cōseruationis administratione eget. ¶ Afferamus igitur sermonem vniuersalē in medicinis huius secundi ordinis completū cum de terminatione certa & vera. & prius omnes lunationes omnium a perfectione diminatorū corporū cum differentijs præparationis eorū. De hinc vero solariū cum proprijs similiter differentijs. Probauimus iam ex nostris sermonibus, sulphur cuiusq; generis perfectionis esse corruptiuum: ar. quippe vi. perfectiuum in operibus naturæ, completis regiminibus. Igitur & naturā mutantē minime, sed imitantes, in quibus nos est possibile sequi operibus. Et ar. similiter in huius operis magisterio vi. assumimus in cuiusq; perfectionis medicina. l. & solaritam quidem imperfectorū & q̄ ipsius ar. vi. coagulabilis. Cum iam ex nouissime dictis sermonibus duplicem medicinæ differentiam diximus. Aliam quidē corporum: aliam quidē ar. vi. verē coagulabilis. Corporum quidē prius: ab inde. ar. vi. narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis vnita & est, qd̄ iam sufficiēter notum est. Assume igitur illud, & si vis ad lunarem secundum ordinē tibi promissum exercitū te redde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis, quorū intentio est vt partem ex illo substantiā diuidas, & partem quidē figas; partem vero ad cerandum obmitte. & sic totū magisterium prosequendo donec completas tentatā illius fusionem. q̄ si se subito fudit in duris perfecta est. in mollibus vero e contra. Hæc enim medicina super imperfectorū vnum quodq; proiecta, in lunare perfectum mutat corpus: si quidē peruenient huic medicinæ præparationes notę. Si vero, non diminutū relinquit, sed perficit in altera perfectionis differentia tantū, quantum ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet. quantum vero ex tertij nō perueniente administratione aliqua, perficit in p̄iectione sola. Solaris vero huius secundi ordinis medicina, imperfectorū & cuiusq; corporū, est eadē materia, et administrationis eodē regiminē cōmunicās.

LIBER

In hoc tamen differentiã habet. s. in maiori partium per modos proprios subtiliatione egestus, atq; sulphuris subtili præparationis regimine administrati cõmixtione, cū materia modo nota additio. Et est regimen. s. ipsius purissimi sulphuris fixio & solutio eius per modū. Cum hoc enim tingitur medicina. & cum hoc proiecta super vnum quodq; a perfectione diminutorū complet in cõplemento solari quantum ex huius secundū ordinis medicinæ præparatione dependet administratione perueniente nota & certa ipsius a perfectione diminuti corporis. Et super lunam quoq; proiecta perficit eam in cõplemento solari peculiōso multum.

DE MEDICINA COAGVLANTE

argentum viuum. Caput. lxxvij.

ECVNDVM igitur præmissorū ordinē restat ex operis cõplemento quod ex primis nos determinaturos exhibuimus, in medicinã igitur ar. vi. coagulantis ipsam narrationē transferre. Dicimus igitur quoniã ex eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. & illud ideo. quoniã cū fugitiuum sit ar. vi. de facili absq; inflãmatione

ne aliqua medicina eget quæ subito ante fugam eius in profundo illi adhereat. & illi per minima coniungatur & illud inspisset. & sua fixatione illud in igne conseruet quousq; adueniat illi maioris ignis tollerantia eius humiditatē consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momenio in solificū & lunificū verū secundū illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur nō inuenimus aliquid magis illi conuenire q̄ ipsum quod suæ naturæ est. ideo per hoc estimauim⁹ cum eo medicinã illius complere. & ingeniati sumus formã medicinæ illi per ingenia præstare. Et est. s. vt præparetur cū modis suis iam dictis cum diuturnitatis laboris instantia. qua omnis illius substantia & purissima alba quidē in luna. citrina vero intensa in sole perhibetur perfectē. & hoc quidē non cõpletur vt citrinum creet sine mixtione rei tingentis illud quæ suæ est naturæ. Dehinc vero cū hac purissima ar. vi. substantia perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs medicina quæ maxime ar. vi. adhereat. & fundatur facillime & illud coagulet. Conuertet enim hoc in solificū & lunificum verū cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc ar. vi. substantia elici possit solet quæri, Et nos quidē respondentem narramus q̄ in

vide 5. cap. 67.

citrina cū ♀

N

quibus est ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quibus & in ipso argenteo, vi. secundum naturam: cum vnius sint reperta naturae. Sed in corporibus difficilius. In vi. autem ar. perfectius. igitur cuiuscumque generis sit medicina tam quidem in corporibus quibus in ipsius ar. vi. substantia, lapidis preciosi indagatur medicina. Sed quoniam contingit quandoque medicinam commisceri, quandoque vero non. ideo modum permiscendi narrabimus. scilicet qualiter vnaqueque res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut vnaqueque medicina non intrans. & est modus per dissolutionem eius quod ingreditur, & per dissolutionem eius quod non ingreditur. & per commixtionem ambarum solutionum. facit enim ingressuum esse omne illud cuiusvis generis quod illi per minima coniungitur. hoc autem per solutionem completur, & completur per solutionem fusio in rebus non fusilibus. & ideo magis apta sunt ingredi & alterare. Et haec ideo est causa quare quasdam res calcinamus, quae non sunt de natura harum, scilicet ut melius solvantur: & ob hoc solvantur, ut melius ab eis corpora impressionem suscipiant, & ab eis similiter per haec praeparantur & mundentur. aut ingressum dantur his quae sua spissitudine ingredi non permittunt, cum multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflammabilium super illa arsenici videlicet & ar. vi. non fixorum, aut cum multiplici reiteratione solutionis eius quae ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus in permiscibilibus danda, ut solvatur corpus. de cuius sit intentione per has mutari & alterari. & solvantur res quarum intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam. dehinc illud & non aliud imbibatur corpus vice post vicem, per hoc enim beneficium in id solum ingressum habet necessario, non autem in quocumque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenis necesse est rem quolibet ingressum quo ex illius naturae pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonem. x. medicinarum completur numerus cum suae traditionis sufficientia. Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire.

DE MEDICINA TERTII ORDINIS.

nis.

Caput. lxxvij.

ESTAVTEM huius ordinis medicina duplex. scilicet solaris & lunaris, & est tamen in essentia vna, & agendi modus similiter. & ideo unica medicina nuncupatur a nostris veteribus quorum scripta perlegimus. Est tamen additamentum citrinantis coloris qui a sulphuris fixi mundissima

* tam citatis reijet
p. 21

INGRES

21

VNICA

Cuius
Pondus

LIBER

perficitur substantia. Differentia inter hanc & illam lunarem. s. & solar
 rem. hæc quidem id in se continet, illa vero non. Est tamē hic ordo ter
 tius maioris operis ordo appellatus. & illud ideo: quoniā maioris sa
 gacitatis industria in illius administratione & perfectionis præpara
 tione & labore longiori ad veritatis complementū indiget, & ideo nō
 diuersificatur huius ordinis medicina, a secundi ordinis in essentia vlla
 tenus nisi per subtilissimos preparatiōis gradus in creatione illius, et p
 diuturniorē laboris instantiā. Et hos gradus omnes narrabimus cum
 cōplemento sermonis. Et præparationis modū complete cum causis
 suis & experiētijs manifestis. & modorum gradus administrationis
 plures huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget solaris medicina in
 pigmentorū præparatione completa. Alio vero lunaris. hæc quidem
 sulphuris administratione tingentis eam. illa vero non. Primū igitur
 administrationis modū lunaris medicinæ narremus. Et est vt accipias
 lapidem illius notum, & per separationis modū illius purissimā partē
 diuidas, & seorsum ponas. Dehinc vero eius (quæ purissima est) partē
 aliquid figas. & aliquid ex illa relinquant. & cum fixa fuerit, solue quod
 ex illa solubile fuerit. quod vero non solubile ad calcinationē mittas.
 & ab hinc super ^{idem} solutionē reitera. donec iterū, quod ex ea solubile
 est, soluat omnimode. Sic igitur ordo iste seruetur quousq; maior
 soluat quantitas. Post hæc vero solutiones omnes simul commisce
 & coagula. Dehinc vero leuiter assando in ignis temperamento, conser
 ua, quousq; illi maior ad illius exigentiā ignis ministrari possit. Post
 hoc vero, primū solutionis ordinem serua, quousq; iterato totū solua
 tur quod ex eo est solubile. & iterato coagula, & iterato in ignis tempe
 ramento conserua, quousq; iterato illi possit ignis maior ad eius perfe
 ctionem administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis, ser
 ua per illa quater reitera, & vltimo calina per modum suum & sic precio
 sissimam lapidis terrā sufficienter administrando reuisti. Deinde ve
 ro seruare partē non fixæ cum hac terræ parte administrate quantita
 tem, per ingeniorum subtilem coniunge modum per minima. Et sic
 ingenium hoc intencionis leuationis eius per modum sublimationis
 dictum quousq; fixum cum non fixo leuetur totaliter, quod si non ad
 ueniat, addatur illi iterato vicissim non fixæ partē quantitas, quousq;
 ad eleuationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit reiteretur illi
 us sublimatio quousq; per hanc administrationis reiterationem figa
 tur totum. Cum igitur fixum fuerit, iterato cum non fixæ partē quanti
 tate post quantitatē combibe per ingenium tibi notum, quousq; totū

huius ordo
 videtur dictum et
 quæ.

R. X. ♀

315

in volatile fiat
 iterato leuetur. Igitur iterato figatur quousq; fusionē præstet facilem cum ignitione sua. Hęc enim medicina est quę omne a perfectione diminutum corpus omneq; cuiusq; ar. vi. generis in lunare perfectissimum transformat corpus.

Caput. lxxix.

OLARIS igitur huius medicinae præparationi non adurentis fit additamentū sulphuris per modum figentē & calcinantem cum astutię industria administrati perfecte, atq; solutionis modū multiplicem cum reiteratione multa quousq; mundum fiat. his quidē administratione perfecta perueniente. quę per sublimationem perficitur. Et est huius (s. additamenti) modus per reiterationē partis non fixi lapidis sublimationis cum ingenio coniungendi quousq; eleuetur cum ea. & iterato cum illa figatur ut stet. Et quanto huius cōplementi exuberantię ordo reiteratur plures: tanto & huius exuberantia medicinae multiplicatur magis & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentū perfectionis maxime. Et nos quidē ne mordeamur ab impijs cōplementū narramus totum huius magisterij sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio ut per sublimationis modū mundetur perfectissime lapis & illius additamentū. & ab hinc quidem cum ingeniorū modo volatium ex eis figatur, dehinc vero fixum volatile fiat & iterato volatile fixum. & in hoc ordine completur archanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi scientiarū archanum & thesaurus incomparabilis; & tu quidem exerciteris ad illum cum laboris instantia maxima & cum diuturnitate meditationis immense. cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidem medicinae reitatio bonitatis administrationis cum talis cautelę industria potest in præparatione lapidis euenire quousq; argen. vi. mutet in infinitum solificum & verum lunificum, & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarū reuelauit scriē, cum illius experientia, quam illi instigatiōis bonitate & nostri laboris instantia pquisuim⁹, & oculo vidim⁹, & manu tetigimus cōplementū illius nostro magisterio indagatum. Sed & si quidē hanc palliaimus, non miretur doctrinę filius non enim illi palliaimus, sed malis & improbis eam tali sermone tradidimus quam latere insipientem necessario accidit, & eodem ad illius

l ij

inventionis perquisitionem prudentes allici. Filij igitur doctrine perquirite & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis servatum. Filij insipientes nequitiae & maliuolae prauitatis immensae ab hac scientia fugite quoniam vobis est inimica & aduersa. & vos in miseriam pervertatis constituet, quonia vobis penitus hoc Dei donum diuina providentia est occultum iudicio & denegatum omnino. Perquisitis ergo omnium medicinarum modis nostri propositi prosequentes, initium ad eas quae huius magisterij perfectionem notificant, cum probationum causis abhinc transeundum est.

DE EXPERIENTIIS PERFECTIO

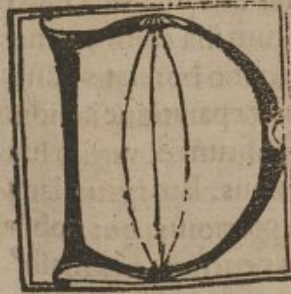
nis operis. Caput. lxxx.

DIAETERMISSIS igitur manifestis experientijs de quibus narrationem non fecimus cum omnibus sint notae & certae absque illius sagacitatis ingenio, ponderis & coloris, & extensionis per malleum, artificiorum experientias tetemus cum cautela, an sit huius artis administrationis pro iectio complementum cum veritate adducens quae sunt. s. cineritium. cementum. ignitio. fusio. super vaporibus acutorum expositio, adurentis sulphuris mixtione probatio. extinctio. calcinationis & reductionis reiteratio, & argenti. vi. facilis aut difficilis susceptio. Primum igitur secundum ordinem inchoandum, dehinc vero secundum eundem ad alia, secundum promissionem perfecte curamus cum causis eorum notis.

DE CINERITIO.

Caput. lxxxi.

DICIMVS igitur sermonem in cineritio cum suis omnibus causis manifestissimis & suae fixationis modo. Est igitur sola solaris & lunaris substantia in cineritij perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum veras substantiae differentias & causas similiter cineritij, quare quaedam magis quaedam vero minus in huius magisterij examine a perfectione diminutorum perdurent percontabimur. Est tamen a nobis sufficienter narratum horum duorum secretum corporum in suae profundo substantiae. Et est. s. quonia illorum prima radix multa fuit ar. vi. quantitas & purissima illius essentia et subtilissima prius, postea vero inspissata donec cum ignitione fusionem suscipiat. quaecumque igitur a perfectione dimis-

*famen
meritij*

*causa duratioris
metallorum in cineritio
sua copula*

nuta, plus terreitatis habent: minus in hoc perdurant examine: quæ-
 cunq; vero minus plus, quoniã hæc quidem magis adherent propter
 eorū partium subtilitatē maxime se permiscentem & vnientem. Et quæ
 similiter maioris tenuitatis sunt corpora, aut econtra quidem quæ ma-
 ioris spissitudinis corpora q̄ quæ in perfectione consistūt, necesse est
 de cōmixto separari omnino, quoniã nō sunt eiusdē fusionis, & ideo
 separantur. Et quæ quidē minoris sunt ar. vi. quantitate participan-
 tia, facilius de cōmixto separantur. Patet igitur q̄ cum multæ terreita-
 tis saturnus, pauceq; ar. vi. quantitate, faciliſc̄ tenuitatis liquefactio-
 nis, quæ maxime a perfectionis examine cineritj sunt opposita; ideo in-
 ter cætera corpora, minime in cineritj artificio in commixto perdurat.
 imo citissime separatur & cedit, ideoq; cum inter cætera a pfectione di-
 minuta corpora magis cedat, ideoq; p hoc magis propriū est huius mā-
 gisterij examen, & illud ideo, quoniã citius cedit & citius imperfecto-
 rum vnumquodq; secū de commixto trahit. Et propter hoc soluat
 maior perfecti quantitas ab ignis examinis cōbustione forti, quoniam
 non qui eſcit spacio temporis longo perfectū consumptioni examinis.
 & ideo ex eo per plumbi examē minus comburitur & facilius depura-
 tur. Quia vero louis substantia pluris, ar. vi. capax extitit, & mino-
 ris terreitatis quantitate maiorue puritate illius atq; subtiliori substā-
 tia participans; ideo magis in cōmixto soluat q̄ saturnus & venus.
 quoniã magis commixto in profundo adheret. Et ideo est causa hæc,
 quare multa perfecti deletur quātitas prius quam ab illo separatur cō-
 iunctus. Venus vero fusionem cum ignitione preſtat, sed quia tardi-
 or est illius q̄ perfecti fusio; ideo separatur de cōmixto tardius tamen
 q̄ saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia vero
 minoris est ar. vi. quantitatē q̄ Iupiter; & maioris terreitatis & substā-
 tiæ spissioris, ideo facilius q̄ Iupiter de cōmixto tollitur, quoniã in
 profundo magis Iupiter q̄ venus adheret. Mars vero fusionem non
 habet, & ideo non permiscetur, quod propter suæ humiditatis priua-
 tionem contingit. Sed & si propter ignis vehementiã illum permisce-
 ri contingat, quia humiditatem nō habet, lunæ aut solis humiditatē
 combibendo, ei per minima vnitur. Et ideo licet terreitatem multam,
 & argen. vi. paucitatem & fusionis carentiã habeat, non separatur ab
 eis per artificium leue, per hoc igitur dilatatur industria ad cuiusq; cor-
 poris rectificatiōē veram, si recre eius quod scripsimus efficaciam no-
 uerit, si vero fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo
 veritatis cognosceret. Sunt autem duo in huius perdurantia examine

perfectionis corpora sol. s. & luna propter bonam compositionē quæ
 per bonam mixtionē resultat, & illorum puram substantiā. narrem?
 igitur modū illius, ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut pulvis ossi-
 um animalium combustorū, aut horum omnium commixtio, aut quo-
 rundam. Dehinc itaq; cum aqua madefiat, & super illud præmatur
 manus & fiat stratum firmū & solidū, & in medio strati fiat rotunda
 fouea & solida, & super illius fundū spargatur vitri triti quantitas ali-
 qua. Deinde vero exsiccari permittatur. & cum sicca fuerit ponatur il-
 lud de cuius intentione sit tollerare huius examen in foueā dictam, &
 super illam carbones ignis fortis succendātur; & super faciem exami-
 nabilis suffletur corporis donec fundatur. quo fuso saturni partē post
 partem proiciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis
 ignitionis; & dum videris illud agitātū & moueri motu concussionis
 forti, non est purū. expecta igitur donec totū euanescat plumbū, quod
 si euauerit & non cesset illius motus, non est depuratū. iterato igitur
 super illud plumbum proice. & super illius faciem iterato suffla donec
 plumbum separetur. quod si non quicuerit, iterato plumbi proiectio-
 nem & sufflationem in illius faciem proice, quousq; quiescat, & videas
 illud mundum & clarū in superficie sua. Post hoc vero carbones aperi
 & ignem dissipa, & in faciem eius aquā perfunde. hoc enim perfecte
 examinatum inuenies. & si quandoq; in sufflatione huius examinis, vi-
 trum proieceris melius & perfectius depurabitur, quoniam sordes tol-
 lit & illas inuiscat. Potest tamen loco vitri sal proici aut borax, aut alu-
 men aliquod. Similiter & confici potest huius examen cineris in cru-
 cibulo terreo & in circuitu illius sufflari & super faciem eius similiter ut
 circiter confletur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad ce-
 menti examen, transeamus cum causis suis & suis experientis manifes-
 stis & notis.

DE CEMENTO.

Capit. lxxxij.

IXIMVS igitur quoniā corpora quædam
 magis, quædam vero minus per ignis combu-
 runtur calcinationis modū. ut quæ pluris sunt
 sulphuris quantitatem combustibilis continen-
 tia. quæ vero minus: minus. Quia sol igitur
 inter cætera corpora minoris est sulphuris quā-
 titatis. ideo inter cætera omnium mineralium
 corporum minime per ignis inflammationem
 cõburitur. luna vero post solem inter omnia corpora reliqua minus

ad
Cineris

Subri Vis
Sal
Borax
Alumen

est sulphuris quantitatis participans, pluris autem \bar{q} sol. Igitur minus potest secundum hoc inflammationis ignitionē temporis spacio longo tollerare \bar{q} sol & res per consimilem comburentes naturam, minus Venus, quia sole & luna pluris est sulphuris, & terreitatis maioris. ideo minus inflammationem illis tollerat. Iupiter vero minus Venere, plus vero sole & luna sulphureitatis & terreitatis participat. & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus vero sole & luna. Saturnus vero plus terreitatis & sulphureitatis per naturā in commixtione seruauit \bar{q} nunc dicta corpora. & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus. & per inflammationē comburitur velocius, propter hoc \bar{q} sulphureitatem maxime habet coniunctam & locum magis fixam. Mars vero non per se, sed per accidens nō comburitur. Cum enim cum multē humiditatis commiscetur corporib⁹ combibit illam propter suae humiditatis carentiam. & ideo coniunctus non inflammatur nec comburitur si non inflammabilia nec incombustibilia sint corpora sibi vnita, si vero combustibilia sint illi commixta corpora secundum naturā suae combustionis, necessario euenit martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementū, patet causa illius inuentionis necessaria, & fuit vt omnia combustibilia adurentur. Cum igitur vnum solū sit corpus incombustibile, solum igitur illud, aut ad illius naturam præparatum, in cemento saluatur. Durant tamen quaedā magis, quaedam vero in cemento minus. quæ vero magis & quæ minus, nota sunt cum causis dictis. Durant igitur plus luna, minus vero mars; adhuc vero & minus Iupiter, minus vero & adhuc Venus. minime vero Saturnus. Narremus igitur cimenti modum, cunctis in cognitione nobis sit maxime necessariū in pfectionis examine. Dicimus quoniam illius est compositio cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes & fugentes & penetrantes & comburentes, sicut est vitriolum, salar. & eris flos & lapis figuli antiqui contriti. & sulphuris vna quantitas, aut nihil, & virilis vrina, & similibus acutis & penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum vrina virili. & sup illius tabulas tenues decuius sit intentione probationis huius examen iudicio percunctari. De hinc vero in fictili concluso vase super cratem ferream extendantur tabulæ. ita tamen \bar{q} vna ex eis alterā non tangat. vt libere ignis virtus ad illas percurrat æqualiter. & sic triduo in igne forti conseruetur in fictili. cautela tamen adhibeatur vt igniantur tabellæ sed nō fundantur.

I iij

R^x ad ce
✕ ✕

Post tertiam autem diem: tabellas omni impuritate mundas inuenies si in perfectione illarum exiterit corpus. si vero non: corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas absque compositionum cemento, & depurantur similiter si perfectionis sint corpora. si vero non, comburuntur omnino, longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo egent examine. quod sola ignis inflammatione perficitur, quae cimenti examinatur iudicio. Sed cum luna quidem solis naturae non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio quiescit. & neque separatio corporum fit abinuicem in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorum. quoniam ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo, & raritas, quae quidem separationis sunt causae. quoniam propter fortem illorum compositionem non corrumpitur illorum substantia a substantia corporis extranei, cum non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illam de commixto ad se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentiae. Quamobrem igitur administratio corporum imperfectorum completa dignoscitur cum eiusdem fusionis et ignitionis & soliditatis administratione reperta sunt ingenio.

DE IGNITIONE.

Caput. lxxxij.

RESTAT igitur ut capitulum de ignitione tradamus. Dicimus igitur quoniam corpora maximae perfectionis cum ignitione determinata reperta sunt ignem suscipere ante fusionem illorum. Et ideo dicimus si alterationem illorum completam adinuenire conamur necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est, scilicet, ut prius quam fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione & celestini coloris amenitate, prius quam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis, quam oculus non possit conspiciere quicquam. Pater igitur ignitionem illarum perfectam compleri ante fusionem cum rubore intenso, & non cum albedine quam non possit conspiciere oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora in complemento non sunt. Si vero & igniantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorum administratio vera. Et hoc quidem in mollibus idem vero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem preparationis modo suscipiunt, neque non fusibilia fusionem rectam, quam in perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amenitate celestini non protendant coloris administrata non est

illorū cōpleta administratio, & si minuitur aliquid, i. ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis & similia ex præparamenti differentiarū bonitatis inuentum, astutia nō fuit sufficiens artificis indagatio, reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

DE FUSIONE. Caput. lxxxiiij.

NFUSIONIS igitur narratione sufficientiam tradamus secundum quod examē est corporū omnium ad ignitionē illorum certā. Dicimus igitur: quoniam vnica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiuscūq; ignitionis genere, sed cū ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non sit fusio igni adueniens. & in qua non subito post ignitionem fundatur & liquefcatur corpus vt fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debile, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse vnumquodq; imperfectorū corporū in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari obmittatur, & omnino subito in nigredinē illius vertatur ignitio, & ob hoc quidē prius quā durefcatur ignitionē perdat non est in cōplemento corpus cuiuscūq; generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedire mollitiei hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidē cum ignis laboriosa expressione fortis violenti fiat illius ante fusionē ignitio & radio fulgoris inestimabilis albescens omnino, iam non perfectionis sed duritiei alteratum est corpus. Et ab hoc quidem si post illius fusionē ab igne tollatur & subito induretur vt non fluat manente illius ignitione fulgida iam non lunaris aut solaris perfectionis corpus existit cuiuscūq; generis & præparationis corpus fuerit administratum, sed sub martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis triplicem in fusilibus ignitionem, aut liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi. Vnam, scilicet, fuscam. Alterā vero rubeam & claram. Albissimam vero tertiam radio fulgentem. Prima quidem est mollium, Secunda vero perfectorum. Tertia durorum corporū rationis experimento probatur. Sed & qui harum omnium ignitionū desiderat gradum perquirere, omnia fusibilia conflet corpora & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionē completam, & considerando recolligat omnium signorū fusionis gradū differentiā, & sic quidē inueniet, aliter vero nō. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus a nobis determi-

*triplicis
fusionis*

naels atq; determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaq; de
fusionem dicta sufficiant.

DE EXPOSITIONE SVPER VAPO-

rum acutorum.

Caput. lxxxv.

ROSEQVENTES igitur sermonis cō-
plementum; de corporū expositione super acuto-
rum vapores narremus. Dicimus igitur quoniā
perfectionis videmus corpora super acutorū va-
porem exposita acutiū videlicet ponticorum & ace-
tosorum similiter omnino, aut nihil florere aut
amenissimū celestinum florē emittere. Sed so-
lem purissimū non florere. lunam vero aut solem
non purum super acutorū vapores exposita florere comperimus, & ce-
lestinum amenissimū, amenius solem q̄ lunam. Et ob hoc igitur na-
turam imitantes & nos similiter in præparatis colorē celestinum cere-
mus corporibus qui per ar. vi. bonitatē perficitur. vt sufficienter a no-
bis narratum est, in præcedentibus nostri sermonis. Quæcunq; igitur
præparata corpora super vapores acutorū extiterint, & celestinum non
creauerint amenitatis colorē, non sunt in præparationis cōplemento to-
tali, itaq; & est ex corporibus quoddā quod rubeum fuscū, aut citri-
num fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticorū flo-
ret in superficie sua; vt huius generis est mars. Quoddam vero viride
fuscum in superficie floret celestino admixtū turbido, & huius est ve-
nus. Quoddā vero album fuscū & huius generis saturnus cōperitur.
Quoddā vero album clarū, & huius est iupiter. Quia igitur maxime
perfectū corpus minime floret aut nihil, si quid tardissimo temporis
floret spacio & iupiter quidem & minime & tardissime inter diminu-
ta a perfectionis cōplemento corpora gūmositatē illius floret. Ideo
per hoc consideramus huius examen magisterij Iouem maxime perfe-
ctioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen
perquiri poterit in quo pertractatum temperamento genere consistat
corpus, si recte horum consideraueris ordinem quæ narrauimus in
hoc capitulo. sin aut tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

DE EXTINCTIONE.

Caput. lxxxvi.

IN EXTINCTIONIS igitur examine narra-
tionē adducamus totalem. Est tamen multiplex illi
experientia in qua cognoscitur vtrum in perfectione
magisterium consistat. Primum igitur si ignitum corpus in liquore

extinguatur & lunare quidē album non fiat, & solare citrinum fulgidum. sed in alienū mutetur colorē, non est in complemento alteratio magisterij vt si quidē in reiteratione suae ignitionis & extinctionis in aquis salium aut aluminū cuiuscunq; generis administratione creatis scorum nigredini affine in sui superficie proteritur, aut extinctione illius in sulphuribus & abstinēte ignitionis reiteratione multa euenerit: aut nigredine feda se infecerit. aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificij. Aut si ex salis armonia ei & viridis gris & puerilis vrine mixtionis cementatione, aut in natura consimilium & ad ignitionē positum: & post ignitionē extinctionē sui ad extensionem similiter & lunare quidem vel solare ex toto colorem amiserit proprium: aut scorium creauerit in corruptione, constat corpus adhuc permanere sophistica. Vnam tamē generaliter tibi tradimus regulam certam. quoniam tam quidē in dictis, q̄ a nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentijs alteratū cōmutauerit corpus, ponderis videlicet, aut coloris: non recte sed fantastice indagauit artifex opus. quod non peculiosum sed perditionis est potius.

DE ADVRENTIS SVLPHVRI

mixtione.

Caput. lxxxvij

HXSULPHVRIS igitur mixtio, vtrum in perfectione consistat magisterij, approbatur similiter. quoniam experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtū, quaedam magis, quaedam vero minus comburere, & quaedam a combustionē illius redire. quaedam vero non nostro reperimus artificio. Et ex hoc itaq; differentia, notari potest, inter ipsa a perfectione diminuta corpora, preparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cetera corpora cuiuscq; inuenimus generis solem minime per sulphur comburi. Ab hinc vero & postea iupiter. deinde vero luna. post hoc saturnus. & facilius quidem his omnibus venus. facillime Mars per sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod magis, quod minus naturae perfecti approximatur. Et ex diuersitate colorum post corporū combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere, ex suae naturae radice, corpus consistat. quoniam sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum: luna vero nigrum celestino admixtum, iupiter vero nigrum modica rubedinis unctura admixtum. Saturnus vero nigrū fuscum multo rubori & liuiditati admixtū. Ve

LIBER

nus vero nigrum liuiditati admixtum multa præexistente combustione sulphuris, pauca vero præexistente combustionem nitidissime. & amenū violaceum protendit ex sulphuris commixtione colorē. Mars vero in omni combustionis genere nigerrimū fuscum colorē creat. Ex reductionē autē a sulphuris combustionem notatur & similiter diuersitas in corporibus. Quædam vero redeunt, quædam vero ignis expressione a reductionē cū sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorū quantitas maior, quædam vero in suæ naturæ corporū, quædam vero in aliud quæ suæ naturæ redeunt a combustionem ad corpus. Redeunt ad propriam naturam corporis, a sulphuris combustionem corpora sol & luna. recedunt autē Iupiter & Saturnus. Iupiter autē aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem. Saturnus vero non ex toto recedit, sed quandoque maior quandoque vero minor illius deletur pars. Horum autē contingit diuersitate existere propter naturam & corporum administrationem eorū in opere præparationis differentiā, quoniam si ex subita ignis expressione de reductionem Iouem deleri contingit: Ex successiua vero & paulatim & Saturnū & Iouem saluari. Eorum tamē reductio in alieni corporis potius quæ propriam naturam vergit. In clarum quidē videlicet antimonium Iouis, in fuscum vero Saturni conuerti reductionem repertum experientia nostra exiit. Venerem vero minui in ignis reductionis impressione. Martem vero magis contingit. sed veneris quidem est reductio ponderosa & citrina fusca, & mollis nigredinem participans cum sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorum natura corporum.

*in inuicem
in hunc modum*

DE CALCINATIONE ET REDUCTIONE. Caput. lxxxviij.

DE CALCINATIONIS igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur quoniam perfectionis repta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentijs nihil perdere coloris ponderis aut quantitatis, de qua curandū sit nimium: aut fulgoris perdere quantum cunctis reiteretur ad illa operationis illarū multiplicitas. Et ideo si per reiterationem modorum calcinationis & reductionis a calore ex omni metallorum alteratorum genere bonitatis differentijs pdant aliquid, estimandum putantes sophisticè perquisitionem artificem indagasse. Quam obrem igitur ad illas exerceatis ut eas cognoscas.

DE FACILI SVSCEPTIONE AR

genti viui.

Caput. lxxxix.

AM igitur vobis patuit veridice maxime ar. vi. quantitatē continentię pfectionis existere corpora, & ideo maxime ar. vi. amari magis. Quā obrem autumandum corpora magis perfectioni approximate quæ magis amabilius ar. vi. combibunt. Et huius est signum ar. vi. facilis susceptio a solari aut lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam alteratum, siquidem corpus de facili in sui substantiam. argen. vi. non suscipiat, a perfectionis maxime complemento distare necesse est.

DE COMPLEMENTO TOTIVS

operis.

Caput. xc.

VIA pertractauimus igitur huius magisterij causarum sufficientis experientias notas secundum nostri propositi sermonis exigentiā. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summā cōtrahere sermonis abbreviati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est nisi vt sumatur lapis, in capitulis notus, deinde vero cum operis instantia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur a corrupte impuritate, & est. i. sublimationis pfectio, & cum ea subtilietur lapis donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimo volatilis fiat. Abhinc vero cum fixationis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundus præparatiōis gradus meta assistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo constat præparatiōis complemento scilicet vt iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum. & solutum iterato volatile, & iterato volatile fixum, quousq; fluat & alteret in cōplemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparatiōis huius gradus tertij in medicina resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidē in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis, alterationis diuer

K

♀

Le font

J

Primo Subl
Secundo fix

Tertio volat

Quarto Resol

Quinto Subl

Sexto Resol

Septimo Resol

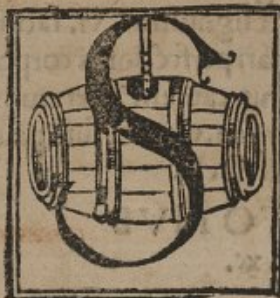
fluorem

LIBER

scias. ut ex medicinis quaedam quidem sui septuplum. & quaedam vero decuplum. quaedam vero centuplum, quaedam vero millesimum. & quaedam in infinitum solificum & verum perfectionis lunificum transmutet corpus. Abhinc igitur & ultimo temptetur utrum in perfectione consistat magisterium. *Zibenes folio 157/ signo 7*

Caput.

xcii.

*Scientia hanc paratam
et separabilem est
descripta et quare*

ED NE NOS quidem mordeamur ab invidis narramus quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo quoniam tam probus quam improbus si continue fuisset tradita vsurpasset indigne. Et eam similiter occultauimus vbi magis aperte locuti fuimus; non tamen sub enigmate sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus. & sermonis modo eam ascripsimus quam solius Dei altissimi & benedicti sublimis, & gloriosi & nostrae qui illam scripsimus menti recolligi accidit, aut diuinae gratia bonitatis infusi qui cui vult largitur & subtrahit. Non desperet igitur doctrinae filius, quoniam si illam quereat eam inueniet non doctrinae sed proprii motus indagatione naturae. quoniam qui per se suae industriae bonitatem quaeret scientiam inueniet. qui vero per laborum insecutionem quaesierit, tardissime ad hanc perueniet artem preciosissimam. quia nobis solis artem per nos solos inuestigatam edidimus & non alijs, verissimam tamen & omnino certam. Solum igitur prudentes ad artem alicuius, & per ingenia nobis tradita viam inuestigationis eisdem exposuimus. Non autem eam inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuestigationis modum et modorum ingenia. Per ea igitur quae tradidimus, exerceat se bonae mentis artifex: et Dei donum altissimi se adinuenisse letabitur. Ad artis igitur exactae perquisitionem haec dicta sufficiant.

*Libro de Inventione veritatis quae perfectionis. et libro forma cum inguis
Geberij sic deunt. vltimus habet cap. xxx. alter xxxiij.*

INCIPIT LIBER TRIVM VER.

borum. Caput. xcij.

Liber Rasis

LAPIS ISTE de quo fit hoc opus habet in se omnes colores. Est enim albus rubeus rubicundissimus. citrinus c. trinitissimus, celestinus viridis grauis. In lapide isto sunt quatuor elementa. Est enim aqueus, aereus, igneus, & terreus. In lapide isto in occulto est caliditas & siccitas, in manifesto frigiditas & humiditas. oportet ergo occultare manifestum, & manifestare occultum. Istud autem quod est in occulto. s. caliditas & siccitas est oleum, & istud est siccum, quae siccitas tingit quia siccitas alchimia tingit & non aliud. Et illud quod est in manifesto frigidum & humidum est fumus corrumpens. oportet ergo quod frigidum & humidum recipiat ea, & sic quod erat in occulto & manifesto fiant vna substantia. Illa autem frigiditas & humiditas est fumus corrumpens & aquosus, de quo dicitur quod humiditas aquosa & adustiva corrumpit opus & tingit nigredine. Istas ergo infirmitates oportet destruere in igne per gradus ignis.

omnes colores

frigiditas et siccitas lapis aereus fumus qui non igne a materia eleuatur, qui fumus vult gelidus eluere & educitur in aquam. In hoc aqua in terram et experit contra nos hoc cum generata fuerit nigredine quae de occulto

Caput. xciii.

HIC EST liber trium verborum, liber lapidis preciosi, qui est corpus aereum & volatile frigidum & humidum aquosum & adustiuum. Dicunt ergo philosophi Persidiani quod frigiditas & humiditas aquosa & adustiva non est amicabile caliditati & siccitati, quia caliditas & siccitas destruit frigidum & humidum aquosum & adustiuum virtute diuina. Et tunc vertitur spiritus iste in nobilissimum corpus, & non fugit ab igne, & currit vt oleum, quod est tinctura viua multiplicatiua, consolidatiua, pulcherrima & perpetuatiua, ingressiua, preseruatiua.

Perse

Caput. xciiii.

QVINTUS mirabile trium verborum est illud quod de tribus legitur, aliter a quibusdam intelligitur, et omnes clare & aperte intelligunt. tamen in tribus verbis hoc inquitur de humido & frigido, in quo. s. est occulta caliditas & siccitas. & hoc scire nos oportet vt manifestemus occultum.

opus hoc dicitur trium verborum quia ex tribus tantum fit nempe A. I. C. ut per quendam iustitiam medius confertur sicut dicitur a hunc in quod dicitur ut vnguentum apostolus in galatas in scriptura dicitur

K ij

& occultum manifestum. & istud occultum est de natura solis & ignis & est preciosissimum oleum omnium occultorum & tinctura viua, & aqua permanens que semper viuit & permanet. & acetum philosophorum. i. spiritus penetratiuus: & est occultum tingentium & aggregatiuum & rectificatiuum quod rectificat & illuminat omnes mortuos et resurgere eos facit postquam non fugit ab igne eius caliditas & siccitas.

Caput. xcv.

SPIRITVS ERGO iste vertitur in corpus, & corpus in spiritum, & iterum spiritus in corpus, & tunc facta est amicitia inter frigidum & humidum & calidum & siccum, & hoc fit virtute Dei & temperamento ignis & moderantia terminorum ignis. Et huius longitudinis duorum & septem. Nam a tribus duorum intelliguntur. Et hæc sunt verba preciosa occulta & aperta data non prauis: non impijs: non infidelibus sed fidelibus & pauperibus a principio vsque ad vltimum.

Caput. xcvi.

DICO ERGO in mercurio sunt opera planetarum & eorum ymaginationes suis locis. sicut in fetu suis partibus & temporibus operantur. Nam in fetu primo mense cum semen a matrice conceptum est, Saturnus operatur congelando & constringendo sua frigiditate & siccitate ipsam materiam in vnam massam. Secundo mense operatur Iupiter sua caliditate & humiditate digerendo in quandam massam carneam que embryo vocatur. Tertio mense operatur Mars agens in materiam & sua caliditate & siccitate diuidit & sequestrat ipsam massam & membra disponit. Quarto vero Sol, ut dominus immittit spiritum, & sic incipit viuere. Quinto mense operatur Mercurius qui foramina et spiracula facit. Sexto mense Venus disponit et ordinat superalia et oculos et virilia. Septimo mense Luna sua frigiditate et humiditate laborat ad expellendum fetum. et si tunc nasceretur viuere posset, si vero non nascitur tunc debilitatur, et iterum Saturnus octauo mensæ sua frigiditate et siccitate incipit operari. et iterum constringendo ipsum fetum in matrice, et si tunc nasceretur

amicitia corporum et spiritus facta est quando spiritus in corpus, corpus vero in spiritum vertitur
GMA. 1. Medica.
GMA. 2.

aqua spiritus corporis

1
2
3
4
5
6
7
8

b
♂
♀
♂
♀

27 viuere non posset. Nono mense Iupiter iterum operatur sua caliditate et humiditate. et remittendo reducit ipsum fetum, et alias reducit vires ipsi fetui: et sic completo mense nascitur et viuere potest. Et haec sunt verba vera. Aqua fetum tribus mensibus in matrice conseruat. Ignis totidem custodit. Aer quoque tribus mensibus fouet; qui totidem complet qui fouebatur sanguis in umbilico, qui ingrediebatur preciosus ad maternas condescendentes mammam. Ibi quoque post partus angustias niuis candorem assumit. Infans flatus exhauriens, egressus tandem os aperit et lactatur. Infanti uero nuncque patebit egressus, quousque os infantis omnes flatus aeris exhauriat, egressus autem, os aperit et lactatur.

Tria 1.

Tria 2

Tria 3

quae nutritur
sanguine materno
in utero. sed
post exitum lacte
medij dicunt foetum
umbilico. sed egresso
ocul.

Caput.

xcviij.

IN ISTIS tribus mensibus oportet nos cum acuto ingenio componere et extrahere duo, quia ab istis verbis intelliguntur duo et septem. Unde omnes qui cupiunt scire hanc artem, acuant ingenium suum ad aperiendum thesaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur tota praeparatio, et virtus lapidis, in quo occultatur oleum siccum et viuum, et tinctura viua, et oleum calidum et humidum. Et haec est expositio trium verborum, quia sic a principio conceptionis usque ad natiuitatem infantis: quilibet planeta dat suam ymaginationem virtute diuina sic creante, ita in omni opere alchimiae quilibet planeta suo loco suam facit impressionem usque ad complementum operis, & tunc nascitur alchimia virtuosa. Et in opere multi errant & pauci perueniunt ad finem. Nam in hoc opere est saltus lunae & circulus solis, & gradus tres. Primus debilis. Secundus firmus. Tertius perfectus. Primus quando sol intrat in arietem, & est in sua exaltatione. Secundus quando sol est in leone. Tertius quando sol est in sagittario. Intellige ergo quia secundum istos gradus completur opus alchimiae.

DVO & SEPT
tota magisterii
praeparatio et
secretum debradit
et depunitur
tribus rebus, id est
tribus materiis, scilicet
aer, ignis, & aqua.

opulencia huius
libri tamaris, Augu
vacua fol 47
ignis huius

Caput.

xcviij.

R EDEAMVS ergo ad expositionem trium verborum in quibus tota ars consistit, aqua tribus mensibus foetum in matrice conseruat. Aer tribus mensibus fouet. Ignis totidem custodit, hoc totum scias dictum esse de mercurio per similitudinem. Et verbum istud est obscurum

inclusum in vase

K 117

terminus obscurus. & tamen est aptum ad intelligendum uerum. Nam et alia natura est in muliere pregnante, et alia in Mercurio per similitudinē caloris in matrice. etenim inuentus est et extractus ignis qui est trium graduum. Vnde istud uerbum quod dicitur Ignis totidem custodit, obscurum est. et multi errant in eo. Nam a tribus intelligas duos. Primus gradus complet aquā et aerem. Secundus gradus complet totum. hoc quod diximus de totidem. quia est donum Dei.

Caput. xcix.

SPERMA HVIVS lapidis est frigidum et humidum et liquidum. liquor. hic de primo facit globum ubi debet, et tunc membra et ymaginationem ymaginatiuam secundum naturam suam a Deo altissimo, et venit ad ortum et lucet, et isti sunt duo gradus et septem. Sed sperma est simile huic qui est lapis solus. nec est ei alius similis in hoc mundo qui seipsum impregnat, et

de seipso concipit, et seipsum parturit. Et postquam hoc uitium moritur a rubea morte. mortui causa est compar caliditas & siccitas. & non fugit ignem nec fumum emittit, nec sonum faciet & funditur sicut cera, & est sicut oleum, & est sicū, quæ siccitas tingit. Et cum hac tinctura rectificantur omnes mortui ut semper uiuant. Et est tinctura uiua, rubea & alba.

Nota q̄ in solo igne sine aliqua separatione possunt fieri omnes distillationes & subliationes, & calcinationes & rubificationes, & mortes ipsius mercurij, & mortui & fusiones cum omnibus resolutionibus & congelationibus sicut debent esse. Ergo ingenia & excogita quomodo fiant.

Vnde cū iam facta est amicitia inter illū et ignē currit ut oleum in vno ictu. quod oleum est ingressiuū penetratiuum permixtiuum, coagulatiuum, preseruatuum. Vincit enim omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrabit. Vnde omnes qui quærunt hanc scientiā acuant ingenium suum quomodo ista fiant, & que sunt species istius artis.

Probationes autem huius lapidis sunt hæ, ut quando iam est finis & terminus secundus, ut ponatur de ipso aliquantulum super candens, si fluit sicut cera, & non emittet fumū, & coheret firmiter metallo; tunc perfectū est, q̄ si hæc signa non appareant, tunc tam diu fiat decoctio donec ita fiat. Et hæc est probatio super omnes probationes. & hæc probatio debet fieri inter primam & secundam solutionem & congelationē. Et est sciendum q̄ primus terminus mor-

♀

NN

♀

laminam
in dentem

efficat frigiditatem & humiditatem. Secundus terminus complet morem primi mortui, & augmentat rubedinem & facit massam caliginosam, & pineatam sicut fructus pini, lucidam fulgentem ut folia auri. Et haec est rectificatio mercurij, quod est oleum fixum, quod rectificat omnia metalla corrupta. & ducit ea ad sanitatem & ad naturam meliorem: Laudetur ergo Deus qui tantum creavit ex re vilissima. *gaudium suum*

EXPLICIT LIBER TRIVM VERBORUM. Deo gratias.

INCIPIT EPSTOLA ALEXANDRI
Imperatoris qui primus regnavit in Grecia & Macedonia & Persarum Imperator.

VIDAM breuiter dicunt quod ars deriuata est ex creatione hominis cui omnia insunt. quem admodum minor mundus ex quatuor virtutibus diuersis compositus creatus est: ita & ars ista ex naturis mulieris. quarum quasdam breuiter narramus demonstramus & ponimus eo quod maior mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturis diuersis et compositis, quarum prima est appetitiua, & digestiua secunda, attractiua tertia, quarta quoque expulsiua quae mundificatiua est. quinta vis aliena. scilicet vita quae virtutes has coniungit quatuor quas tibi narraui ac descripsi. quarum dispositionem exposui, & est sicut clavis ad archam, quam si ab ea aperias tota dissoluitur. Est enim sicut vas eius latera continens. Ista ars non perficitur nisi ex studentibus per vigiliam & per eius temperantiam. Quoniam sicut prius narraui eius actionis initium ex quatuor est virtutibus per agentibus. scilicet appetitiua. retentiua. continens digestiua. & expulsiua quae mundificatiua est. Quinta est. scilicet anima ex lumine clarissima. Nunc autem has dispositiones specierum narremus. eam itaque atque eius potentiam exponamus. Narremus igitur quod eorum est calidum, quod frigidum, quod masculinum. quod femininum. ne per eorum colorum diuersitatem & generis differentiam non erremus nec deuiemus, eo quod si sit differentia inter calidum & frigidum, & masculinum & femininum opus nequaquam tibi perficietur nisi in via dirigatur. Et scias quod nullus natus nascitur nisi ex mare & muliere, & nullum germen gignitur nisi humiditate & caliditate. vires autem tibi conuenit exponere. virtutes namque

K iij

virtutes appetituae sunt calida et sicca. continentia terra mundificatio: aer expulsiua: aqua
 appetituae aridae sunt masculinae, et sunt calidae et siccae, et sunt ignis. Continentes vero retentive sunt similiter masculinae, & sunt frigidae & siccae, & sunt terra. mundificatiuae sunt digestiuae scilicet alterantes, & femineae & sunt calidae & humidae & sunt aer. Expulsiuae vero sunt femineae & sunt frigidae & humidae & sunt aqua. Quinta enim est vita quae est propria. non est calida nec humida, nec frigida nec sicca, nec masculinum nec femina. Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco requiras, & ab operatione erres. eius tibi ostendam locum. Si igitur vis virtutem aequae frigidae dissolue, magis ipsam coagulas. Si vero vis aquam frigidam facere, magis ipsam calefacias. nisi quamlibet naturam virtutis ad propositum eius quod operaris emendes, opus corrumpis. Porro quia vires appetituae aridae sunt & colorantes. i. masculinae. sunt calidae & siccae, ut dictum est, quae colorem affirmant ne separentur vel alterentur. Retentivae autem sunt feminae & siccae quae colorem in corporibus aggregant, & corpora mollificant & coloribus coniunguntur. Digestiua autem mundificatiua est masculina quae ruborem corporis mundificat. & ab eis naturam corrumpentem accidentem sequestrat. & est calida & humida femina, & est aer. Expulsiua autem quae mundificatiua est, vita expellit a se terram, ita quousque non separentur nec diuidantur, prout vitium quod est in corpore peragitur ita & ars componit, & eas earumque naturas congregat. est autem frigida & humida & est aqua. Vera autem vis quae totum peragit corpus. est tantum spiritus corporis, Nunc autem species suis nominibus cauensque denominabo tibi. quoniam multi in multis errauerunt speciebus, eis inutilia interpoluerunt. utilia vero reliquerunt. quidam quoque tantum directo tramite prout iussimus operantes diminuerunt, & secundum eorum opinionem egerunt. & ideo deuastatum est opus. laxumque factum est. Immo significo tibi quod si diligis opus tuum perficere, incipe prout iussisti. Et scias quod nil aliud operaris nisi quae sunt naturae lucidae, ex quibus minor mundus creatus est, quae suis proprietatibus tibi nuncupabo. Scias quod sulphure est ignis, & magnesia est terra, & sedimen est aer. Argentum quoque viuum est aqua per corpus defluens, spiritus quoque est aqua fecunda. qua omnia nutriuntur & omne germen vegetatur. & omne lumen accendit, & omnes fructus ferens. Si igitur vis opus tuum perficere & optime adipiscere ea quae quaeris. accipe has duas naturas masculinam. s. & feminam, calidam vero et frigidam, humidam quoque et siccam. deinde eas nutrias aqua vitae lumen spiritumque habente,

manerunt

○
♀
♂

Pol. & Merc.

opus quoque æqualiter præparat robusta essentia & compositione
 & substantiam eam ex quibus componitur. quoniam ex diuersis natura
 ris funditur atque componitur ex melancolia fit corpus & quantitas
 eius. ignis quoque qui ex colera rubea ponitur est ipsi iunctus. Tunc
 digestio ea quæ a stomacho procedit, & est aqua in eam expulsam cui
 iungitur aer qui est sanguis fluens in omnibus venis corporis, cuius
 calor superabundat quousque ad rubeum vertatur colorem. Aqua au
 tem quæ est flegma in pectore posita est, & multa apparet actibus in
 frigidis. Tunc ex his quæ tibi nuncupavi virtute diuina existit corpus
 phisicum, has naturas coniunge ac optime ducas. quarum vnãquãque
 pone intra domum suam & cum ea simili vel contrario vt tibi dispositio
 periciatur opusque peragatur prout per gratiã meam tibi tribui cum
 tibi notificauim quot species sunt quæ gradatim agant quousque corpus
 & spiritus fiant. tunc ars sapientia coniungit vt natura alteretur, & in
 aliam conuertitur naturam per naturam aptã, & deinde naturas ex vir
 tutibus accidentalibus per discretionem duas naturas coniunge doce
 bo tibi naturas attrahas vt fiant lucida & clarissima, a quibus ascendit
 vel luceat & illuminet. post quod in altissimo vt tingat coaptetur. Et
 scias quod hunc librum meum non nisi philosophis composui, in quo
 naturam coaptationem specierumque naturas descriptas patentemque diu
 merauim. Oportet autem te liquefacienda opera bene cõseruare, & cum
 ea opereris non excedendo modum transeas. quoniam arcana omnia
 hæc tibi apparebunt, quia & liquefactio est omnium naturarum alte
 ratio. hoc igitur habeas quoniam miscentur a natura in naturam, do
 nec in substantiã suã perueniant nõ fugientes, nec introeuntes non al
 terare nec variare ex quibus introitis coacta minorque partes decernunt.
 Et tunc scias quia natura per naturam apparet harum naturarum fixae
 rum permanentia liquefac coapta. deinde archana quæ sunt tempera
 ta humida. quia nisi naturas attentas aquamque illas facias non colo
 rare poterunt. sic ergo corpus aquatione humefaciendo, quoniam hæc
 aqua apud philosophos aqua sapientiæ vocatur. Et scias quod albedo est
 in coadunatione, & quod species spiritus & in se inuicem emendant. Si
 igitur has liquefacis species, deinde coagulas, opus tuum in melius
 emendes, si vis opus tuum perficere, inspice vt species ei crudas impo
 nas non coaptas. Deinde species coaptatas putrefacias, eleua eas atque
 decedentes. Hanc autem dispositionem tibi aperte describam, vt ad
 opus tuum directo tramite ascendendo peruenias.

atque fit corpus

*species em
non coapt*

Et tamen deinde scias quod corpora quaedam solutione indigent. quae
 da elevatione ut tingant et lucida et illuminata fiant, in quibus omnia
 corpora dissoluantur. Et scitote quod secundum naturam archana sunt in
 eis abscondita. quod si regantur natura abscondita, tibi apparent quae
 Hermeti philosopho apparuerunt. et est terra alba prope argentum per
 nos. Confice ergo corpora cum terra alba est, ut fixa permaneant. de
 super impone ut ignis eam comburat sua flamma: sed quemadmodum
 cera liquecat liquefaciendo. Sed id quod vocatur aqua, instrumenta
 lis intelligitur in artibus tuis in quibus studes. Erunt duo quoque in
 vnum, soli alterum lunae. deinde post haec duo ordines sunt aspera
 tas oculo intellectuque corde. Ecce numeravi, archanumque celeste patefe
 ci, scientiam difficilem atque absconditam illuminavi, perfectamque scien
 tiam regendi modum certificavi. Iuro itaque quod nihil celavi, nec alteram
 nec ullam speciem aliena descriptione descripsi, nec genera alienis locis im
 posui. Igitur quod descripsi vides. et ad ea quae descripsi pervenies.

+ Iesus + maria +

EXEMPLUM scientiae nostrae, senex supra
 montem. in eo sunt naturae coniunctae cum com
 plemento, Terra aqua ignis eius et aer. Et om
 nia haec in saturno, cum eo aperuntur porte
 scientiarum, sicut dicit Hermes, et praecedentes sui
 primi. Accipe lapidem suspensum, supra mare
 ut senex cera alba: super fontem, ut puer ypoqui
 stus. Nomen eius victor. Cum eo perime vi
 ta, et vivifica perempta. et ei sunt mors et vita, et istud et illud ex orien
 te et occidente. Cum hoc habebis scientiam in qua pigritauerunt Ara
 bes. veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi aucto
 rem lumen vitae. In eo sunt duo opposita simul. scilicet ignis et aqua. vivifi
 cat illud, et illud perimit, istud et hoc et hoc in leone coniuncta simul.
 per eum qui est mors et vita. veritatem dixi, non mentior. Gumma nos
 tra coagulat lac nostrum. et lac nostrum dissolvit gumen nostrum.
 Et post apparebit rubedo orientalis et rubedo sanguinis. hic lapis mu
 dus sine fetore invenitur in locis altissimis. cum quo magnificaverunt se
 philosophi super omnes alios & variati sunt futura. Veritatem dixi per
 potentiam celorum, cui non sum mentitus scienter homo noster antiquus
 est. est draco noster. iste comedit caput suum cum cauda sua. & caput
 & cauda est anima & spiritus, & anima & spiritus sunt creati de luto.

Il font luy dividie les mors et mortifie les vif

re et eare dex et
 n long frone an
 que chose fonte
 alle

Et solly quiet nome
 & long mortifie les
 & dividie les

Turba
 Et que laz que dir
 & face motte laz
 & fonte choké
 que laz fesse
 & laz que

Turba

& hoc & hoc ex oriente & occidente per expellentem nocumenta non
 mentior. quia quod dixi vidi in ciuitate dealba coruum tuū si vis de
 albare ipsum, cum Nilo ^{humiditas} ægypti albescit primo, tunc cum ^{periculis} Persia in les
 tretis: & cum hoc & hoc apparebit rubedo vt papauer in heremo per
 viuificantem Deum omnia non mentior, aqua nostra abluit sordes,
 mundabis omnem nigredinem & obscuritatem eius. tunc subridebit
 dicens, quis mundauit me qui vidit illud subridebit locutus & verita
 tem dixi, nō mentior. Terra in oculis sunt tres oriens & occidens: & su
 per eos saturnus albus ortus est. & anima horum trium est ignis. verit
 atem dixi per familiam machometi. Manifestabo quod occultauerūt
 primi non cum inuidia. Terra nostra vertit es tuum in argentum, pri
 mo, & vltimo in aurum inueteratur, & habebis scientiam in qua pigri
 tauerunt arabes, denigras cum ægypto nostro & nō cum persia; & cum
 persia siccas, quia est domus siccitatis, & cum ægypto humectas, quia
 est domus humiditatis. & hoc & hoc albedo & rubedo sine mensura
 tione, vt rubedo in moris, vel vt sanguis dominarum, lapis scientiæ
 nostræ senex primo, & vltimo puer. quia albedo eius in initio, & ru
 bedo in vltimo cum domino. hic est lapis cū quo titubauerunt omnes
 qui abierunt & mortui sunt plurimi eorū cum dolore & tristitia, quo
 niam declinauerūt ad viam demonum et reliquerunt viam prudentiæ.
 Coopertorium equi pallium nostrum album, et equus noster leo for
 tis sub pallio coopertus. et super illud et illud griffus noster naturam
 gemmatam retinens, hic lapis triangulus est in esse. quatriangulus in
 qualitate (veritatem dixi) per operatorē dealbans et rubefaciens omnia.
 non sunt singularia in occulto sed sunt mixta. oriens et occidens simul
 iuncta ab anima omnium. hic coniungit et disiungit et reiungit quan
 do vult, lupus noster in oriente inuenitur, et canis in occidente, iste mo
 mordit illum, et iste momordit istum: et fiunt rabidi ambo, et interfi
 ciunt se adinuicem, donec fiat ex eis tosicum et tyriacha. Camelus nos
 ter albus, septimus est in numero apud philosophos magnos. Sol
 cum Luna iupiter. Mars et Venus nostra in mercurio nostro, et Satur
 nus septimus eorum in quo sunt omnes coniuncti simul. hic est spata
 gladius et cullellus et incisorium super edificium et inimicus ad ma
 num, et vas cum adiutorio vini. Episcopus noster vt color venarum
 vel violarum et omnia citrina vt citrinitas et narges vel ypoquistidos.
 Tunc lapidem in fluuio currenti, per mortē omnium non mentior, ex
 emplum nostrum cum albo naturæ, ignis & lux in claritatis essentia.

Tumb

Tumb

* Injurandus
audisSenex canis
Puer rufus.

Plato in Tim

Philo in Tim

toxicū & th

& ignis & lux est scintilla nostra & titio noster candens. & cum hoc & hoc inuenies scientiã. Veritatem dixi per vnientẽ omnia. Scala nostra est turris nostra de terra viscosa. & terra viscosa est lutum nostrum & cerotum nostrum ex cera & sepo confectum. & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gygantum. Aperui quod occultauerunt priores. Non sum inuidus quẽadmodum ipsi fuerunt. per illuminantẽ cunctia nõ mentior. Terra corã oculis posita oriens & occidens. & hic et hic natus cum lilio nostro. & hic & hic cum sene nostro, & senex noster & vter noster est corpus nostrum, & corpus nostrũ est lapis noster quæ situs a multis, inuentus a paucis. Et istud exposui ex pietate, & detexi cunctis per Deum genitum. A M E N.

VIDAM Rex volens alios potentes superare præparauit se ad bellum. & cum voluit equum ascendere: præcepit vni ex militibus suis vt daret ei ad potandum de aqua quam diligebat. Qui dixit ei: Domine quæ est illa aqua quam diligitis. Rex ait: illa est aqua a me dilecta quæ præ omnibus alijs me diligit. ille vero statim perpendit & acculit. Rex autem bibit & rebibit. donec omnia membra eius fuerunt repleta & omnes etiam eius venæ. Et fuit Rex tunc discoloratus valde. Hoc facto dixerunt milites, Ecce equum ascende. Respondit rex, Non possum. dixerunt milites, quare non potestis. respondit: quia sentio me grauatum & dolco caput & omnia mea membra a me recedunt vt mihi videtur, rogo volo vt ponatis me in cameram meam lucidam, & in loco calido & temperato, & continue per diem & noctem & infra sudabo, & aquã quam bibi desiccabitur & ero liberatus. quod factum fuit prout iussit. Deinde aperuerunt camerã & inuenerunt ipsum quasi mortuũ. Parentes vero eius cucurrerunt ad ægyptiacos & alexandrinios præ omnibus alijs honorandos. & adduxerunt eos & eis totum factum regis narrauerunt dicentes. creditis cum posse liberari omnino de hac angustia. responderunt omnes, etiam. & illi. quis vestrum est magister. responderunt alexandrini, nos si vobis placet. & ægyptij dixerunt: immo nos in hoc facto volumus esse magistri. i. quia sumus antiquiores vobis, licet appareamus iuniores. responderunt alexandrini: placet. Tunc acceperunt eum dicti magistri & diuiserunt eum per membra minuta & contriuerunt eum cum medicinis suis humectatiuis aliquid quantulum, et posuerunt eum ita detritum in cameram suam in loco calido et humido, vt prius, et eodẽ modo per diem et noctem. postea

exeraxerunt eum vt mortuum adhuc habentem aliquantulum vocis.
 Tunc omnes clamauerunt parentes, Heu heu mortuus est. medici autē
 dixerunt, Non est mortuus sed dormit, & nondum terminauit. Qui
 iterum acceperunt eum & abluerūt eum cum aqua dulci, donec sapor
 medicinae recessit. & miserunt eum cum tanto de eadem vana medici-
 na, & fecerunt per omnia eodem modo & ordine vt prius. et extrahen-
 tes eum; inuenerunt eum parentes mortuum. Tunc dixerunt parentes.
 quare interfecistis regem cum tam boni magistri eratis. Certe mala sus-
 per vos queritis. Et magistri illi dixerunt. Immo, interfecimus eum vt
 fiat melior & fortior in die iudicij. Parentes vero tunc eos crediderunt
 esse trufatores et spoliauerunt eos medicinis suis, et expulerunt eos de
 regno dicentes postea. Quid faciemus de isto corpore ita inuenenato.
 Responderūt quidam, subterremus eum ne vermes inde procreentur,
 & non putrefiat quia foetor nobis omnibus nocere posset. Tunc dix-
 erunt Alexandrini magistri. Nolite eum subterrare quia vobis eum
 restitueremus saniorē, pulchriorem, fortiorem, ac potentiorē. q̄ prius
 fuerat. Tunc inceperunt subridere & dixerunt, vos vultis nos trufare, si
 cut & alij nos trufauerunt. Vnde sciatis sine dubio q̄ vos nostras ma-
 nus non euadetis sicut alij euaserunt si non iuuabitis. Responderunt
 magistri, ita volumus. imo tradamus morti nisi ita fecerimus sicut dixi-
 mus. Tunc magistri Alexandrini accipientes corpus regis lauauerunt
 ipsum & abluerunt bene donec nihil remansit de medicina illorū alio-
 rum. Postea deficcauerūt ipsum, & acceperunt partem vnā aquilę & du-

Agnoscit
 vtrum Alexan-

as partes de vitro Alexandrino & miserunt eum cum corpore mortuo
 & pastauerunt cum paruo oleo lini. & posuerunt ipsum in vna camera
 triangulata admodum cruciboli. & dimiserunt eum per vnā horam
 in temperato calore, & postea cooperuerunt eum igne & sufflauerunt
 donec fuit locatū. & descendit per foramen in aliud vas. Tunc rex sur-
 git robustus regali diademate coronatus & vociferare cepit. Vbi sunt
 inimici. sciant omnes neci dabo nisi obedientes mihi extiterint. hoc au-
 dito venerūt statim dicentes. Domine præcipe nobis quicquid vis. &
 statim faciemus. Tunc reges potentes ab illa hora eum honorauerunt,
 & quando volebant videre de mirabilibus eius, ponebant vncias duas
 mercurij loti viui in crucibolo, & ponebant desuper vnum granum
 millij de vngula vel de capillis, aut de sanguine eius, & sufflabant do-
 nec inspissabatur, tunc cooperiebāt de carbonibus & dimittebant in-
 frigidari & inueniebant corpus tale quale suo. A M E N.

L

LIBER

INCIPIT LIBER INVESTIGATIO
nis magisterij per Geber.

INVESTIGATIONEM huius nobis
lis scientiæ ex continua & frequenti operis sedu-
litate, & huic operi studio nimio necnon cogita-
tionibus nostris profundissimis & varijs anne-
xis emulam vobis tradam vt melius & apertius
a vobis volumina subsequencia intelligantur.
& vt intellecta etcetera. & circa eadem ingenia
ta & perscrutata facilius & promptius ad effectum

perducantur. Et quia est aliud artes inuestigare per rationem q̄ attenda-
re & probare subtilitates & ingenia horum, donec operando & perscru-
tando & experiendo ad intentum peruenierint cōpletum. In hoc enim
meo libro quæcunq; per narrata inuestigauimus secundū meæ men-
tis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Non putet tamē quis
q̄ hanc inuestigationem aut librum nostrum qui summa perfectio-
nis magisterij est intitulatus, in quo vero quæcunq; vidimus & tetigi-
mus complete secundum scientiæ ordinem terminauimus, secundum
experientiam & cogitationem certam. quam scrutatione nostra de nā-
turalium & mineralium effectibus transformantibus diuersis in ope-
re apparentibus notauimus & ingeniatī sumus, scientiam nostram pri-
us compositam cum hac inuestigatione conuentus, q̄ super ipsam de-
clarando proposuimus. ergo de iure hæc illam precedit, cum per hunc
librum inuestigare querens de cogitatione rei perficientis. Cum igitur
hæc scientia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum
ea perficere deceat. In primo igitur circa hæc duo considerauimus im-
perfectionē. s. & perfectionē. Circa hæc duo nostrā fundamus inten-
tionem. De rebus autē perficientibus & corruptentibus secundum q̄
per nostram inuestigauimus experientiam hunc librum componimus,
quia opposita iuxta se posita magis elucescunt. res autem quæ perficit
in mineralibus est substantia argen. vi. et sulphuris proportionaliter
75 commixta per longam et temperatam decoctionem in visceribus terræ
72 munda in spissata et fixa cum conseruatione suæ humiditatis radicalis
72 non corruptentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione debita
72 fusibilem, et sub malleo extendibilem producta. Per diffinitionē na-
72 turæ huius perficientis leuius peruenire possumus ad cognitionem rei

fol. 42. pag. 2.

epistola
normis
positio.

corruptentis. Et est illa quæ a contrario sensu habet intelligi, videlicet
 substantia impura argen. vi. & sulphur sine proportione debita com-
 mixta, vel minus vel nimis decocta in visceribus terræ mundæ nec re-
 cte inspissata nec fixa. humiditatem habens combustibilem & corrup-
 pentem & rare substantiæ & porosæ. vel habens fusionem sine ignitio-
 ne debita, vel nullam nec patiens malleum sufficienter. Primam autem
 diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus, videlicet in
 Sole & Luna secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam vero in
 his quatuor. scilicet in stagno plumbo, cupro & ferro, secundum cuiuslibet
 imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & per-
 fectionem nō sunt reducibilia nisi contrarium in eis operetur. i. q̄ ma-
 nifestum occultetur & occultum manifestetur. quæ operatio vel cons-
 trariatio fit per præparationem. igitur præparatio est eis adhibenda.
 Est ergo præparare superflua demere, & absentia supplere, & sic notam
 in eis mittere perfectionem. De hac enim præparatione non indigent
 corpora perfecta. Indigent ergo præparatione tali, q̄ eorū partes ma-
 gis subtilientur, & a corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fi-
 xam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum. hoc est
 multo magis attenuare & subtiliare q̄ erat prius. De horum omnium
 præparationibus secundum nostram inuestigationem in loco suo tra-
 ctabimus sufficienter in hoc libro. quæ postq̄ præparata fuerint suffi-
 enter. erunt apta vt de eis elixir album vel rubeum fiat magnum. Inue-
 nimus enim modernos nobis vnicum tantum scribere lapidem ad al-
 bum vel rubeum completum, quod concedimus & verum esse. Nam
 ex quacuncq̄ elixir conficiatur album vel rubeum, nihil tamē ibi aliud
 est q̄ argentum viuum & sulphur. quorum vnum sine altero nihil
 agit nec esse potest. Et ideo vnus lapis a philosophis nūcupatur, quā-
 uis a multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim a re in
 qua non est. hoc stultum cogitare esset & vanum vt quidam fatui pu-
 tauerunt. qđ nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen
 multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argen-
 viuo composita sunt vt sulphure: puris vel impuris per accidens non
 in prima sui natura innatum. Ergo etiam per præparationem conue-
 nientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est im-
 possidilis. Est ergo præparatio superfluum demere & defectū supple-
 re in corporibus imperfectis quæ fieri non potest sine adiuuatione ope-
 ris & rerum purificantium. Diuersificatur enim præparatio secundū

L ij

Perfecta
 Imperf.

nota

LIBER

diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi. s. calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & creationem. De quibus singulis narrationem fecimus in summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad preparationem iuuantia. Res autem preparationes iuuantes sunt iste. s. omnia genera salium, aluminum, atramentorum, & etiam vitrum, borax & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum & ignis. Et cum istis præponimus corpora imperfecta præparare, i. mundare si aliqua in mundicia in his extiterit secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

Mundantur enim sal commune per hunc modum. Primo comburatur, combustum in aqua communi calida soluat, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem in paraphide vitrea congelatur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alkali.

Sal alkali sic mundatur ut sal commune, & est sagimen vitri. primo teratur totum soluat in aqua communi calida, postea distilletur per filtrum & congeletur & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemme.

Primo teratur, de illo idem ut de sale communi.

Mundatio salis armoniaci.

Teratur primo cum preparatione salis communis mundati, postea sublimetur in alto aludel donec totaliter fuerit extractum purum, postea soluat super porfidum sub diuo si de eo vis aquam facere vel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

Mundatio aliorum salium.

Diuerfa enim adhuc inveniuntur salium genera, quæ præparantur per modum iam dictum & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. multa possunt per ipsa præparari sine ipsius mundatione aliqua, tamen in hunc modum mundatur. ponatur in alembico. extrahatur inde tota humiditas, quod multum in arte ista valet. Feces in fundo vasis remanentes, vel dissoluantur supra lapidem vel in aliqua parte humida, vel in aqua inde extracta, vel referuentur.

Mundatio aluminis Iameni.

Alumen Iameni, ipsum enim quemadmodum glaciale præparatur: excepto quod in hac arte maioris est virtutis.

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inveniuntur alumina, quæ omnia ut iam dicta præparantur & mundantur.

Mundatio atramentorum.

Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur. Primo solvatur in aceto mundo: post distilletur & coaguletur, vel ponatur primo in alembico & humiditas totalis extrahatur. feces in hac distillatione calcinatæ super porfidum, vel in sua aqua solvantur & coagulentur, vel ipsa aqua secundum velle artificis referuetur.

Mundatio cuperosæ.

Cuperosa siue vitriolum mundatur ut atramentum nigrum, habet tamen atramentum nigrum maiorem atramento viridi terrestreitatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diversa sunt atramenta & inveniuntur diversi colores quæ ut prædicta mundantur.

De vitro & boracibus.

Vitrum & boracia si debito modo fuerint facta non indigent præparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

Acetum autem cuiuscunque generis est, seu acerbum, subtiliantur & depurantur & illorum virtus, siue effectus per distillationem melioratur. De eorum mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta preparari possunt, & depurari & meliorari & subtiliari igneque semper debito mediante. Præparantur enim & depurantur per ista ad intentionem ignis per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem ipsa prædicta corpora corrumpentem, habent etiam terrestreitatem immundam fetu lentam & combustibilem nimis grossam, ingressionem imprimentem & fusionem, ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis & superflua demere

*De Mund
corporu
imperfect
& præpar
ne.*

accidentia cuncta. sola substantia argen. vi. et sul. radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorū et depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, et subtiliatio horum vel huius substantiæ purę remanentis fit multis modis, secundum q̄ indiget elixir. Præparatio nis ergo et depuratiōis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua et corrupta in illorum essentia. etiamq̄ superfluitas subtilis et comburens. et hoc calcinando. deinde tota substantia remanens corrupta in illorum calce superflue humiditatis comburentis et nigredinis corrodinga est cum his mundatis prædictis corrosiuis acuis seu acerbis donec calx fuerit alba siue rubea, aut secundum corporis naturam et proprietatem colorata et munda, et pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarratis. & hæc cum his corrosiuis mundantur. terendo imbibendo & lauando. Postea vero delenda seu deponenda est totalis terrestritas imunda & fetulenta cōbustibilis & grossa cum rebus prædictis mundatis vel puris fusionem metallicam non habentibus cum calce prædicta modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis quæ in fusionem seu calis reductione retinebunt secum terrestritatem grossam & imundam prædictam remanente corpore puro ex omni superfluitate corumpente mundato. Ex hoc totum descēdendo meliorationis & subtiliationis horum substantiæ purę in generali modus hic est. Primo hoc corpus purgatum & reductum est iterū calcinandum cum igne & adiutorijs mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiuua soluendum. hæc enim aqua lapis noster est. & argen. vi. de argen. vi. & sul. de sulphure ex corpore spirituale abstractum & subtiliatum, siue attenuatum. quę meliorari potest confortando in ipsum virtutes elementales cum alijs præparatis quæ fiunt ex genere sui generis. & augmentando colorem fixationē. pondus. puritatē. fusionem. & alia & omnia quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iste est modus per solos nos inuestigatus præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporū mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialem seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationē, cum omnibus modis suis; etiamq̄ perfecti corporis mineralis, & primo de loue.

PRÆPARATIO IOVIS.

PRÆPARATIO Iouis in speciali præparatur multipliciter, melius per hunc modum. Et est vt ponatur in furno calcinationis in vase ad hoc apto, &

P.

27

proiciatur subtus ignem vsq; ad corporis ipsius fusionē bonam. mo-
 uendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata.
 scoria quæ super ipsum creatur extrahendo, mouendo in ignis calore
 æque perdurante donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris
 fuerit congregata. deponatur tunc illa & iterum moueatur quousq; al-
 ternata vice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum.
 Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo sibi ignem
 bonum suam fusionem non superantem, & mouendo multotiens.
 Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem vel circa. fina-
 liter cum tota humiditas accidentalis & superfluitas fuerit deleta cum
 sul. combustibili & corrumpente. postea extrahatur calx alba mundata.
 Nam ignis omnem fugitiuam substantiam & inflammabilem eleuat
 & consumit de prædictis. s. cum sale communi mundato & alumine
 & cum aceto purificato & acerbato multum lauando; et ponatur ad so-
 lem vel ad aerem. et iterum teratur et lauetur, et desicceetur, et hoc alterna-
 tim per vicem reiteretur donec per acuitatē salium aluminum atq; aceti
 tota eius humiditas nigredo et immundicia fuerint cōsumptæ corrosæ
 et deletæ. tunc apponatur de vitro trito cum his prædictis. Cunctis to-
 tum impastatum fuerit. descendatur per botrum barbatum cum suffi-
 cienti igne. Descendit enim corpus purū et mundum remanente cum
 vitro et salibus, siue aluminibus tota substantia terrea et fetulentia. In
 illo enim corpore mundo descenso et reducto, est æqualis et perfecta
 proportio argen. vi. mundi et sul. albi non vrentis. Nam ignis et cor-
 rosua totam humiditatem diuiserunt, et substantiam fugitiuam in-
 inflammabilem et corrumpentem atq; nigredinem. et per descensorium
 suum, siue per pastillum salium et aluminū et vitri diuisa est tota sub-
 stantia terrea fetulentia cum sua proportione, substantia pura et tem-
 perata remanente. Postea vero calcinetur iterum hoc corpus reductum
 purum cum solo sale ar. puro mundato. cum autem bene et minutissime
 fuerit calcinatum, sublimato et mundato donec fuerit in pondere
 æquali. vel trituratur, tunc illud totū peroptime et bene diu teratur su-
 per porfidum, et ponatur sub diuo loco frigido et humido, vel in ves-
 sicis vitreis in furno solutionis, vel in ventre equino donec totum fue-
 rit dissolutum, augendo sal si fuerit necesse, quam aquam honorare de-
 bemus, ipsa enim est quam querimus ad album. Et hæc in hoc vlti-
 mo volumine dicta sufficiant de preparatione louis.

*Botrum
 barbatum
 pastillum
 aluminibus
 salibus &
 vitri.
 s. cap. 4*

Aqua ex

L iij

DE PRAEPARATIONE SATVRNI.

PRAEPARATVR Saturnus sic. ponatur similiter in furno calcinationis mouendo vt louem donec conuertatur in puluerem tenuissimū. cribretur & reponatur ad furnū. stet in igne sue calcinationis per modum praedictum donec fugitiua substantia & inflammabilis fuerit deleta. Postea extrahatur calx rubea quae imbibatur & teratur frequentissime & minutissime cum sale communi mundato, & atramento, & aceto purificato & acerbo multū. De istis vero ad rubeum vtaris, sicuti ad album fecisti cum sale cōmuni & alumine tamōn & aceto. tunc multotiens vt de loue desiccetur & imbibatur, & teratur donec per beneficium dictorum dicta immundicia fuerit deleta, tunc apponatur de vitro cum his praedictis, & descendatur per botum barbatum corpus purum descendendo reductum. Iterum calcinetur cum sale ar. puro, vt de loue teratur sepiissime & dissoluatur per modum praedictum. Ipsa enim est aqua argen. vi. & sulphu. proportionaliter facta qua vtimur in ruber elixir cōpositione. Et haec de Saturni praeparatione dicta sufficient.

DE PRAEPARATIONE VENERIS.

PRAEPARATVR ergo Venus optime per hūc modum. Ponatur stratum de sale communi optime mūdato in crucibulo. & desuper ipsius laminā, & desuper salis stratum, & desuper laminam. & sic vicissim donec vas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, & colloccetur in furno calcinationis per diem naturalē. deponatur & abradatur quod calcinatum fuerit, & reponatur lamina cum sale nouo, & sic alternata vice calcinentur donec omnes lamine fuerint consumptae seu corrosae per beneficium salis & ignis. quia sal corrodit superfluam humiditatem & sulphureitatem cōbustibilem. ignis eleuat substantiā fugitiuam & inflāmabilem cum proportione debita. teratur omnino puluis ille minutissime, & lauetur cū aceto donec nigredine careat. aqua exinde emanans, hanc alterna vice de sale nouo & aceto imbibe & tere. & post contritionem ad furnū calcinationis in vase aperto reponatur. stetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur & teratur bene, & subtilietur & abluatur cum aceto bene & diu donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum. desiccetur ad solem bene, tunc apponatur medietas eius de sale armoniaco bene & diutissime terēdo.

donec substantia impalpabilis fuerit. ponatur sub diuo vel in resolutio-
nis fimo. donec quicquid ibi est subtile fuerit solutum renouando sal-
ar. mundatum si fuerit necesse, donec aqua totum fiet. hanc aquam
honora. aquam sulphu. fixi nominamus. cum qua tingitur elixir vsq[ue]
ad infinitum. Et hæc sufficiant de veneris præparatione.

DE PRÆPARATIONE MARTIS.

MARTIS præparatio per hunc modum melius
præparatur & calcinatur, quemadmodum venus
cum sale communi mundato, & cum aceto pu-
ro lauetur. lotus ad solem siccetur, desiccatus ite-
rum cum nouo sale & aceto teratur & imbibatur,
& ad eundem furnum ponatur per tres die-
es vt de venere factum est. solutum honora aquam
sul. fixi mirabiliter colorem elixir augmentant.

Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

PERFECTA vero corpora non indigent præpara-
tione quantum ad perfectionem cum perfecta sint, sed vt
magis pficiantur subtilientur & attenuentur. talis enim
præparatio est adhibenda. Accipiat sol in laminas
tenues productus, & ponatur cum sale communi opti-

me preparato solariatum in vase calcinationis, & collocetur in furno cal-
cinando bene per tres dies, vel donec totum fuerit consumptum et subti-
liter calcinatum. deinde extrahatur. multum bene teratur. cum aceto lauetur
& desiccetur ad solem. postea teratur bene cum medietate sui salis
ar. mundati, & ponatur ad dissoluendum donec totum fuerit per bene-
ficium salis communis & armoniaci in aqua clarissimam dissolutum.

hoc fermentum elixir perfectum preciosum & verum corpus spirituale factum.

SUBTILIATUR aut argentum & tenuatur, & ad spi-
ritualitatem reducit per modum iam dictum. Ergo per om-
nia & singula fac in ipsa subtilitatione sicut de sole feci-
sti. Et aqua lune dissoluta est fermentum ad elixir album spirituale factum.

DE PRÆPARATIONE IMPERFECTORUM præparatio-
nem & perfectorum subtilitationem sufficienter deter-
minauimus vt de eis quilibet discretus possit adimple-
re intentionem. Attendat ergo quis proprietates actio-
nis modos seu compositionis elixir maioris. Nos enim
querimus substantiam vnam facere, tamen ex pluribus aggregatam

Signa A

Signa A

*Præpara
Sol
Et nota
sentias o vno
alio vogelio Geyga
interpretatus. libro
suo de lapidis præpar
con ditionibus
& ferment
spiritual*

*Trep & A
D.*

coadunatam fixam. quæ super ignem posita eam ignis non exprimat
 & liquatis permisceatur & liquecat cum ipsis, cū eo q̄ est in ea de sub
 stantia ingressibili. & permisceatur cum ea quod est de substantia per
 miscibili & consolidetur cum eo quod est in ea de substantia consoli
 dativa. & figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua. & non
 comburatur ab his quæ comburunt aurum & argentum. & afferat cō
 solidationes cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus bre
 ui tempore intelligas eum paucis diebus vel horis possit prima vice re
 stitui. Sed quia respectu aliorum medicorum modernorum, respectu
 etiam naturæ operationis veritatis, hæc vero citius terminatur. Vnde
 dixit philosophus. medicina est cuius temporis longum spacium anti
cipavit. quare vobis dico q̄ sustineatis patienter quia forte moratur.
 & festinantia quidem ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non
 habet, ab opere manum suspendat, quia impedit eum festinantem cre
 dulus. Omnis actio naturalis suum habet modum & tempus termi
 natum in quo maiori & minori spacio terminatur. Ad hanc tria neces
 saria sunt, patientia, mora. & instrumentorum aptatio. de quibus in
 summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in capitulis
 diuersis, in quibus experiri potest si in nostris dictis fuerit sufficienter
 inuestigatus, in quibus manifesta probatione & aperta concludimus
 lapidem nostrum nihil aliud esse q̄ spiritum ferentem, & aquam vi
 uam, quam & siccam aquam nominauimus, & per naturalem propor
 tionem mundatam, & vnitā vnione tali, q̄ sibi nec abesse potest. quib
 us addi debet & tertium, ad opus abbreviandum, hoc est corpus per
 fectum attenuatum. Ex præmissis igitur patent res in quibus veritas
 est propinqua. & perficientes ipsum opus. inuestigatione vero nostra
 qua certi sumus. & per experientiam manifestam considerauimus om
 nia verba vera esse quæ iam per nos solos in nostris voluminibus
 scripta sunt. secundum q̄ vidimus per experimentum & rationem in
 voluminibus istis redacta. Ea vero quæ per nostram experientiam di
 gitis extraximus & vidimus oculis & manibus tetigimus, scripsimus
 in summa nostri p̄fectionis magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris
 studeat voluminibus, colligendo nostrā dispersam intentionem, quā
 in diuersis locis p̄posuimus ne malignis seu ignaris publicetur. & col
 lectā probet donec ad cognitionē studendo et experimētando cū labo
 ris ingeniosi instantia peruenerit totalē, exerceat ergo artifex et inueniet.
 Cuius iam modum inuestigationis cōmotus amore visceribus ex quo

ad s. fol. 14r

quibus factis

in hunc m.

qua circa

ad hunc s.

vel p̄ hunc

Medicis p̄par-

orum, non

simplex lectio

proficit.

Spiritus, anima, et corpus:
 Terra, oleum, et aqua:
 Inter saltem et vitram fiat secundum

